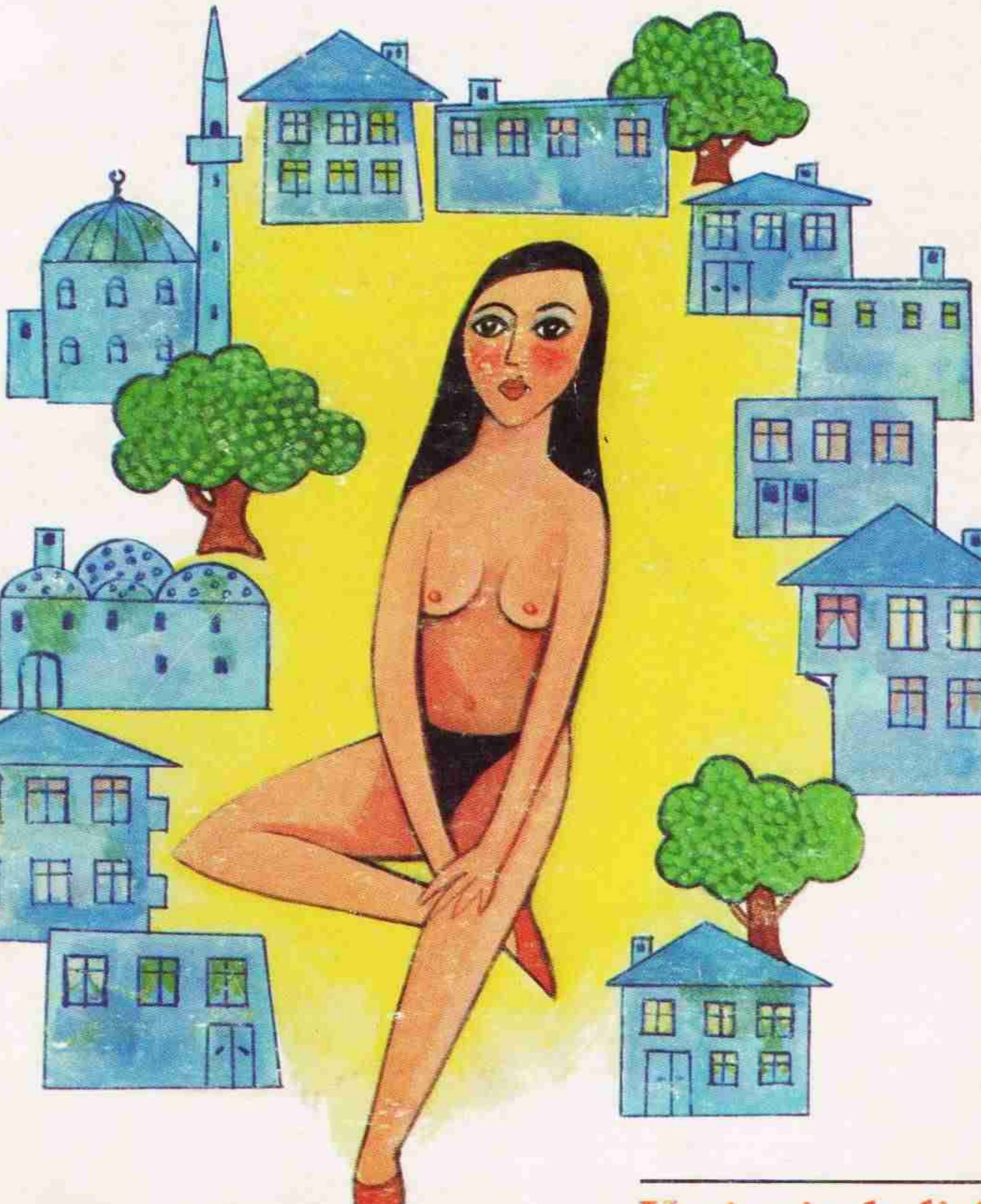
muzaffer izgü

üç halka yirmibeş

Yeni mizah dizisi

bilgi yayınevi

MUZAFFER İZGÜ / üç halka yirmibeş

255
16

BİLGİ YAYINLARI: 255
MİZAH/YENİ DİZİ 16

Birinci Basım
Ocak 1984

BİLGİ YAYINEVİ
Meşrutiyet Cad. 46/A
Telf 31 81 22 — 31 16 65
Yenişehir - Ankara

Babıâli Cad. 19/2
Telf 5 22 52 01
Cağaloğlu İstanbul

MUZAFFER İZGÜ

ÜÇ HALKA YİRMİBEŞ

Mizah Romanı

BİLGİ YAYINEVİ

kapak fahri karagözoğlu

Muzaffer İzgü'nün Kitapları

Dayak Birincisi
Deliye Hergün Bayram
Donumdaki Para
Halo Dayı ve İki Öküz
Sen Kim Hovardalık Kim
Her Eve Bir Karakol
Devlet Babanın Tonton Çocuğu
Lüp Lüp Makinesi
Kasabanın Yarısı
Çanak Çömlek Patladı
Üç Halka Yirmibeş

aslımlar basımevi - **ankara**
telf : 31 87 52

BİR

İlçenin otobüsü, herzamanki gibi yine saat on-altıda kalktı ilden. Her yanı dökülen, yer yer boyası atmış, yerine macun sürülmüş otobüsü yine herzaman olduğu gibi Hacı Şevket kullanıyordu. Hacı Şevket otobüsünü bir günden bir güne ne yardımcılarına güvenmişti ne de başka bir sürücüye. Ona göre, bu emektar otobüsün dümeninin başına başka birisi geçerse, tamamdır; otobüsün ömrünün sonu, kasabadan ile, ilden kasabaya son gidişi olur Bu vites kutusu yorgundur, yaşlıdır, onu Hacı Şevket'ten başkası üçleyemez, birleyemez. Bu, frene çok basılmıştır, öyle akrep ezer gibi basılmağa gelemez. Bu gaz pedalı çok aşınmıştır, öyle köküne dek oturtmağa dayanamaz, çünkü bu araba şaha kalkamaz; kalkmağa çalışırsa, bir daha oturamaz. Onun için Hacı Şevket anlar bunun dilinden, o anlar sesinden, iniltisinden, hatta kokusundan. Bilir o kokunun nereden geldiğini, tekerleklerden mı geliyor, motordan mı geliyor, yoksa aman Allah korusun yine o bobin mi yanıyor, dünya para. Yoksa yoksa arkadakilerin ayak kokusu mu?

Otobüs koltukları numaralı değildir, ama herkes «usulüne uygun» oturur. Örneğin, tutup da kasabanın okul önlerinin nohut çekirdekçisi gidip de arabanın en önüne Hacı Şevket'in ardına kurulamaz. Hele o gün iş bulup, o gün çalışanlar gelsinler de Hacı Şevket'in ardına çöksünler ha, Hacı Şevket dakikasında,

«Baban da burada giderdi ha gavat!» deyiverir

Orası olsa olsa kaymakam beyindir, doktor beyindir, eh onlar yoksa kasabanın eşrafından Selam beyindir, zahireci Rüstem'indir, Hacı Hilmi beyindir İki bu yanda, iki öte yanda, dört sıra, hanımlarıyla

birlikte onlarındır. Malmüdürü de posta müdürü de tarımcı da hayvan sağlık memuru da buraya oturabilir, anasıyla karısıyla. Ama otobüste büyükleri varsa, olmaz, onlar ikinci sıraya geçiverirler. Artık arkaya doğru, kasabalılar doluşurlar. Çevre köylerden ile gidenlerse en arkadaki koltuklara otururlar.

Hacı Şevket, yardımcısından, «Tamam» buyruğunu aldıktan sonra, iki elini havaya kaldırır, dudakları kıpır kıpır başlar duaya, eh artık gününe göre uzun eder, kısa eder. Yolda belde bir kaza görmüşse, o günkü duası çok uzundur, hava sıcaksa, otobüsün içindekiler sıcaktan ayılıp bayılıyorlarsa, dua kısadır. Dua biter bitmez motoru çalıştırır. Öyle bir hareket ettirir ki arabayı, öyle bir bakar ki aynalara, arkaya, öne, sağa sola, yüzü öyle pozlar alır ki, sanki yürüttüğü yirmi altı kişilik otobüs değildir de, koskoca kıvrım kıvrım trendir, dört katlı transatlantiktir. Önündeki dümeni de öyle kıvırır ki ilk hareketten sonra sola, sanki dünyanın en zor şeyini çeviriyormuş, kan ter içerisinde kalıyormuş gibi. Kentin uç köşesindeki garajdan ana yola çıkar çıkmaz, önünde birşey olsun olmasın, aracının düdüğüne üç kez basar, ondan sonra

«Hayırlı yolculuklar efendim» diyerek sağ yana başını çevirir, selam verir.

Bugün otobüsün en önünde ilçeden herhangi bir memur yok, ileri gelen biri de yoktu. Sağ yanda pencere kenarında saçları olasıya kara, genç bir kız, onun yanında saçları zamanından önce ağarmış, apak olmuş yaşı elliye yakın bir adam oturuyordu. Adam da kız da ilk sigaralarını, Hacı Şevket'in iyi yolculuklar selamından sonra yakmışlardı. Kızın sigarayı yakışı, kibriti üfleyişi, ilk dumanı çekişi, salışı, sonra sigarayı parmaklarının ucunda tutuşu, otobüsün en arkasından en önündeki sıraya dek tüm yolcuların ilgisini çekmişti.

Hacı Şevket şöyle aynada göz ucuyla kıza baktı. Küçücük ağzı vardı, kocaman gözleri vardı; kaşları yukarılarda kalın, gözünün ucunda ipincecikti. Başını cama dayamış, dumanı ön cama üfleyip duruyordu.

Hacı Şevket'in yardımcısı Nuri,

— Of ulan of, diye patladı, elini yumruk yapıp göğsüne vurarak.

En arka sıradaki genç köylü sordu

— Kim ki lan bunlar, artis mi? dedi.

— Yok, dedi Nuri, halkacı kız.

— Halkacı kız?

— Heye... Ühüü kocaman çadırları var, dürülü bükülü, yukarıya bağladım.

Köylünün yanındaki, orta yaşlı bir köylü garajdan aldığı kıymalı böreği yiyor, gözüyle Halkacı Kız'a ve yanındakine bakıyordu. Boyu kısa olduğu için yekiniyor, otururken böreğinden ısırıyordu.

— Yazık, dedi, kart herife varmış, aha kızı yerinde, lan ne namussuzlar var dünyada.

Yardımcı Nuri bilgiç bilgiç,

— O onun kızı, dedi. Çünkü kız ona baba diyor

— Babası mı?

— Lan babası mıymış?

— Babası he?

İlgi hiç eksilmedi, arttı. Bir kızken bir kız, babasının yanında böyle nasıl sigara içer? Olsa olsa yaşı on dokuz, haydi bilemedin yirmi olsun, böyle gözlerini süze süze, dumanını Hacı Şevket'in önüne vura vura nasıl sigara içermiş?

Yardımcı Nuri, oturduğu merdiven boşluğundan şöyle bir yekindi, Halkacı Kız'ı bir süre izledikten sonra, yine bilgiç bilgiç konuştu

— Halkacı Kız'dır, içer!

Otobüsün içinde birden, «Öndekiler» sözcüğü yitti gitti, yine «Halkacı Kız» sözcüğü geldi. Bilen bilmeyene anlattı. Böyle bir tablanın üzerinde çeşitli marka sigaralar olur. Bu kız ağaçtan halkalar satar, üçü şuna, beşi buna... İşte bu halkalar alınır, karşıdaki tablaya atılır, hangi halka hangi sigaranın üzerine geçerse, o sigara atanın olur.

Peki, ya tüm sigaraları alırlarsa?

Bu iş kumar, hiç kumara güvenilir mi?

Al da yanına gencecik kızı, bilmediğin kasabalara, dağlara?

Bu işte var bir iş...

— Ne işi ki, ne işi ki? diye birbirlerine fısıldadılar.

Hiçbiri de usunun ucuna geleni söyleyemiyordu. Hepsi aynı şeyi düşünüyorlardı, ama söylemiyorlardı, söyleyemiyorlardı.

Bilgiç bilgiç konuşmak yine Nuri'ye düştü:

— Lan hiç halka karın doyurur mu? Belli ki bu kızı...

— Eeee? dedi ötekiler.

— Anlayın lan, dedi Nuri.

— Abooov, dedi yaşlı biri, öz babası ha, kendi kızını satacak ha?...

Bunu söyledi, şöyle yekindi, bir süre kambur durdu, kızı izledi, yerine oturduktan sonra,

— Dünyada ne dümbükler var, dedi.

Herkes susunca, Hilmi konuştu, sırıtıyordu, kelimeleri tane tane söylüyordu, söylediklerinin etkisini ölçmek istiyordu

— Belki de babası değildir... Olamaz mı yani?

Bu sırada Hacı Şevket'in sesi duyuldu, buyurgan, sert

— Nuri!

— Buyur abi...

Nuri fırladı, koltuklarından geçite kaykılmışların kollarına vura vura, kafalarını kaktıra kaktıra yolunu açıyor, bir yandan da,

— Otel sanki otel, şöyle adam gibi oturmasını bilmezler, diyordu.

Bir solukta varmıştı Hacı Şevket'in yanına. Ardında dikildi, belki olanak olsa hazırol duracaktı

— Buyur Hacı abi? dedi.

— Efendilerin bagajını iyi sardın mı lan?

— Sardım abi...

Halkacı Kız'la gözgöze geldiler Babası, gülümseyerek baktı Nuri'ye.

— Ayakkabısını çıkaran olursa, hiç çekinme kaldır pencereden fırlat, adam olmayı öğrensinler, dedi Hacı Şevket.

Nuri, ayakkabının atılmayacağını biliyordu. Ayakkabı atılmayacaktı ama, ayakkabısını çıkarana Hacı Şevket abisinin izniyle iyi bir zılgıt çekecekti.

Hacı Şevket bu buyruğu verirken, Halkacı Kız'la babasına şöyle yan gözle baktı. Yani, «Görün bakın; ben ne güçlü bir insanım, benim buyruklarım bu otobüs içerisinde yasadır, uygulayıcım da Nuri'dir. Yani ben şimdi istesem, şu arkada gidenlerden hangisi olursa, kulağından tuttuğum gibi atarım aşağıya, kimse benden hesap soramaz. Ben bu arabada dirlik düzenlik isterim. Bu araba yarı yarıya resmi araba sayılır. Çünkü posta arabasıdır. Kasabanın gelen giden mektupları, paraları, kolileri benden sorulur. Devlet bile sıkıntıda, ilkin benim arabama akaryakıt doldurur, lastik kıtlığında benim arabama lastik bulur. Hele bulmasın, o mektuplar, o resmî yazılar, kim götürüp kim getirecek. Yani ben olmazsam, bu otobüs olmazsa, kasaba felçtir felç.» demek istiyordu.

Nuri, «Ayakkabı at» buyruğunu alıp geri dönerken, burnunu fı fı fı eden tazılar gibi yapmış, koku almağa çalışıyor, bir yandan da ayaklara bakıyordu. Ah ulan bu buyruk üzerine, şöyle bir ayakkabısını çıkarana rastlasa, şöyle bir rezil etse, bağırsa. Halkacı Kız dönüp baksa...

«İşte o zaman ben o ayakkabıyı kaldırır pencereden fırlatırım» dedi.

Sol tarafta, en arka koltuktan bir öndekinde otobüsün sarsıntısına göre bıyıkları titreyen, yüzü sapsarı biri... İşte o çıkarmıştı ayakkabısını, hem de iki tekini birden, gözlerini kapatmış uyuyordu. Nuri, düşündü: «Şimdi alıp kaldırıp atsam, Halkacı Kız'ın hiç haberi olmayacak ve dönüp bakmayacak. Ama adamı uyandırırsam, bir de rezil edersem..»

— Hey, diye adamı sarstı. Dağdan mı indin lan?

Öteki, uykulu, sersem, başı dönmüş, gözleri kırpış kırpış olmuş,

— Niye ki? diye sordu.

Nuri, ayakkabının bir tekini eline almıştı.

— Niye çıkardın lan bunu ayağından?

— N'olmuş ki?

— Zıkkımın peki olmuş, ben atayım da gör

O sapsarı benizli adam bir fırladı, bir sarıldı

Nuri'nin bileğine, bir sıktı ki, Nuri kızın duymayacağını bilse,

«Of anam!» diye bağıracaktı.

Adam, Nuri'nin bileğini büktü, ayakkabısını elinden aldı. Hiçbir şey olmamış gibi, ayağına geçirdi.

Nuri,

— Hop hop! diye bağırdı.

Hacı Şevket, tatlı tatlı freine dokundu.

Bazıları,

— Bişi yok, devam devam, sür sür, dediler.

Nuri bağırdı

— Bileğimi bükmeğe çalışıyor andavallı, atarım şimdik aşağı!

Otobüs yolun kıyısında durdu, Hacı Şevket geriye döndü baktı, bağırdı

— N'oluyor orda?

Bazıları,

— Birşey yok, birşey yok, dediler

Yardımcı Nuri, parmağıyla gösterdi

— İşte bu adam abi, dedi, ayağından ayakkabısını çıkarmış...

Adamın üzerine atıldı, yakasından tuttu

— İn lan aşağı, in lan aşağı! diye bağırdı.

Ötekiler ayırdılar. Hacı Şevket yerinden kalkmadı. Anlamıştı.

— Efendi adam olmayacak bunlar, diye başını salladı.

Ayakkabısını çıkaran adam koltuğun yanına sıkı sıkı yapışmıştı. Nuri bir kez daha adamın yakasından tutmağa çalıştı, adam bir çırpıda savuşturdu.

«Yahu bırak,» dediler yanındakiler, yöresindekiler.

Hacı Şevket çok iğrenç bir şeye bakarmış gibi, gözlerini arkaya dikmiş, ak gözleriyle bakmış bakmış, sonra da cık cıklayarak,

— Yazıklar olsun be! demişti.

Araba yürüyünce, Nuri son bir kez adama çıkışmış

— Lan sen şu millete şükret, yoksa ben seni patates çuvalı gibi atardım ya aşağıya, demişti.

Adam hiç oralı olmadı, hattâ mırıldandı. Birşeyler söylemek istedi, vazgeçti. Nuri, yerine gelmiş, merdiven aralığına oturmuştu. Çok kızmış gibi, aynı Hacı Şevket'e öykünüyor, onun gibi gözlerini adamın oturduğu, yerden ayırmıyor, cık cıklıyor,

— Vay lan kanına yazık be kanına, diyordu.

Bu olay olurken Halkacı Kız da babası da bir kez dönüp arkaya bakmamışlardı. Hattâ, Hacı Şevket'in,

— Görüyor musunuz efendi? diyerek kızın babasına sormasına karşın, Halkacı Kız'ın babası hiç ağzını açmamış, ne onaylamış, ne de onaylamamıştı.

Nuri, durmadan başını kıvırıyor, Hacı abisine öykünüyor,

— Efendi adam olmayacak bunlar, diyordu.

İşte o sıra mırıl mırıl birşeyler söylemek isteyen adam, sesli,

— Sen olmuş musun ki lan? dedi.

Fırlamak kalkmak istedi Nuri, ama yanındakiler tuttular. Üstelik Hacı Şevket abisi otobüsü yürüttüğüne göre, demek olayın üzerinde durmak istemiyordu. Ustası, üzerinde durulması gereken bir olay olsaydı, önem verseydi, hiç öyle başını çevirir, dümenin başında durur muydu, hışımla yerinden kalkar, paldır küldür arkaya gelir, mutlaka olay çıkaranı aşağıya indirir, orada sorguya çekerdi.

Biri, sigara tutuşturdu yardımcı Nuri'nin eline, çakmakla yaktı.

— Boşver yahu, dedi, giydi işte.

Nuri sigarasından kaçıncı soluğunu çektikten sonra, yanındakine,

— Hiş, dedi, kızın bir bacakları var, şöyle açılmış ucundan, yani ben gördüm ya bunun gibi esmer güzeli görmedim ha. Sonra bir bakış baktı bana, bu kızda öldürücü göz var Eritti namussuzum, amma şu adam...

— Bırak adamı, dedi yanındaki, böyle çok mu açılmış bacağı?

— İşte bak şöyle, böyle aradan bacakları...

— Beyaz mı bacakları?

— Çüş, esmer insanda beyaz bacak olur mu? Esmer... Amma ne esmer, lokum gibi.

— Babası örtmüyor mu?

— Niye örtsün lan, pazarcı hiç malını saklar mı, tam tersi, gösterir, aha mala bakın diye.

— Yani ki?

Nuri bu kez yanındaki adama kızgın kızgın baktı

— Eh, dedi, senin gibi safların boğazına ipi geçirdikten sonra böyle sıkmalı, gıgık... Ah ulan keşki geçen hafta ipi bırakmasaydım.

Nuri'nin yanındaki adamın adı Sakin'di. Adı gibi sakin hattâ biraz da saftı. Kasabada gezgin satıcılık yapardı, yazın dondurma satardı, kışın da macun. Macunu annesi yapardı. Hattâ dondurmayı da annesi yapardı. İle, on beş gün içinde üçüncü kez gidişiydi, annesi hastaydı, hastanede yatıyordu. Geçen hafta Hacı Şevket'in otobüsünün içinde beklerken sıcaktan çok yanmış, başını pencereden dışarıya çıkarmıştı. Bu sırada yardımcı Nuri yukarıdaki bagajı bağlıyordu. İpi bu yandan atmış, kanca yerine Sakin'in kafasından geçirmişti. İpin kancaya geçtiğini sanan Nuri bagajı sıkmak için ipi çekince, Sakin bu dünyadan öteki dünyaya gitme yolculuğuna başlamış, gözleri belermiş, soluğu kesilmiş, ip tam boğazında hırıltılı sesler çıkarmağa başlamıştı. Nuri yaptığı işten memnun, yumuşacık ipi çektikçe geliyor, çek babam çek etmişti. O sırada duvarın dibinde gölgede bekleyen insanlar bağırmasalar, Nuri durduğu yerde katil, Sakin de öteki dünyada merhum olacaktı. Hacı Şevket bile bu korkunç olaya katıla katıla gülmüştü. Geçen hafta bugün otobüsün içinde salt bu konu konuşulmuş, otobüs ilçeye varır varmaz haber yayılıvermiş, gören Sakin'e, «Yahu geçmiş olsun Sakin, az daha gül yoluna gidiyormuşsun!» demişlerdi.

Nuri, iki elini boğar gibi yapıp, Sakin'e uzattı

— Bu kez seni ellerimle boğarım, ulan sen macun şekerini satarken ara sıra açıp çocuklara göstermiyor musun?

— Hıı!

— Böyle renk renk?

— Hıı.

— Niye gösteriyorsun?

— Alsınlar diye.

— Eh işte, babası da kızına bacaklarını göstertiyor ki, kızı alsınlar diye. Öyle nikâhlı falan sanma ha avanak, yani bir geceliğine.

Sakin, öyle bir,

«— Haaaa,» çekti ki anladığını belirtmek için, Nuri de aynı tonla,

«— Çüüüş!» diye bağırdı.

Otobüs yine aynı yerde mola verdi. Duvarları kalın bir yapı, iki odalı ev gibiydi. İki yanında ufacık iki penceresi vardı. Odalardan biri hem kahve ocağı hem de mutfak olarak kullanılıyor, öteki büyük oda da salon olarak kullanılıyordu. Oda büyük olmadığı için beş masa vardı. Masanın yöresindeki sandalyeler kirden kapkara, daha çok tahtadan değil de odundan yapılmış izlenimini veriyordu. Pilavın yanı sıra bu kahve - lokantada herzaman dört çeşit yemek olurdu, dördü de et yemeği, dördünün de tadı aynı, lezzeti aynı, görünüşü aynı, adları da aynı, kebap... Yalnız kebapların adları değişik, orman kebabı, çoban kebabı, kazan kebabı, arap kebabı.

Hacı Şevket, herzaman oturduğu mutfak deliğinin yanındaki masaya oturdu. Kahve-lokantanın biricik aşçısı, ocakçısı, garsonu olan adam palabıyıklarını sıvazlaya sıvazlaya, omzundan aldığı kara kirli havluyla Hacı Şevket'in masasını sildi, bakır sürahiyi, naylon bardağı yanyana koydu. Dörde bölünmüş ekmeği de yanına koydu. Bir kaşıkla birlikte önce pilavı getirdi, tepeleme, sonra kazan kebabını getirdi, bir tabakta, iki porsiyonluk. Hacı Şevket ilden kasabaya dönüşte hep aynı şeyleri yerdi. Mevsim yazsa iki de acı biber isterdi.

Yardımcı Nuri'nin işleri vardı, arabanın tekerleklerine bakacaktı önce. Tekerlekleri bir bir yoklayacak, elindeki kocaman çekiçle lastiklere vuracak, lastiklerin sağlam olup olmadıklarını kontrol edecekti. Ondan sonra motorun yağına ve suyuna baka-

caktı. Yağ ve su tamamlandıktan sonra, bu kez ön camı bir güzel yıkayıp silecekti. Islak bezi kahve-lokantanın önündeki ağaca astıktan sonra, ustasının karşısına oturacak, o da aynı ustası gibi tepeleme pilavla kazan kebabı yiyecekti. O da lokmalarının arasında acı biberinden ısıracaktı.

İşlerini bitirip içeriye girdiğinde herzaman oturduğu yerde Halkacı Kız'ı gördü. Bu yanda da kızın babası oturuyordu.

«Vay anasını,» dedi içinden, «keşki...»

Sanki birşeye bakmayı unutmuş gibi kahve-lokantanın dışına çıktı, dosdoğru otobüse geldi. Su bidonunu aldı, ağacın dibine koydu, elini yüzünü bir güzel yıkadı, mendiliyle kurulamak istedi, mendil kapkaraydı, vazgeçti, yüzünü gömleğinin kollarına sildi. Saçını bolca ısladı, bidonu yerine koyduktan sonra geçti otobüsün aynasının başına, tarağını çıkardı, saçını sağdan ayırdı, elini tükrükledi, bir güzel yapıştırdı. Bıyıklarını önce taradı, sonra parmaklarıyla düzeltti. O denli çok beğendi ki kendini, filmin adını, artistin adını bile söyledi

«O hıyar benim yanımda figüran oynayamaz.» dedi.

Yürüyüşünü de değiştirdi, masaya yaklaştığında Hacı Şevket,

— Nerde? dedi, gerisini söylemedi, anladı. Ne lan dedi, güveyi falan mı giriyorsun, motor yağı mı sürdün saçlarına?

Nuri sırıttı. Halkacı Kız şöyle başını kaldırdı, bir kez baktı Nuri'ye, sonra indirdi. Babası sigara içiyordu. İkisinin de önlerinde yarısı içilmiş çay bardakları vardı. Palabıyıklı Nuri'nin yemeğini getirince, Hacı Şevket bir kez daha,

— Yiyeydiniz, dedi, kazan kebabı güzel olur, bu adam da öyle pis değildir, ben yedikten sonra, hı?

Halkacı Kız'ın babası,

— Sağolun efendim, dedi, pislikten, temizlikten değil, biz ilde yemiştik.

— Belki hanım kızımız? dedi Hacı Şevket.

Nuri, kemikli bir et parçasını ağzında çatırdatırken,

«Bak lan sen şu bizim Hacı Şevket ustamıza, niyeti bozuk, kızı hemen bu gece kapmak istiyor» diye düşündü.

Kemikli eti yuttu, gözlerini devire devire Hacı Şevket'in yüzüne baktı. İlk kez o zaman usuna geldi.

«Hacı Şevket usta gerçekten hacı mıdır, yoksa adı mı Hacı'dır? Beş çocuklu (torunu kaç tane bilmem) adam, daha yoldayken kızı kazan kebabıyla tavlamağa çalışsın... Yok be Hacı Şevket usta, senden iş geçmiş, bu kız hiç senin gibilere yüz verir mi? Yüz verirse, bizim gibi gençlere verir, bana...»

Halkacı Kız, Hacı Şevket'e teşekkür ediyordu. Çok kibar konuşuyordu. Sesi, sigara içmesine karşın inceydi.

Palabıyık, baba kıza birer çay daha getirdi. Baba kız ikisi birden sigaraları yenilediler, hattâ babası Halkacı Kız'ın sigarasını yaktı.

Nuri bir kez daha kararını verdi.

«Hayır hayır, bu adam dünyada bu kızın babası olamaz. Belli ki kasabada halka ayağına bu kızı satacak. Tez davranmalı, kokusu çıkıp kız da babası da kasabadan sürülüp çıkarılmadan...»

Gözünü kızın ufacık ağzına dikmiş, düşler kuruyordu. Yanına arkadaşlar seçiyordu kasabadan, «Şunlar şunlar şunlar... Bir de teypi aldık mı evden, bu kız oynar da namussuzum, uf ulan be, felekten bir gece... Ama ya Hacı Şevket gibi kasabanın geçkin azgınları... Yok canım, belki de ustanın aklında hiç kötülük yoktur. Ne yapsınlar, ekmek parası kazanmağa çıkmışlardır diye düşünüyordur. Ne der benim ustam, ekmeğini çıkar da nerden çıkarırsan çıkar. Bunlar da ekmeklerini halkadan çıkarıyorlar.»

Tam karşıdaki masada da macuncu Sakin düş kuruyordu.

«Yaşım otuz amma, olsun. Şimdi bu kız beni alır mısın dese, elini ayaklarını öpe öpe heye, alırım derim. Nikâh da yaparım, dilerse o anamın evini, anam öldükten sonra üzerine de yaparım. O ufacık oda bize yeter anam ölünceye dek. Ufacık o-

daya bir yatak atarız... Hı, sabahları bu kız uyanırır beni, kalk Sakin'im, kalk benim canım, diye diye. Macunu kaynatır, tepsiyi hazır eder, çayı elime tutuşturur, haydi işin rasgele der, bir de öpücük kondurur yanağıma, muç...»

Hacı Şevket birinci koyu çayını içiyordu. O bitecek, ikinci koyu çayını içecek, ondan sonra Nuri'ye,

«Topla bakalım milleti» diyecekti.

Herzaman çaylarını ivedi içerdi, ama bugün ağırdan alıyor, çayını yudum yudum, ağzında tutarak içiyordu. Nuri o denli izlemiş, ustasının hiç kıza baktığını görmemişti. «Niye baksın ki, diyordu, nasıl olsa ayarlayacak. Kimbilir, genç güzel kız, kaç para ister babası? Hacı Şevket basar parayı, atar otobüse, ver elini bağlarbaşı. Bağlarbaşında hayma çok, kulübe çok, Hacı Şevket'in çamurdan evi bile var orada. Ya sen oğlum, haydi diyelim kız, 'hı' dedi; babası 'hı' dedi, nereye götüreceksin ha, hiç düşündün mü nereye götüreceksin?»

Usuna geldi, Sakin'e iyi davranmalı. Annesi nasıl olsa hastanede. Evde Sakin'den başkası yok. Pilli teypi de aldım mı, hiç kimseye haber vermeden, bir başımıza, Sakin'le ben.

«Konuşmalı bunu Sakin'le otobüste. Konuşmalı.»

Halkacı Kız, babasına sordu

— Acaba tuvalet nerede?

Hacı Şevket,

— Yok, dedi. Çok söyledik bu hayvana, ama adam olacakları yok. Ulan dedim, şu avlunun ötesine bir hela yap, yarın birgün bir turist murist düşer dedim, ı ıh, ayı efendim ayı...

Halkacı Kız,

— Gereksiz, dedi, elimi yıkayacaktım.

Nuri, bidondan eline su dökmek için üsteledi, Hacı Şevket mutfağa geçip orada yıkaması için üsteledi, ama kız, salt teşekkür etti, yerinden kalkmadı. Hacı Şevket durup durup,

— Adam olacağı yok bu adamların, diyordu.

Nuri, başıyla onaylıyor,

— Heye vallaha usta, adam olacakları yok, diyordu.

Hacı Şevket, herzaman olduğu gibi Nuri'yi sorguya çekti. Bugün biraz daha sertti.

— Suya yağa bakıldı mı lan?

— Baktım abi.

— Lastiklerin havası?

— Tamam abi.

— Bagaj?

Nuri, bagaj iplerine bakmamıştı, ama ona da,

— Tamam, dedi.

— O zaman topla milleti.

Hacı Şevket, kızın babasına seslendi:

— Birer çay daha içecekseniz?

— Yo yo, dedi adam.

Nuri bağırdı

— Hey millet, binin arabaya.

Halkacı Kız'ın, babasının yöresindeki yarım daire bir anda bozuluverdi. Herkes elini cebine attı. Halkacı Kız'ın babası da çay paralarını vermek için elini cebine atınca, Hacı Şevket, onun elini yakaladı

— Yoo, dedi, bizimki verilmiştir.

Yani Halkacı Kız'la babası Hacı Şevket'in konuğu olmuşlardı. Hacı Şevket kahve - lokantaya para vermediğine göre, onun konukları da vermezdi.

Kahve - lokantadan en son Hacı Şevket çıktı. Önünde Halkacı Kız'la babası yürüyorlardı. Palabıyıklı, iki eliyle Hacı Şevket'in eline yapışmış, sallıyor

— Yolun açık olsun kurban, yolun açık olsun babam, diyordu.

Hacı Şevket, otobüsün ön camının temizliğini beğenmedi,

— İyi silinmemiş bu cam, dedi, azarlar gibi parmağını salladı Nuri'ye.

Nuri biliyordu niçin böyle davrandığını, kız var diye. Oysa ki camı herzamanki gibi silmişti, kâğıtla parlatmıştı, gıcır gıcır. Ama kızın yanında illâ bir kusur bulacak.

«Ulan ben bu kızın yerinde olsam, var ya, dün-

yanın parasını da versen seninle...»

Nuri arabanın dışında,

— Gel gel, gel usta, gel! diye bağırıyordu.

Hacı Şevket, yine aynı şekilde çok büyük bir güç harcıyormuş gibi dümeni kıvırıyor, yavaş yavaş geri sürüyordu. Nuri'nin,

— Hop, sesi duyuldu.

Hacı Şevket frene bastı, bu sırada Nuri ön kapıdan otobüse atladı. Palabıyıklı el sallıyordu.

Hacı Şevket, herzaman öyle yapardı, çayla sigara içmezdi, arabayı mola yerinden hareket ettirdiğinde yemek sonrası sigarasını yakardı. Bu kez paketi Nuri'ye uzattı

— Ver arkadaşlara, dedi.

Nuri anladı, ustasının «Arkadaşlar» dediği Halkacı Kız'la babasıydı. İkisi de,

— Sağol, dediler.

Nuri kibriti çaktı, ilkin kızın sigarasına tuttu. İlk kez Halkacı Kız'ı böyle yakından görüyordu. Dudaklarının ucu kıvrıktı. Kirpikleri uzun uzun, gözbebekleri olasıya kara ve parlaktı. Uzun saçlarını ortadan ayırmıştı. Elmacık kemikleri hafif çıkık, çenesi yuvarlaktı. Kara bluzunun altındaki vücudu birazcık tombuldu. Kız, sigarasını yaktığı halde Nuri dalmış, kızı izliyordu. Kızın,

— Teşekkür ederim, demesiyle kendine geldi.

«Of bu ses, dedi. Keman sesi gibi, ince okşayıcı... Bu kız var ya hep konuşsun, radyoda spiker olsun, sabahtan akşama dek (Şimdi haber bültenini okuyoruz sayın dinleyiciler. Şimdi haber bültenini okuyoruz sayın dinleyiciler) cümlesinden başkasını söylemesin, yine de dinlenir.»

İkinci kibriti çaktı, babasının sigarasını yaktı. Adamın alnı genişti, kırış kırıştı, yüzü genişti, kızı gibi elmacık kemikleri çıkık değildi, burnu da kızınkine benzemiyordu, yüzüne göre biraz büyüktü. Yanaklarında kırışıklıktan bıçak yarası gibi derin izler vardı. Gözleri mavi mi, yeşil mi belli değildi. Çenesi aynı kızının çenesine benziyordu, ufacıktı. İlk bakışta, gençliğinde yakışıklı biri olduğu belli oluyordu.

Nuri, bir kibrit yakımı bu yüzü izledikten sonra.

«Bu adamın başından çok işler gelmiş geçmiş» diye düşündü. Sigara paketini ön camın yanına koydu, sonra, «Acaba bu kızın adı ne?» diye düşündü, arkaya doğru yürümeğe başladı. Bir yandan ayakkabısını çıkaran var mı diye uzanıyor, bakıyor, bir yandan da adına kent kızlarının adları geliyordu. Kıza uygun bir ad bulmağa çalışıyordu.

Arka kapının merdivenine çökerken,

— Figen, diye mırıldandı.

Bunu Sakin duydu.

— Figen miymiş adı? diye sordu.

Nuri başını salladı.

Sakin'in çok hoşuna gitti kızın adı. Yorgun argın işten döndüğünü düşündü, okul önlerine gitmiş, çocukların maç yaptığı yere gitmiş, ta kasabanın dışındaki değirmene dek gitmiş. Ama gitmiş oturmamış, hep ayak üzeri... On dakika mı durmuş değirmen yanında, yine maç yapılan yere gelmiş, orada da on dakika durmuş, haydi yine okul önüne, boyuna yer değiştirmiş, boyuna yürümüş, yorulmuş, üşümüş, macunu satmış bitirmiş, evine gelmiş kapıyı çalmış, «Figeeen» diye bağırmış. Figen yanıt vermiş, «Canıım. sen misin hayatım, geldim.» Atılmış Sakin'in boynuna, bir sarılmış, bir öpmüş ki kocasını.

Sakin nedense, yaz olmasına, şu anda dondurma satıyor olmasına karşın Halkacı Kız'la olan düşlerinde hep kışı düşünüyordu. Nedense annesini de hep ölmüş olarak düşlüyordu. O soğuk kış gecelerinde bu Figen kimbilir nasıl ısıtırdı insanı? İyi de bakalım Sakin'i sevebilir miydi, bir kez Sakin'in kafası biraz kocamandı. Annesinden başka kasabada hiç kimse «Bunun içi akıl dolu» demezdi, ufacık çocuklar bile Sakin'e takılırlar, «Hey Sakin abi, bunun içi saman mı dolu?» diye sorarlardı. Sakin, bu takılmalara hiç aldırmazdı; o macununu, dondurmasını tüketmeye, kazandığı parayı annesinin avucuna saymağa bakardı. Her parayı verişinde annesi aynı şeyi söylerdi

«Birikiyor Sakin oğlum, bu tamam olsun, o za-

man Sakin'ime şöyle helal süt emmişinden bir kız ki, çeksin çevirsin şu evi.»

Ama ne zaman?

Sakin annesine soramazdı bunu, yatağına yatınca, uyku tutmayınca, tatlı düşlere dalınca, bunu kendi kendine sorardı. Söz alırdı kendinden, yarın sabah kalktığında ilk iş bunu annesine soracak,

«Ana ne zaman?» diyecek.

Sabah olur, yer sofrasına oturur, annesi çayını uzatır, Sakin soramazdı.

«Şimdi olmaz, başka zaman sorarım» derdi.

Askerden geldiğinden beri aynı işi yapıyordu. Kendisi askerdeyken babası ölünce, babanın tepsisine o yapışmış, ufacık dondurma arabasının kulpuna o sarılmıştı. Annesi tastaman sekiz yıldır aynı şeyi söylerdi, para birikiyor, yakında bir helal süt emmiş bulunacak. Acaba kasabanın kızları helal süt emmemişler miydi, niye ki?

Düşünüyordu boyuna Sakin.

«O okulun duvarına bitişik evdeki kız, adı ne hele!»

Çok düşündü kızın adını anımsayamadı. Çok günler yine kendisine söz vermiş, o kızla evlenmek için annesine konuyu açmak istemiş, ama açamamıştı. Annesi,

«Boyu senden uzun» mu derdi acaba?

Ya Figen'in boyu?

Eh, belki azıcık büyük.

Sakin'in boyunun fazla büyümediğini de kasabalı açıklamıştı kendisine, hâlâ da açıklarlardı.

«Sakin var ya, senin kafan büyük olduğu için, aynı zamanda ağır olduğu için tependen basmış, tependen bastığı için boyun yukarı çıkamamış. Hah hah hah haa...»

İyi de, bu «hah hah haa» n'oluyordu? Sakin, herzaman bunu sorardı, ama kahkahayı atanlara değil, kendine sorardı.

Figen'le böyle kasabanın sokaklarında yürürken, ayağına ökçesi kalın bir ayakkabı yaptırır, Figen'le birlikte gittikleri zaman o ayakkabıyı giyerdi.

«Bravo yahu, bak sen şu Sakin'e, dünya güzeliyle evlendi, e vallahi dünyanın en akıllı adamıymış da haberimiz yokmuş.» derlerdi.

Şöyle bir çalkalansındı kasaba.

Şaak!..

Sakin çalkalandı. O güzelim düşten, ensesine yediği şaplakla uyandı. Tokatı indiren Nuri'ydi, sigara paketini uzatıyordu, bir yandan da,

— Ne o lan, yoksa dondurma fabrikası kurdun da yanında bir sarışınla mersedese mi kuruldun? diye soruyordu.

Sakin sigarayı yaktı, dumanını üfledi. Dumanların arasında Halkacı Kız vardı. Tatlı tatlı gülümsüyordu ona.

Nuri sordu

— Anan nasıl lan?

— Ne bileyim, karnı gurulduyormuş.

— Yaşı kaç ananın?

— Eh beni kırkında doğurduğuna göre.

— Breh, demek yetmiş. Eh yaş yetmişse bir kocakarıda, karnı da gurulduyorsa, tamam gidicidir, sen şimdiden ana ana diye ağlamağa başla.

— İştahı iyiydi amma, dedi Sakin. Yoğurt aldım geldim, köfte aldım geldim, hepsini yedi.

— Öleceği zaman öyle olur oğlum insan, böyle yer yer, çünkü bir daha yiyemeyeceği için yer

Nuri, Sakin'in bacağına bir şaplak indirdikten sonra, alçak sesle,

— Anan nasıl olsa ölecek, boşver onu, dedi. Seninle felekten bir gece çalalım mı ha?

— Ne gecesi lan?

— Ne gecesi var mı enayi, bu kızı.

— Hangi kızı?

— Hey saman kafa, lan Halkacı Kız işte.

— Haa Figen.

— Ne Figen'i lan, ben uydurdum onu, kimbilir adı ne?

— Figen, çok hoştu.

— Boşver şimdi...

Nuri anlatıyordu, ama Sakin dinlemiyordu. Kurduğu düş Figen'liydi, eve vardığında kapıdan nasıl

Figen diye bağıracağını bile düşünmüştü. Basma giysilik aldığında nasıl kapıdan paketi sallayacağını, Figen, diye sesleneceğini, kış günü yatakta yanına sokulurken «Figen» diye fısıldayacağını düşünmüştü, ama şimdi kalkıyor Nuri, «Onu ben uydurdum, kimbilir adı ne?» diyordu.

Nuri dürttü

— Hey, dedi, sen beni dinlemiyorsun.

Sakin uykudan uyanır gibi silkindi, içini çekti, soluğunu verdi. Nuri kızar gibi onu omzundan itti;

— Senin gibilerle iş yapılmaz, anam der ki, safın bastığı yere basma, yılan vardır, onu sokmaz, seni sokar. Çünkü yılan bile safı bilir. Ben de tutmuş burada seninle...

Sakin,

— Acıkı dalmışım be, dedi, söyle hele, ne diyordun?

Nuri yine sesini alçaltarak,

— Evde nasıl olsa anan yok diyorum. İşte sizin evde bir gece çalalım felekten, hı istemez misin?

— Figen'i mi getireceksin benim eve?

— Figen değil oğlum onun adı. Evet onu getireceğim, ama ayarlarsam, baksana (sesini çok alçaltti) Hacı Şevket de asılıyor.

Dinlemedi bile Sakin gerisini. O kız kendinindi. Kendi evinde bir de Nuri olacaktı, niye? Nuri'ye ters ters baktı.

— Hı? dedi Nuri, benim pilli teypi de getirdik mi, hı lan, bir şişe de şarap aldık mı?

Sakin hiç konuşmuyordu, ne evet diyordu, ne de hayır diyordu. Annesine verdiği paralardan bir demet olsa, o parayla bir pilli teyp alsa... Teypte güzel güzel türküler, sonra oyun havaları, bir şişe de şarap, bir bardak ona, bir bardak kendine, bir bardak ona, bir bardak kendine. Sarhoş olunca kalkıp bir güzel oynardı Halkacı Kız'a. Onu oynatmazdı, yormazdı, kendisi oynardı.

Sakin hiç içki içmezdi, bir kez terzi Halil zorla iki bardak şarap içirmiş, Sakin iki bardak şarapla sarhoş olmuş, yolun ortasında o kış günü gömleğini çıkarmış, bağıra çağıra oynamıştı. Daha çok oyna-

yacaktı ama, kasabanın bekçisi onun koluna girmiş, evine dek götürmüştü. Devrisi günü annesi terzi Halil'in dükkânına gelmiş, ağzını açmış, gözünü yummuştu. Son söz olarak da,

«Dilerim senin çocukların da saf olurlar» deyip gitmişti.

Sakin'le her türlü şaka yaparlardı kasabada ama içki içirmezlerdi. Zaten annesine söz vermişti, bir daha boynunu kıtır kıtır kesseler, ağzına içki sokmayacaktı. Neler anlatmıştı ona annesi, üh neler neler gelirdi sonra içki yüzünden başına.

Ama şimdi Sakin hiç öyle düşünmüyordu. Dünyanın en güzel içkisi Halkacı Kız'la içilir. Sakin şarabın üzümden yapıldığını biliyordu. Ama varsın şarap üzümden yapılmasın, saptan samandan yapılsın, tadı acı olsun, ekşi olsun, yalnız o şarap Halkacı Kız'la içilsin, terzi Halil'in şarabından daha güzel, onun şarabından daha yakıcı, daha oynaktır o şarap.

Nuri, Sakin'i sarsıyordu

— Ne lan, konu, komşu anana söyler diye mi korkuyorsun? Korkma oğlum, böyle karanlıkta getirir, karanlıkta götürürüz. Teypin sesini de az açtık mıydı, kimsenin ruhu duymaz. Eh sen şarabı içer dellenirsen, ona bir diyeceğim yok. Ha bak, ev senden, içki meze benden, amma kıza vereceğimiz para ortak... Nereye koyuyorsun ulan bunca kazandığını ha?

«Anam nereye saklar?»

Bugüne dek, şu ana dek Sakin'in hiç düşünmediği şey. Sakin kazanıyor, üç beş, ama kazanıyor, bunu getiriyor annesine veriyor, annesi de bir helal süt emmiş için bu parayı biriktiriyor, acaba evin neresinde biriktiriyor? O paslı tenekeli sandığın içinde mi? Annesinin yatağının altında mı? Avluyu kazıp avluya mı gömer annesi? Tahta kaldırıp naylona sarar, oraya mı saklar annesi?

Arasa bulsa parayı...

«Bulsam, kocaman demet, birkaç demet, böyle doldursam bir naylon torbanın içine, bağlasam ağzını iple, götürsem Halkacı Kız'a... İşte paralar de-

sem, al desem, bunun hepsi senin desem. Babası kızı elinden tuttuğu gibi verir mi bana? Al bu kız artık bundan sonra senindir, der mi? Belki, ben de sizinle oturacağım, der... Anamı alır mı, hı babası da anamı alsa? Anam istemez. Anam böyle adamlara papaz der. Eh adam da saçlarını kestirir, anamın istediği gibi olur.»

Otobüs durup, Nuri aşağıya atlayınca Sakin düşünden uyandı. Hacı Şevket de inmişti. Nuri motorun kaputunu kaldırmıştı. Hacı Şevket birtakım şeyler istemiş, onları almak için otobüse çıktığında,

— Yolcular, dedi, biraz burada kalacağız, isteyen inebilir, ama dağılmayın, belli olmaz hemen gidebiliriz.

Halkacı Kız'la babası iner inmez, arka kapıdan da Sakin atladı. Öteki yolcular da birer birer atladılar. Birkaçı motorun yanına gitti, diğerleri Halkacı Kız'la babasının karşısına geçtiler.

Ustasının istediği anahtarı yanlış mı verdi, ne yaptı, Hacı Şevket elindeki anahtarı yere çarptı.

— Ulan şunu doğru dürüst ver, çarparım suratına ha! diye kızgın bağırdı.

Nuri, bir kaçamak bakıverdi Halkacı Kız'dan yana, bakıyor mu bakmıyor mu diye. Halkacı Kız kalabalığa ardını dönmüş, ilerdeki kayalıklara bakıyordu. Nuri, kızın görmediğine sevindi. İçinden, «Belki duymamıştır bile» dedi. Bir kızdı ki ustasına.

Sakin gözünü Halkacı Kız'dan ayırmıyordu. Boyunu ölçmeğe çalışıyordu. Yanyana dursalar, acaba boyu kendi boyundan uzun muydu?

Halkacı Kız, babasının kulak hizasına geliyordu. Sakin gidip de babasıyla yan yana durursa, o zaman...

Eline yerden kuru bir dal parçası aldı, yere çizgiler çize çize Halkacı Kız'ın babasının yanına yaklaştı. Halkacı Kız'ın babası geriden gelen cız cız sesini duyunca, döndü, Sakin'e güldü. Sakin de ona güldü. Geldi, Halkacı Kız'ın babasının yanına durdu, hemen dibine, yan gözle baktı boyuna. Adamın tam omzuna geliyordu, eh demek ki şöyle birkaç santimlik topuklu ayakkabı, tamam boyu boyuna uygun, huyu huyuna uygun.

Nasıl çıktı ağzından o söz, öyle birdenbire, kaç yıl önce bir halkacı gelmişti kasabaya, o zamanlar askere gitmiş miydi, yoksa gitmemiş miydi, bilmiyordu, ondan sonra ne halkacı duymuş, ne de görmüştü, ama deyiverdi işte

— Bizim kasabada halkayı çok severler!

Halkacı Kız'ın babası hiçbir şey söylemedi, salt sırıttı. Sakin,

— Ben de severim, dedi.

— Öyle mi? dedi adam.

— Bizim kasabada sıkılmazsınız. Kimbilir, belki kaymakam bey bile gelir halka atar.

Halkacı Kız babasına yaklaşmıştı. Sakin ilk kez kızı böyle yakından görüyordu. Keşki görmeseydi, vuruldu, yandı, kavruldu, yüreğinin yağı, zehir olup kanına aktı. Kanı kızıştı, tutuştu, beyni zongur zongur zongurdadı, elleri, ayakları titredi, başının her yeri yandı, gözünün yaşı, ağzının içi kurudu

— Ben gideyim, dedi.

Halkacı Kız'ın yanında daha fazla kalamadı.

Iıh, o okulun bitişiğindeki kızı yakından gördüğünde, hıh şimdi adı usuna geldi işte, «Müşerref», Müşerref'i gördüğünde hiç böyle olmamıştı. Salt içi biraz titremiş, azıcık karnı ağrır gibi olmuş, ama böyle yangın, böyle alev, böyle sarsıntı olmamıştı.

«Bir de alıp bizim eve götüreymişiz. Heye, götürelim de sonra anam çıksın hastaneden, onun kalktığı yatağa ben yatayım.»

Nuri'ye bakıyordu. Nuri, Hacı Şevket'in verdiği vida gibi birşeyi üflüyordu. Vida gibi şey yağlı olduğundan, Nuri'nin dudağının ortası kapkara olmuştu. Sakin, Halkacı Kız'la babasına tamamen arkasını dönmüştü. Çok korkmuştu, bir daha yan yana gelirlerse, dip dibe, bu kez yüreciği durabilirdi. Ellerinin ayaklarının titremesi ancak geçmişti.

Hacı Şevket'le, Nuri'nin başına dikildi. Çok mu sokuldu onlara, yoksa Hacı Şevket arızaya mı kızıyordu, bağırıverdi Sakin'e :

— Çekil lan şurdan, koca burnunu motorun içine düşüreceksin, sonra bana burun aratacaksın...

«Koca burunlu... Koca burunlu...» Dayanamadı, Halkacı Kız'dan yana baktı. Oh, bu yana bakmıyordu, Sakin'in koca burunlu olduğunu duymamıştı.

Hacı Şevket fışlayıp duruyordu. Eski otobüsün motoru arıza yaptığında hıncını hep Nuri'den alırdı. Sanki Nuri bozmuştu motorun orasını, sanki Nuri yalama yapmıştı o vidayı, o bozmuştu güzelim ayarı.

— Ulan bir memeyi temizleyemedin daha!

Nuri'nin elinden vidayı çekip aldı, üfürmeğe başladı.

Çok yolcu, Hacı Şevket'in bu huyunu bildiklerinden, motor kapağının yanına dek sokulamazlar, geriden izlerlerdi. Hacı Şevket, böyle zamanda küfür bile ederdi.

Bağırdı Nuri'ye:

— Çık bas bakalım marşa!

Nuri birkaç kez basınca, bu kez de Nuri marşa fazla bastı diye kızdı. Yolcular hazırdı, herzaman öyle yaparlardı, çalışmayınca kaktırırlardı.

— Kaktıralım usta, kaktıralım usta! diye bağırdılar.

Hacı Şevket, bu öneriye de kızdı. Elindeki penseyi yere çarptı. Nuri, ustasının iyice kızdığını anlamıştı, Halkacı Kız'dan yana bakıyordu. Şu kız geliverse, dikiliverse ustasının karşısında, bir iki söz etse...

Sakin otobüse bindi, önden bindi.

Halkacı Kız, geçmiş oturmuştu yerine. Bacaklarının ucu gözüküyordu. Halkacı Kız'la gözgöze geldiler. Ama Sakin'e göre bir kuyuya düşüyormuş gibi geldi. Kuyuya bakarken başaşağı yuvarlanmıştı kuyunun içine, ama kuyunun suyu soğuk değil, ateş gibiydi... Bir ses geldi kulağına, ince, iç yakıcı

— Tamam mı, gidecek miyiz?

Halkacı Kız mı sormuştu Sakin'e? Yoksa Sakin kuyunun içine düşerken kulağına sesler mi gelmişti. Ayakları dolandı, koltukların yanlarını tuttu, arkaya geldi, yerine oturdu.

Geçen hafta gelirken, yol boyu az mı üzülmüştü, az mı gizliden gizliye ağlamıştı, «Anam anam, ya ölürsen anam» diyerekten. Ama bu hafta annesi

hiç mi hiç usuna gelmiyordu. Hattâ o annesinin ölmesi fikrini kafasından kovmağa çalışıyor, bir türlü çıkarıp atamıyordu.

«Anam ölmeden helal süt emmiş biri olmayacak.»

Bunu bile düşündü. Eliyle sinek kovar gibi bu fikri kafasından atmağa çalıştı. Atamıyordu. Sanki birisi kulağının dibine oturmuş, dudaklarını kulak kepçesine dayamış, durmadan şunu söylüyordu

«Biliyor musun Sakin, anan ölmeden hiçbir kız helal süt emmiş değildir.»

«Biliyor musun Sakin, anan öldüğü gün bütün kızlar helal süt emmiştir.»

«Biliyor musun Sakin, yaşın elliye de gelse senin anan sağken şu kasabada hiçbir ana helal süt emmiş kız doğuramaz.»

Yolculuk başlangıcında ayakkabısını çıkaran adamı gördü. Başını cama dayamış horul horul uyuyordu.

«Uyur, dedi, çünkü evde helal süt emmişi var.»

Yolcular bindiler otobüse. En son Hacı Şevket bindi. Arabanın motoru düzgün çalışıyordu. Hacı Şevket, elini kara bir beze siliyordu. Arabayı onarmanın, yolcuları yolda bırakmamanın mutluluğu vardı üzerinde. Halkacı Kız'ın babasına döndü

— Olur bazan böyle, dedi.

Halkacı Kız'ın babası,

— Elbette beyefendiciğim, dedi. Biz nelerini gördük.

Hacı Şevket Nuri'ye seslendi

— Oğlum Nuri!

Otobüs yürüdüğünden beri ilk kez, «Oğlum Nuri» diyordu. Az önce, motor onarılırken, salt ustadan tokat yemediği kalmıştı. Hayvanlığı, salaklığı, beceriksizliği, bir bir sıralanmıştı. Nuri isteksiz geliyordu, ama biliyordu, Hacı Şevket şöyle bir kez,

«Nerdesin lan» diye bağıracak olsa, koltukları çift çift atlayıp uçardı. Yaklaştı

— Buyur abi, dedi.

— Arkadaşlara sigara ver...

Nuri, salt Halkacı Kız'la babasını anlamıştı, on-

lara sundu, paketi Hacı Şevket'in önüne koyunca,

— Herkese, buyruğunu aldı.

Elindeki paketi yedekledi, bir bir dağıtmağa başladı. Salt o ayakkabısını çıkarana vermedi. Zaten ayakkabısını çıkaran da ne elini uzattı, ne de sigaradan yana baktı.

Otobüs yürümüştü.

İKİ

Alim kahvesi, gençlerin kahvesi. Alim ellisinde var ama, ondaki fıkralar, ondaki anılar. Kahveden çok sinema gibi eğlence yeri, başaktör de Alim.

Alim kasabalı değil, yıllar önce gelmiş kasabaya, ama nereden, ta uzaktaki bir güney ilinden. Kan davası mı, hayır; karı kız meselesi mi, hayır; ana baba mı, hayır. Bir sabah kalkmış ilinde yataktan, orada damda yatarlarmış, cibinliğin altında. Çıkmış cibinlikten, şöyle başını iki ellerinin arasına almış,

«Ulan, demiş, bana bu memleketten hayır yok!»

Niye öyle demiş, hayır olmadığını nereden anlamış, onca durmuş da o sabah neden bunu usuna katmış, kendi de bilmez, çıkmış yola. Binmiş trene şuna buna, sanki daha ilk baştan bu kasabaya gelecekmiş gibi, hiçbir yere sapmadan bulmuş burasını, atmış kilimini.

Güler her zaman,

«Oğlum biz memleketten bileti buraya diye kestirmiştik.» der.

Kendisine Âlim diyenlere kızar,

«Git lan dellek, onların kafası birşeye ermez, ben âlim değilim oğlum, Alim'im, der. Yani ki benim Ali... Höt babanın eşşeği Ali değil ha.»

Kahvede yatar, kahvede kalkar. En uçta odaya benzer ufacık bir yer, Alim'in orada yatağı vardır, gece yarısı kahve müşterileri gittikten sonra çekilir,

yatar. O şen, o gülen, o güzel güzel fıkralar anlatan Alim yatağına girince başka insan olur sanki, hep bir yuva özlemiyle yanar tutuşur. Delikanlılara, genç evlilere imrenir. Hattâ genç evlileri kovar kahvesinden,

«Ne işin var oğlum, gitsene karının yanına, saat kaç?» der.

İşte onları düşünür soğuk yatağında, yalnız yatağında.

«Niçin gitmezler karılarının yanına, çocuklarının yanına?»

Akşama dek, ocaktan masalara, masalardan dışarıya, çay taşır, kahve taşır. İçecek olana sorar. kendi kendine bağırır, sanki ocakta kahveyi yapacak başka biri varmış gibi, «Yaaap bir orta». Gider, sonra kendisi yapar.

Bağırır

«Ver bir tavla...» Tavlayı kendi götürür.

«Ver domina..» Domina taşlarını kendisi götürür

Kasabada Sakin'le alay etmeyen tek insan Alim'dir. İç çekerek konuşur onunla

«Sakin, der, senin sonunda benim gibi ha, ben o odada böyle duvarlarla arkadaş, sen de evinde duvarlarla arkadaş.»

Sakin,

«Cık, der, anam arıyor. Bir helal süt emmiş bulduğunda beni evlendirecek.»

«Ah ulan Sakin, aklın varsa bu işi anana bırakma.»

«Ama ben bilmem ki hangi kız helal süt emmiş, hangisi emmemiş?»

«Sakin ben bulayım sana?»

«Yo anam bulacak.»

Böyle konuşurlar Sakin'le Alim, kahvesinde. Sonra Sakin macununu, dondurmasını satmak için yollara düşer, Alim de ocak başına, masa başına. Bazı geceler Sakin uzun süre oturur Alim'in kahvesinde. Müşteriler azaldıktan sonra, iki çay yapar Alim, karşılıklı içerler.

Sakin bir sever ki Alim'i. Hiç ensesine tokat at-

maz, hiç şapkasını başından yere atmaz, hiçbir zaman dondurma parasını vermemezlik etmez. Bazan Sakin sorar

— Hı Alim abi, hiç bulamadın mı bir helal süt emmiş?

— Ulan bize kim varır be! Sen şanslısın oğlum, elinden tutacak olan var, anan var, o anan bir tutuverse elinden... Amma bende ana nerde, baba nerde? Böyle hani yazının yabanında tek ağaç olur ya, işte ben o'yum.

Sakin, Alim abisi böyle deyince üzülür, ona, onun yüzündeki kırışıklıklara bakar, «Acıdan» diye iç geçirir; anası var, anası çok yakında bir helal süt emmiş bulacak, diye sevinir.

Alim'in kahvesi'ne, Sakin'den de önce, Nuri'den de önce Ziya geldi. Daha kahveden girer girmez, bağırdı

— Hey lan toplanın hele, kim geldi, dinleyin hele!

Zarı tutanlar oldu, kâğıdını kapatıp Ziya'ya bakanlar oldu. Ama Ziya söylemiyor, ahlıyor, ofluyor, arada bir,

— Allah Allah! diye bağırıyordu.

Soruyorlardı

— Lan yoksa yine tapucunun baldızı mı geldi?

— Bildim, ortaokul müdürünün yeğeni, Şengül.

— Yoksa efendi orman şefinin okuyan kızı mı?

Ziya, sanki yanıyormuş da, yanarken bir havuza atlamış, havuzdan avuç avuç su alıp orasına burasına atıyormuş gibi yapıyor,

— Anam anam yandım anam, gözlerine vuruldum anam, diyordu.

— Lan yoksa kaymakamın baldızı mı?

Hop kalktı Ziya, sandalyesini değiştirdi, çekirge gibi, ondan kalktı, ona oturdu.

— Ne tapucunun baldızı, ne kaymakamın baldızı, ne Şengül, ne de ormancının kızı, bir afat geldi kasabaya bir afat... Orada, o Hacı Şevket'in otobüsünün durduğu çeşme başında, yaktı kavurdu Ziya'nızı, uy anam uy, gözüm gözünde kaldı, artis...

Kahve karışıverdi. Alim bile ocaktaki işini bırakıp çıkmış, kalabalığa karışmıştı.

Birisi sordu

— Artis mi lan, yoksa film mi çevrilecek kasabada?

— Tamam, dedi, biri, tapucu o filmin şeyini yazıyordu, senaryosu mu nedir, tamam işte, diyordu ki Zekeriya bey, okusunlar bakalım senaryomu, bugün yarın bir yanıt verir film şirketi, işte o zaman ağırlığımı koyacağım, şirketin müdürüne diyeceğim ki, arkadaş diyeceğim, mademki filmin konusu bu kasabada geçiyor, o zaman filmin bu kasabada çevrilmesini istiyorum, toplayın gelin artislerinizi filmi burada çekin, yoksa benim size verilecek senaryom yok. Bende bu senaryo olduktan sonra, ühüü şirketler arkamdan koşsunlar diyeceğim... İşte arkadaşlar, bunlar topucunun filmini yapmağa geldiler. Tapucu öyle bir senaryo yazmış ki.

Ziya,

— Konuş sen, konuş, dedi, tapucunun senaryosunu övene. Ulan bu tapucunun senaryosu kaç yıldır şirketlerde be, bir yanıt gelmez, amma tapucu Zekeriya beye bakarsan, senaryosunun üzerine yoktur. Lan o Deli Mahmut'un öyküsünü yazmamış mı, şu bizim Deli Mahmut'un... Ühüüü öyle deli öyküsü kimbilir şirkete hergün kaç tane geliyordur.

Bazıları elindeki zarı atmış, tavladaki pulu çekmişti. Ama bazıları Ziya'nın başındaydılar hâlâ. Biri,

— İşletiyorsan Ziya, dedi.

— İki gözüm önüme aksın işletiyorsam.

En sonunda dayanamadı, Alim bağırdı

— De söylesene lan dellek, kim geldi?

— Böyle artis gibi Alim abi, böyle saçları kır ve çok bir acayip adam, kalıbımı basarım artistir, çünkü yanındaki kız artise benziyordu. Bir esmer güzeli ki Alim abi, böyle görsen, gözün uçuklar.

— Sonra n'oldu, nereye gittiler?

— Kasabamızın anlı şanlı Ferah oteline. Onları oraya Nuri götürdü. Hem de kızın bavulu Nuri'nin elinde. Yaklaştım, Nuri hergelesi kaş etti, göz

etti, savdı beni başından. Bekledim biraz otelin önünde, ne Nuri çıktı, ne de onlar.

Alim,

— Bak ulan işe, dedi, yaşadı desene Artis Necati. Düşer Necati buraya, öğreniriz, bakalım kimdirler, nedirler.

Ziya, kızgın,

— Ben gösteririm o Nuri hergelesine, dedi, sanki artis kızla kolkola girmişler de, ben de gelip kızı elinden kapacağım. Ulan bir kez sen kızın o anda hamalı durumundasın, değil mi arkadaşlar, madem ki kızın bavulunu almışsın eline, tamam, adın hamal Nuri. Peki, beni niye yaklaştırmazsın ha kızın yanına, yedik mi?

Alim, ocağa giderken, Ziya'ya,

— Sanki kız sana, tutsana şu bavulu deseydi, tutmayacaktın, ha? dedi.

Tutardı, hattâ iki bavul bile tutardı. Şu anda en çok Artis Necati'yi kıskandı. İşte hiç müşteri gelmez otele, gelince de böyle bebek gelirdi.

Ferah Oteli, üç odalı bir oteldi. Gereksinme fazla olursa, altta da bir oda vardı. Odalardan biri üç yatak, diğerleri iki yatak alıyordu. Bundan önceki kaymakamın isteğiyle Zahireci Rüstem bey tarafından yapılmıştı. Daha doğrusu, yapılmamıştı, orada eski bir evi vardı Zahireci Rüstem'in, iki katlı, önü balkonlu. Yıllarca bu ev boş durmuştu. Küçücük kasaba da olsa, gelen yabancılar sıkıntı çekiyorlardı. Onun için kaymakam, Zahireci Rüstem'i çağırmış, şayet kasabayı bir otele kavuşturursa, elinden gelen yardımı yapacağını söylemişti. Gerçekten yapmıştı da; öyle bir yere otel ruhsatı alınmıştı. Gerçi çok günler otel boştu, otel yazmanı Artis Necati boş değildi. Otelin altındaki odanın birini Zahireci Rüstem bakkal dükkânı yapıvermişti. Dükkân hem okula yakındı, hem de top oynanan yere. Ufacık dükkânın içine mallar getirmiş, başına da Artis Necati'yi oturtmuştu. Necati, bir yandan otele, bir yandan da bakkal dükkânına bakardı. Zahireci Rüstem, her akşam, güneş batmazdan önce büyük oğlunu yollar, hesabı aldırırdı. Artis Necati'nin başında devamlı

kontrol yoktu ama, Zahireci Rüstem'in kim olduğunu iyi bilirdi. Bu yüzden haftalığından başkasına elini sürmez, ama dükkândan yer içerdi. Otel'in hesabı, kitabı, defteri de bakkal dükkânındaydı. Artis Necati, saçlarını parlatır, tarar, kafasına yapıştırır, camın gerisine oturur, dükkâna gelecek müşterileri beklerdi.

Bir de boyaynası vardı Artis Necati'nin. Berber Cumali'nin aynası üst yanından kırılınca, pazarlık etmiş, bu kırık aynayı almıştı. Sonra camcı Abdullah'a aynayı uzunlamasına kestirmiş, getirmiş bakkal dükkânının en gerisine, iki rafın arasına asmıştı.

Dükkânda müşteri olmadığı zamanlar Artis Necati bu aynanın karşısına geçer, pozdan poza atlardı. Eline aldığı tahta parçası tabanca olur, bir yandan aynadaki pozuna bakar, bir yandan tabancayı ateşler ve bağırırdı

«Al sana alçak, leşini sereceğim demiştim sana!»

Biraz sonra yerdeki süpürgeyi mikrofon yerine ağzının ucuna götürür, yanık bir türküyle, sevgilisinin ardından ağıt yakan bir bahçıvan olurdu.

Yakasını açar, ucuzluk maymun madalyonunu sarkıtır, fısıltıyla:

«İşte dünyayı unufak edecek olan silah bunun içinde!» der, kıs kıs güler, sonra birden ciddileşirdi.

Oradan demir kiloluğu kapar, kulağına götürür, sevgilisine telefon eden jönü oynardı. Bir kezinde elindeki aygıtın ağır kiloluk demir olduğunu unutmuş, bir yandan sevgilisine telefon ederken, öte yandan aynı eliyle kaşını kaşıma pozuna geçtiğinde kiloluk demir tam ayağının ortasına düşmüş, Artis Necati,

«Ay anam» diye havaya fırlamıştı. Ama bu acılı anında bile aynaya bakmaktan geri durmamıştı. Nasıl olsa ayağında acı varken, ölmek üzere olan artist pozuna geçmişti. Ayağının acısı geçince,

«Ayağımdan giren kurşun bana vız gelir!» diye

bağırmış, kaşının birini havaya kaldırarak, aynada kendisine sert sert bakmıştı.

Derginin birinde okumuştu.

«Artist olmak istiyorsanız, insanları izleyin. Aynanın karşısına geçin, o insanlar gibi davranın.»

Artis Necati insanları izlemiyordu, gezgin sinema kasabaya hangi filmi getirirse getirsin, mutlaka gidiyor, o akşam filmde hangi erkek oyuncuyu görmüşse, onun hareketlerine öykünüyordu. Film vurdulu kırdılıysa, devrisi günü aynanın karşısına geçiyor, o birkaç metre karecik dükkânın içinde kendi kendine tekmeler savuruyor, yumruklar atıyor, «Al sana, al sana!» diye bağırıyordu.

Keçi kılından bıyıklar, koyun kılından sakallar yapmıştı. Bunları uluorta herzaman takamıyor, müşterinin hiç gelmeyeceğini anladığı zamanlarda, rafların en arkasına geçiyor, sakalı, bıyığı takıyor, cep aynasında yüzünü inceliyor, fısıltıyla, «İşte büyük casus Tomas» diyordu. Rafın aralığından dışarıya bakıyor, yolda, dükkân önünde kimse yoksa, korkusuzca boyaynasının önüne geliyor, ivedi sakalı bıyığı çekip alıyor,

«Beni tanıdınız mı matmazel Natali?» diye bağırıyordu. «Kocanız asılacak... Ama siz...» Parmağını aynaya doğru uzatıyor, sonra yavaş yavaş terazinin yanına yaklaşarak, güm diye yumruğunu kefenin birine indiriyordu, «Siz de asılacaksınız matmazel Natali!» diye bağırıyordu.

Bazan gerçekten iyice havasına girer, içeriye giren müşteriyi görmezdi. Necati'yi tanımayan biri olsa, mutlaka bakkal dükkânının içinde bir delinin olduğunu sanırdı. Ama tüm kasaba Artis Necati'yi tanırdı. Hattâ müşteri, bir süre Necati'yi izler, ama gösteri uzamışsa, o zaman,

«Tamam Artis Necati, şimdi bizim fasulyayı ver de ondan sonra devam et» derdi.

Artis Necati, gece düşlerinde de oynardı, düşlerinde de hep filmler görürdü. Bazı geceler onu annesi kan ter içinde uyandırır, kadın,

«Ah oğlum bu ne hal?» diye sorduğunda,

«Savaşı biz kazandık anne!» derdi.

Usuna koymuştu, mutlaka artist olacaktı. Hele şu askerliğini gitsin yapsın, gidecek, o adamları bulacaktı. Gazete duyurusuyla bir yığın parasını yemişlerdi. Ama Artis Necati, «Yediler» demiyordu. «Sırası gelince çağıracaklar» diyordu. Necati'nin iki tane boy resmini istemişler, ikinci mektupta, beğenildiğini, Artist Film Şirketi adına ilk filmde oynatılacağını kendisine bildirmişler, bir yığın kayıt parası istemişlerdi. Ondan sonra her ay olmasa bile, iki ayda bir kayıt yenileme parası isteyerek, Artis Necati'den bir yığın para almışlardı. Sonra mektupların ardı arkası kesilmiş, Necati elindeki posta kutusu numarasına, «Aman kaydımı silmeyin, kayıt parası gerekliyse göndereyim» diye mektuplar atmış, ama hiçbir yanıt alamamıştı. Umudunu yitirmemişti Artis Necati,

«Senaryo filan yazdırıyorlardır benim için, günü geldiğinde çağıracaklar» diyordu.

O denli severdi ki o film şirketinin başlığı bulunan mektup zarflarını, kâğıtlarını. Bir tanesinin üstünü kesmiş, camın üzerine yapıştırmıştı. Gelen müşterilere bu başlığı gösterir,

«İşte ilk filmimi yapacak olan şirket!» derdi.

İnce seyrek sakallarını hergün tıraş eder, saçını biryantinle, bazan da limonlu zeytinyağıyla parlatır, kafasına iyice yapıştırırdı. Sokakta giderken, güneşli havalarda başı vernikli kara yağlı boyayla boyanmış gibi parıl parıl parlardı, görenler görmeyenlere gösterir,

«İşte gidiyor Artis Necati,» derlerdi.

Kızlar da birbirlerine gösterir, arkasından gülerlerdi.

Necati, son zamanlarda çok eski bir telefon almacı bulmuştu, ne sesalıcısı vardı, ne duyurucusu vardı, ama almacın ağızlık yeri de kulaklık yeri de sapasağlamdı. Yıllardır kaymakamlığın bodrumunda atılı duran bu almacı, kaymakamın odacısı, bir kilo pirinç karşılığı Necati'ye vermişti. Necati, böyle bir aygıta kavuşmanın mutluluğu içinde artık hergün her dakika, sevgilisine, barına pavyonuna telefon eden artisti oynuyordu.

Nuri'nin bavulu kapıp, kasaba alanından yola düştüğünde, Necati yine telefonunun başındaydı. Kaşını, gözünü oynatıyor,

«Kan akıtılmasını istemiyorum...» diyordu.

Biraz bekliyor,

«Ne zaman kan akıtılacak, ben bilirim, çünkü patron benim!» diyordu.

O sırada Nuri girmişti bakkal dükkânına, elindeki bavulla tıslaya tıslaya.

«Lan artis, müşteri var.» dedi.

Artist Necati, sözünü bitirdi,

«Silahlar sonra konuşacak!» dedi, telefonu kapattı.

Tam o anda Halkacı Kız'la babası dükkânın önünde belirdiler. Nuri, başını yukarı kaldırmış, oteli gösteriyordu, adını söylüyordu, sanki kızın, babasının okuması yazması yokmuş gibi,

«Ferah Oteli» dedi.

Halkacı Kız'ın babası,

«Sağolun, dedi, çok teşekkür ederiz.»

Aynı sözleri kız da yineledi. Ama Nuri bavulun başındaydı, bavulu bırakmak istemiyordu. Artis Necati'nin gösterdiği odaya dek götürecek, böylece Halkacı Kız'ı bir süre daha yakından görmüş olacaktı.

Artist ruhlu Necati, bir anda kızı da babasını da artiste benzetmiş, şaşkın, otel odalarının anahtarını arıyor, bulamıyor, başını kaldırıyor,

— Şimdi şimdi, diyor, Halkacı Kız'a bakıyordu.

Kızın hangi artiste benzediğini bulup çıkarmağa çalışıyordu. Böyle kara kara kocaman gözler, böyle ufacık ağız, sonra bu saçlar...

— Lan üç odalı otelin anahtarını yitirdin ha, kırk yılda iki müşteri geldi...

Nuri, Halkacı Kız'ın babasına Necati'yi anlatıyordu.

— Artis Necati deriz kendisine, yakında bir filmde oynayacak da...

Nuri böyle der demez, Necati o anahtar arama sıkışıklığının içinde bile, parmağını camdaki film şirketinin yazılı olduğu kâğıdın üzerine koyarak,

— Bu şirket! dedi, başını geri atarak poz verirken, Nuri ekledi :

— Amma bu bizim andavallıyı yedi yuttular, ne film ne bişi, boyuna kayıt yenilediler, bu enayi de burada, o güzelim kadın artistlere yumulacağım diye düşlesin dursun bakalım.

Daha çok konuşacaktı ama, «yumulma» sözcüğünün Halkacı Kız'ın yanında söylenmesinin ayıp olduğunu düşünerek, utandı. Bu sırada Necati anahtarları buldu. Ayakları dolana dolana bakkal dükkânından dışarı çıktı, otelin kapısını açtı. Bir kedi can korkusuyla dışarı fırladı. Halkacı Kız'ın ödü koptu.

Necati,

— Şey, dedi, ikiniz bir mi, ayrı ayrı mı?

Daha adam konuşmadan, Nuri,

— Baba kız onlar, dedi. Birlikte... Aynı oda..

Gıcırdayan tahta bir merdivenle yukarıya çıktılar. Önde Artis Necati, onun ardında kızın babası, sonra Halkacı Kız, en arkada Nuri...

Nuri'nin gözü hep kızın incecik belindeydi.

Necati, merdivenin yanındaki odanın kapısını açtı

— Bir bu oda var, bir de dedi, durdu bekledi.

Kızla babası odaya bakıyorlardı. Necati yürümüş, öteki odanın kapısını açmış, oradan sesleniyordu

— Bir de burası var.

Nuri hâlâ, bavulu yere bırakmamıştı. Halkacı Kız,

— Ay size çok zahmet oldu, dedi.

Nuri,

— Yo yo, hiç ağır değil, diyerek erkekliğini kanıtlamak istedi. Yani ki ben çok güçlüyümdür, bu ağırlık nedir ki...

Baba kız, ikinci odayı beğendiler. Penceresinin biri yandaki sokağa bakıyordu, tam karşıda dut ağaçlarının arasında bir ev vardı.

Nuri, iki yatak arasına bavulu bıraktı. Baba, o zaman sigara paketini çıkararak, Nuri'ye,

— Buyur bir sigara yak, biraz dinlen, dedi.

Nuri, Hacı Şevket'i de unuttu, otobüsü de unuttu. Halkacı Kız'la karşılıklı birer sigara tüttürmek, hem de Halkacı Kız bacak bacak üstüne atmışken. Hacı Şevket'e yalan söylerdi, «Artis hıyarı yoktu ki, onu bekledik.» derdi.

Necati, ayakları dolanarak çıktı odadan, az sonra elinde bir defterle geldi

— Otelde kalanları bu deftere yazıyoruz da.

Şak, diye defterin orta sayfasını açtı, bir daha şaklattı, yazılacak yeri buldu. Nuri'nin yanına oturdu, karyolanın ucuna, cebinden tükenmez kalemi çıkardı, bir fiske vurdu, kalemin kapağı yere fırladı.

— Adınız efendim! dedi.

Nuri de orada öğrendi, Halkacı Kız'ın adını: Gülçiçek. Kızın adını öğrenince babasının adını duyamadı, içinden yineleyip durdu :

«Gülçiçek, Gülçiçek ...Hem gül, hem çiçek. E gerçekten doğru, bu kız hem güldür hem de çiçektir, şebboy desen tamam, menekşe desen tamam, amma çiçeklerin padişahı, Gül...»

Artis Necati, elini bir yazı yazmaktan çok, fırçayla resim yapanlar gibi oynatıyor, arada dudağını büzerek, gözlerini kısarak, adreslerini soruyordu. Başını kaldırdığında, Gülçiçek'le göz göze geliyor, sanki bir filmde oynuyormuş da karşısındaki sevgilisiymiş gibi dalıyor, ama birden aklı başına geliyor, gözünü iki pencere arasında gezdiriyordu. Soracağı sorular bitmişti, ama Nuri oturuyor diye, o da oturmuştu.

Gülçiçek'in babası, bir sigara da Artis Necati'ye sundu. Necati hiç sigara içmezdi, ama böyle sigara veren olursa, sigara yakma, sigara içme pozları için bedavadan malzeme çıktığından geri çevirmez, sigarayı poz vererek yakar, poz vererek, dumanını savurmağa çalışırdı. Günlerce uğraşmış, gördüğü filmde adam sigaranın dumanını ağzından halka halka çıkarmıştı, Necati de çıkarmıştı. Şimdi tam sırasıydı, bir normal duman salarsa, bir halka halka salıyordu.

Başka zaman olsa, kahvede olsa Nuri bilirdi

ona diyeceğini ama, şimdi Gülçiçek vardı, babası vardı. Ama yine de söylemeden duramadı :

— Gâvur etme lan sigarayı, şunu doğru dürüst iç, dedi.

Gülçiçek'in babası,

— Demek delikanlı artist olacaksın ha? diye sordu.

Artis Necati,

— Artist Film Şirketi hesabına ilk filmimi yakında çevireceğim, dedi.

Nuri, sırıtarak,

— Yani, dedi, az önce otel kapısından fırlayan kedi vardı ya, işte o kedi bizim otobüsü böyle Hacı Şevket usta gibi sürdüğü zaman.

Esprisine kahkahayla güldü, Gülçiçek'e baktı, o da gülüyor mu, diye. Gülçiçek gülmüyordu.

— Bunu ne yapsınlar abi, dedi, böyle kazları bulup yoluyorlar işte.

Artis Necati çok cıddi konuştu

— Birgün benden imzalı resim isteyeceksin, ama vermeyeceğim.

Bu sözleri de bir filmde oynar gibi söyledi.

Gülçiçek'in babası,

— Kolay değil artist olmak, dedi. Bilirim bu işleri...

Artis Necati birden arı sokmuş gibi ayağa fırladı, bağırdı, poz yapmıyordu şimdi, gerçek Necati olmuştu

— Sizi dükkândan şöyle bir gördüm anladım, dedim bu beyabi artis, artis değilse bile...

Necati, Gülçiçek'in babasının yanına sokuldu

— Rejisör müsünüz abi?

— Yo yo değilim.

— Işıkçısınız?

Adam güldü :

— Herşeyi biliyorsun, dedi.

Nuri güldü :

— Bilmediği dolandırıldığı, dedi. Bunun parasını bir yediler ki efendim, bu kaz da...

Sustu, çünkü Gülçiçek'in babası konuşuyordu :

— Bana düblör Kenan, derler.

Hepsini biliyordu da Artis Necati, işte bunu bilmiyordu.

Düblör Kenan,

— Bilirsin düblörlüğün ne olduğunu? dedi.

Nuri de bilmiyordu, ama kafasını salladı.

Düblör Kenan,

— Tehlikeli sahnelerde ben oynardım, asıl artistin yerine, dedi.

Artis Necati,

— Haaa, diye bağırdı. Şimdi böyle otomobil geliyor, filmdeki oğlan otomobilin üzerine atlayacak, amma asıl artis atlamıyor, siz atlıyorsunuz, çünkü kırılırsa, sizin ayağınız kırılsın.

— Tamam öyle, dedi Kenan.

Artis Necati coşmuştu, gördüğü filmlerin tehlikeli sahnelerini anlatıyor, o filmden beriki filme geçiyor, anlattığı her tehlikeli sahne sonunda soruyordu

— Onda da siz mi oynamıştınız asıl artistin yerine?

— Yoo, diyordu Düblör Kenan, ben...

Oynadığı filmleri söylüyordu. Filmlerdeki oyuncuları söylüyordu. Artis Necati, Nuri, o oyuncuları tanıyorlardı, ama Kenan'ın söylediği filmlerin hiçbirini görmemişlerdi.

— Eee, dedi Düblör Kenan, o filmler vizyondan kalkalı çok oldu.

Vizyon... Nuri Necati'nin, Necati Nuri'nin yüzüne baktı. İkisi de vizyon'u bilmiyorlardı. Necati başını sallayınca, Nuri de salladı.

Düblör Kenan gömleğini sıyırdı, sağ yanında böbrek ameliyatı geçirmiş gibi boydan boya yara izi vardı.

— Attan atladım, ama atladığım yerde set işçileri tornavida unutmuşlar, ben böyle atla koştura koştura gelip de tam orada atlayınca dosdoğru tornavidanın üzerine, böbreğime kadar girdi tornavida, ama kurtuldum.

Necati çok mutluydu, ağzını açmış dinliyordu. Nuri'nin de hoşuna gidiyordu, ama daha çok onun hoşuna giden Gülçiçek'ti.

Gülçiçek Necati'ye tuvaletin yerini sormasaydı, ikisi de daha oturacaklardı. Otelde bir tuvalet vardı, o da aşağıda, hemen giriş kapısının yanındaydı. Necati öne düştü, merdiveni indiler.

— İşte, dedi Necati, tuvalet burası.

Üzerinde yabancı yazıların olduğu büyük bir bidonun ucuna musluk takılmış, tuğlalar üzerine oturtulmuş, musluğun altına da bir konserve kutusu konulmuştu.

Necati, tuvalet kapısının içindeki kilitleme mandalını gösterdikten sonra, yukarıya çıktı. Nuri'yle Düblör Kenan el sıkışıyorlardı.

Kenan,

— O çadırı, sarıldığı bir hamala zahmet olmazsa, verin, buraya bıraktırın, diyordu.

Nuri,

— Burada hamal bulunmaz, dedi, bir arkadaşla tutar getiririz.

— Ben, dedi Necati, ben gelirim.

Nuri, otobüsü süpürecek, yıkayacak, silecekti. Şöyle bir saat sonra Necati gelirse, birlikte alıp gelirlerdi.

Nuri gitti. Tam kapıdan çıkarken, yan gözle tuvalete baktı, içini çekti. Otobüsün başına geldiğinde, Hacı Şevket yoktu, ön sağ çamurluğa belini dayamış, Ziya, onu bekliyordu.

— Nerde kaldın lan? dedi. Kimdi onlar?

— Sana ne oğlum, gittik işte otele, kız galiba abayı yaktı bana. Sigaralar, kokular, şekerlemeler... Kalkacağım, «Aman azıcık daha otur..»

— Atma atma, yanındaki kim?

— Babası lan işte. Babası bir ara tuvalete gitti, bir dikti kız gözlerini bana.. Babası öyle çabuk gelmeseydi, belki de...

Ziya,

— Lan oğlum, dedi, atmayı bırak da söyle, kim bunlar, niye gelmişler bizim kasabaya?

— Kız benim için gelmiş amma, babasını bilmem.

— Halkacılarmış lan işte. Sakin söyledi amma, o safdiriğe pek inanmadım.

— Sakin haltetmiş, bir kez adam düblör.

— Nee?

— Lan ne cahilsin be, daha düblörü bilmiyor, düblör bir filmde tehlikeli sahneleri asıl artisin yerine oynayan adama derler, anladın mı şimdi?

— Nasıl, kızda iş var mı, yani ki?

Nuri oradaki akarsudan tenekeyi doldurmuş, otobüsün camlarına çarpıyor, Ziya da onun ardı sıra geliyordu. Nuri gibi o da ıslanacaktı, ama otele giden baba kız hakkında bilgi alabilmek için ıslanmağa razı oluyordu. Yarın tüm bilgiler ucuzlayacak, kadın ve erkek hakkındaki bilgileri tüm kasaba duyacaktı, ama en önce Ziya'nın haberi olmalıydı, onun haberi olmalıydı ki Alim'in Kahvesine koşup, milleti başına toplamalı, ballandıra ballandıra bir bir anlatmalıydı. İyi de, bu Nuri hergelesi, bir türlü akıllı uslu yanıtlar vermiyordu.

Bir kez daha sordu

— Hı Nuri, kızda iş var mı?

— Var, yalnız önce anamı getirip Düblör Kenan'a verecekmişsin, ondan sonra kızı alıp gidecekmişsin.

— Niye ki lan?

— N'olur n'olmaz, kızı alıp da bir daha getirmezsen, Düblör Kenan anana halka attıracakmış, böyle (sesini iyice inceltti Nuri) haydi halkalar, ay geçti, ay geçiyor, geçtiii... (Kendi sesiyle konuştu) işte anan böyle diyecek.

Ziya anlamıştı, tamam baba kız halkacıydılar. Ama? Yürüdü. Nuri bağırdı :

— Nereye lan?

— Otele.

— Anamı almadan gitme.

Ziya, otelin altındaki bakkal dükkânına girdiğinde Artis Necati saçlarını iyice dağıtmış, bol zeytinyağlı limonlu karışımdan sür babam sürüyordu. Aynanın karşısındaydı. Saçlarını karıştırırken, arada bir başını kaldırıyor, aynada yüzüne, saçlarına bakıyordu. Ziya, Necati'nin kafasına zeytinyağı sürdüğünü biliyordu.

— Lan, dedi, şu kasabada bit görülürse, bil ki bu bitleri, senin şu kara başın yapmıştır.

Necati, filmlerdeki jönler gibi döndü, çenesini kasarak, dişlerinin arasından,

— Anlamadım, dedi.

Ziya, üzeri örme, küçük sandalyeye oturmuştu, sanki yukarıyı, gelen baba kızı görebilecekmiş gibi arada bir otele doğru bakıyordu.

— Halkacılarmış, dedi.

Artis Necati saçını tarıyor, tararken de, kaşlarını kızıyormuş gibi aşağıya indiriyordu. Tarağı sallayışı bile aktörceydi. Tarağın geçtiği yere elini bastırıyor, bir süre parmaklarını orada tutuyordu.

Ziya konuşuyordu :

— Baba kızmışlar?

Şimdi saçının arkasını tarıyordu Necati. Büyük aynanın tam karşısına bir ayna daha koymuştu, o aynada da saçının arkasını görüyordu. Yan dönmüş, birazcık da eğilmişti. Her tarak atıştan sonra tarağa bakıyor, dökülen saç var mı diye inceliyordu.

Ziya, Artis Necati'yi böyle konuşturamayacaktı. Camdaki kesilmiş film şirketi küpürünü göstererek,

— Yahu, dedi, bu senin film çevireceğin şirket çok büyük bir şirketmiş ha!

Artis Necati açılıverdi

— Mutlaka birkaç film yaptırırlar bana, dedi. Ama önemli olan ilk filmi yapmak. O film bir tutulsun.

— Tutulur senin çevirdiğin film Necati. Bu gelen kız da çok güzel ha, acaba artis olabilir mi?

— Olur ya. Bakalım, babasına önereceğim, razı olursa, şirkete söylerim, Gülçiçek'le birlikte oynarız.

— Bu kızın adı Gülçiçek değil mi? Tam artis ismi. Babası da düblörmüş, şimdi sen film çevirirken tehlikeli sahneler olunca bu adama çevirtirsin.

Hiç usuna gelmemişti Necati'nin, öyle ya, kızıyla filmi çevirir, babasını da düblör olarak oynatırdı. Hemen ilk karşılaştıklarında bunu düblör Kenan'a söyleyecekti.

— Ne kadar kalacaklarmış kasabada?

— Bilmiyorum.

— Hiş Necati, birgün kızı alıp bağlara götürsek ya?

— Böyle konuşma bir daha, Gülçiçek'le aramızda bir aşk başlayabilir.

— Çüş... Seni sever mi lan o kız? Onlar parayı sever oğlum. Yarın birgün Rüstem ağanın oğlu, kızı yerse, oh sen avcunu yala. İyisi mi daha onlar ayarlamadan biz ayarlarsak... Sen konuşur anlaşırsın, neyse parası veririz.

— Haydi git buradan, işim var. Dükkân kapanıyor, haydi...

Kaktırdı Ziya'yı, dışarı çıkardı.

— Ne lan yani? dedi, çıkıp da yanlarına, kasabamıza hoş geldiniz diyemem mi yani?

— Ben izin verirsem öyle çıkabilirsin, çünkü bu otelin kâtibi benim.

— Kâtip olmuş da birşey olmuş sanki.

Necati yürüdü alana gitti, Ziya da Alim'in Kahvesine. Kahveye girer girmez bağırdı

— Hey millet, kızın adı ne biliyor musunuz?

Tüm kahve bağırdı:

— Gülçiçek!

Biri zarı salladı salladı, öptükten sonra,

— Bu da Gülçiçek'in şansına, dedi.

Ziya,

— Babası düblörmüş, dedi.

— Biliyoruz, dediler.

Biri bağırdı

— Kenan, Kenan, Düblör Kenan!..

Ziya, omuzlarını kaldırdı, yakınındaki tavla oynayanların yanına bir sandalye çekti, oturdu. Alim'e,

— Bana bir soğuk gazoz! diye bağırdı.

Tavlacılardan oyunu almak üzere olan sordu:

— Gülçiçek çok güzelmiş hı Ziya?

— Ne diyorsun, dedi Ziya. Şöyle bir gör, yanar kavrulursun. Ben diyorum ki bu kız bu kasabada çok canlar yakacak.

— İlkin kim yer bu kızı biliyor musun, Mestan yer.

— Mestan uslanmış oğlum, hele çocuğu olduktan sonra.

— Onlar uslanmazlar oğlum, ardında koskoca babası zahireci Rüstem ağa olduktan sonra.

— Amma kızın babası var, bakalım kızın babası bu işe razı olur mu?

— Ulan altı üstü halkacı be...

Oyunu kazandı, tavlayı şak diye kapadı, karşısındakine,

— Öğren de gel, dedikten sonra, Ziya'ya sordu Yarın başlıyorlar mıymış halka attırmağa?

Ziya, «Bilmiyorum» diyemedi,

— Evet, dedi, başlıyorlarmış.

— Bir görseydik şu kızı.

Kahveci Alim, Ziya'nın gazozunu getirmişti. Poflatıp açtıktan sonra :

— Ulan hangi masaya gitsem Gülçiçek be... Yok Gülçiçek'in bacakları şöyleymiş de, yok Gülçiçek'in gözleri şöyleymiş de, yok Gülçiçek'in bir beli varmış da.

Ziya,

— Görsen Alim, ah görsen, dedi.

— Lan o kadar güzel de, peki niye halkacı olmuş, taa bu dağ başlarına kadar gelmiş? Oğlum siz burada karı kız görmeye görmeye nerdeyse yetmişlik nenelerinizi de on sekiz yaşındaki dilber gibi görmeye başlayacaksınız. Böyle yerlerde hemen yaşın on sekize geldi mi evleneceksin?

Öteki masadan biri sordu

— Ya büyük kentlerde Alim?

— Ah ulan İstanbul, gözünü sevdiğimin, orada kırkına kadar evlenmeyeceksin, kırkına kadar iyice tozunu silkeleyecek, ondan sonra evleneceksin... Lan siz, yani başınızda kaymakamınız var diye birşey mi sanıyorsunuz burayı, köy lan burası, köyden ne farkı var. Ühü oğlum gidin kentlere, orada ne Gülçiçekler, ne Gülçiçekler...

Biri öteden söz attı :

— Amma Gülçiçek derken böyle ağzın bir karış açılıyor Alim, yani farkındayız, anlıyor musun? Gel lan alalım bunu sana, hı?

— Hadi lan dellek! diye bağırdı Alim, çiçekle kuru dalı evlendirecekler, olur mu lan, çiçek genç dala yakışır.

— Bana yakışır bana! diye Ziya bağırdı.

Öteki gençler,

— Bize n'olmuş lan köfte? diye bağırdılar.

Kahveye Sakin girdi, otobüsten indikten sonra eve gitmiş, yağın içine soğan doğramış, sonra bir yumurta kırıp yarım ekmekle yemişti. Ziya, Sakin'in kapıdan girdiğini görünce,

— Nerdesin lan be? dedi. Nerdesin, durma koş Gülçiçek seni arayıp soruyor.

Sakin anlamadı, Gülçiçek kimdi.

— Kim arayıp soruyor? dedi.

— Lan sana demiş ya, hani sormuş, gidiyor muyuz diye, Halkacı Kız işte, adı Gülçiçek'miş... Az önce ben oteldeydim, tutulmuş lan sana. Bak bak, hep anan derdi ya, bir helal süt emmiş bulunca seni evlendireceğim oğlum diye, işte tamam, bu Gülçiçek helal süt emmiş, hiç kaçırma, hem de sana çılgın gibi yanıkken.

Yanındakilere Sakin'i göstererek,

— Bakın inanmıyor saf, dedi. Oğlum sen zaten bundan safsın, hangi şey doğru, hangi şey yalan bilmiyorsun. İşte bak bu da vardı, aha Mevlüt.

Oyunu kazanan Mevlüt, başını salladı:

— Heye, dedi, yalansam iki gözüm önüme aksın, anam ölsün, o hani kafası azıcık iri oğlan var ya, neydi o oğlanın adı dedi, bu da Sakin, dedi. Ne dese beğenirsin Gülçiçek, «N'olur onu bana bulun gelin» dedi.

— Yalan diyorsunuz lan!

Sakin böyle söyledi ama, içinden kaynar birşeyin yüreğinin ortasına indiğini duydu. Küt küttü yüreği. Bir anda ağzı kurudu, Gülçiçek'in yüzü geldi önünde durdu. Titrek sesle,

— Ne yapacakmış ki beni? diye sordu.

Ziya, kızıyormuş gibi yaptı:

— Üf aman, dedi, bizden söylemesi, ister git, ister gitme...

Sakin, yol yorgunluğundan, o hastane önünde iki saat dinlenip beklemenin yorgunluğundan sonra, soğanla yumurtasını yer, hemen kafayı vurur yatardı ama, ah o halkacı kız... Kimbilir, belki hemen gelir gelmez halka tezgâhlarını kurarlar, Sakin de gidip şöyle uzaktan uzaktan onu izlerdi. Niye sanki kız kendisine «Gidiyor muyuz?» diye sorduğunda, titremiş, heyecanlanmış, korkmuştu? Belki de Gülçiçek kendisiyle konuşmak istemişti. Ne derdi anası sık sık, «Sen bakma oğlum sana koca kafa diyenlere, sen pek güzel bir delikanlısın, hele de aslan gibisin...»

Yumurtasını yedikten sonra, duvardaki ufak dört köşe aynayı indirmiş, kaşını, gözünü, yüzünü incelemişti. İncelerken tatlı bir gülücük gelip yüzüne oturmuştu. İşte azıcık kafası büyüktü, yoksa kaşları böyle tam ortada kavuşuyordu. Annesi «Çatma kaşlım» diye sevmez miydi onu? Acaba şu anda annesi nasıldı, yine o ağrı gelip saplanmış mıydı karnına? Annesini çıkarıp attı kafasından.

Ziya onu dürtükledi :

— E lan, gitmiyor musun?

— Ya yalansa?

— Tamam oğlum, yalan yalan. Ben de yalancıyım, Mevlüt de yalancı.

Sakin sordu

— Halka çadırında bana iş mi verecekler?

— Hayır, dedi Ziya, öyle bir söz etmedi kız, bulun onu bana, n'olur bulun onu bana, dedi. Ulan ya seviyorsa kız seni?

— İnanma lan inanma! diye kahveci Alim bağırdı.

Sakin inanmak istiyordu. Oh, inanmak ne güzeldi. Anası bir masal anlatırdı ona, sonunda o çirkin keloğlanı, padişahın o güzel kızı koca diye almaz mıydı, keloğlana demez miydi, «Beklediğim senmişsin keloğlan, ben bugüne dek senin yolunu gözlemişim.» Şimdi adı neydi hele, Gülçiçek... İşte bu Gülçiçek'in de beklediği bensem? «Anam ne an-

latıyordu masalda, onca delikanlılar, onca yiğitler padişahın kızının önünde eğilmişler de, padişahın kızı, ille de keloğlan» demiş.

Belki Gülçiçek de bir görüşte kendisine vurulmuştur. Babasıyla otele gelince konuşmuşlardır, «İşte baba o oğlan olacak» demiştir.

Sakin ayağa kalktı. Ocaktan bağırdı Alim

— Nereye lan Sakin?

— Eve Alim, eve.

— Sakın ha otele motele...

Ziya

— Biz söyledik, bizden günah gitti... Ulan Sakin beni öyle kız çağıracak, kuş olur uçarım lan.

— Bırak yahu safı, dedi Mevlüt.

Sakin, Alim'in kahvesinden çıktı. Ilık bir yel saçlarını uçurdu. Kasaba alanına doğru yürüyordu. Biri,

— Dondurmayı bitirdin mi lan Sakin? diye sordu.

— Bugün dondurma yok, dedi, anama gittim.

— Anan ölmedi mi daha lan?

— I-ı, dedi, ölmedi.

Sakin bunları hiç durmadan, yürürken söyledi. Hattâ soranın kim olduğunu bile bilmeden. Şayet iş olursa, anası ne derdi bu işe? Biriktirdiği paraları çıkarır verir miydi, yoksa Gülçiçek için de, «Helal süt emmemiş» der miydi? Hiç karşı gelmemişti anasına bugüne dek, ama belki şimdi karşı gelebilirdi, daha doğrusu, «Heye, dedi, ana ana derim, ya Gülçiçek olacak, ya da ben çekip gidiyorum.» İşte o zaman anası mutlaka razı olurdu. Böyle Gülçiçek'le kasaba yollarında birlikte gezerken görenler, «Bravo lan şu oğlana!» derlerdi.

Sağdaki sokağa saptı, Ferah Oteli'ne buradan daha çabuk gidilirdi. Sokağı ayışığı aydınlatıyordu. Bir kedi, bir kapının önünde yalanıyordu. Kediyi sevmek için eğildi, kedi kaçtı.

Necati orada mı acaba? Necati yoksa, nasıl çıkacak otele, Gülçiçek'in yanına nasıl varacak, «Beni istemişsin» diyecek? Ya babası kızarsa, babasının bıçağı tabancası varsa? «Ulan sen buraya

ne hakla gelirsin, hı namussuz!» deyip Sakin'in üzerine atlarsa? Ben de vurur muyum?

«Yoo, dedi Sakin, Gülçiçek'in babasına vuramam.»

— Hop lan! diye bir ses duydu soldaki sokaktan.

Sakin tanıdı, Nuri ile Necati, kocaman çuval gibi birşeyi taşıyorlardı. Nuri tekrar seslendi

— Bakınma lan, gel de yardım et, halkacıların çadırı, tut ucundan.

Sakin ucundan tutmadı, altına girdi çuvalın. Tüm yük onun üzerindeydi ama, Nuri arada bir, «Ah of aman» diyordu. Oysa Nuri de Necati de çuvalın ucundan şöyle böyle tutuyorlardı.

Sakin, onlara sormağa korkuyordu. Gerçi Necati'ye soracaktı, ama Nuri?

Çuvalın altından sordu :

— Ziya geldi mi yanına Necati?

— Evet, dedi Necati.

Sevindi Sakin. «Demek doğru,» diye düşündü.

— Beni istemiş de, dedi, hemen söylediğine pişman oldu.

— Kim? diye sordu, Necati.

Vızıltı gibi çıktı sesi Sakin'in

— Gülçiçek!..

Nuri sordu alaylı alaylı

— Seni mi istemiş Gülçiçek? Niye istemiş beyimizi bakalım?

Çuval sıyrılıp yere düşüyordu, Nuri Sakin'e bağırdı

— Ulan, hiç tutmuyorsun ha!

Sakin, iki elini geriye attı, omzunu aşağı indirdi, Nuri çuvalı yukarı doğru kaldırıp Sakin'in sırtına yerleştirdikten sonra sordu

— Sana kim getirdi bu haberi?

— Ziya...

— Ziya'ya da ben söyledim. Asıl Gülçiçek bana söyledi. Dedi ki, hani otobüste en arkada senin yanında oturan biri vardı ya, onu hemen bulun bana gönderin, dedi.

Artis Necati çuvalın ucunu bırakmıştı. Ka-

ranlık sokaklarda, karanlık işler çeviren azılı bir gangsteri oynuyordu şimdi o. İşte, az sonra, şu köşede silahlar patlayacak, yardımcısı Nuri ölecek, kendisi de yaralanacaktı, ama sürüne sürüne bir doktorun kapısına dek varacak, doktoru silahla tehdit edip bacağındaki kurşunu çıkarttıracaktı. Gerçekten o anı yaşıyordu şimdi. Köşeye varınca yüreğinin gümbürtüsü çoğaldı. Ama öteki sokağı bomboş görünce, rolünü değiştirdi bu kez, arkadaşlarıyla birlikte kız kaçıracak olan jönü oynamağa başladı.

Otele varmışlardı.

— Uf, öldüm, bittim, dedi Nuri. Sonra Sakin'e sordu

— Eee nereye bakalım?

— Gülçiçek beni istemiş ya.

Nuri, Artis Necati'ye:

— Baksana, bu saf ne diyor?

Necati,

— Gülçiçek hanımefendi birşey istese benden isterdi, çünkü bu otelin kâtibi benim, dedi. Şayet hanımefendi, gidin Sakin'i bulun deselerdi, bu söz bana söylenirdi.

— Duydun mu safoğlan? dedi Nuri, Sakin'in yanağından bir de makas aldıktan sonra, amma, diye konuşmasını sürdürdü, yarın böyle koca külah bir dondurma sunarsan Nuri abine, ben sana Gülçiçek'i gösteririm...

— Olmaz, dedi Artis Necati, burası şey otel mi, bugüne bugün...

— Hadi lan artis bozuntusu, dedi Nuri, sen de oraya otel mi diyorsun, Sakincik onca yerden çuvalı taşıdı, ve Gülçiçek ablamızı görmeğe hak kazandı, gel gel Sakin.

Necati

— Durun, dedi, dinlenelim biraz. Otelci oteline gelen müşterilerin iyi dinlenmelerini sağlamalıdır.

Nuri yukarı çıkarken, ardında Sakin vardı. Ama Sakin hâlâ, Gülçiçek'in kendisini çağırdığına inanıyordu. Nuri'nin şu yaptığını bile şaka olarak kabul ediyordu. Gülçiçek kendisini gerçekten çağırmıştı,

böyle düşünüyordu... Şu an geri dönüp, yukarıya çıkmaktan, Gülçiçek'i görmekten vazgeçseydi, Nuri ardından, «Nereye lan, Gülçiçek seni istemişti, gel buraya!» diye bağıracaktı.

Her merdiven basamağında yüreği daha çok atmağa başladı, yine ağzı, boğazı kurudu.

Nuri, baba kızın kaldırkları kapıyı tıklatırken, Sakin'in her yeri titriyordu. Kapının mandalı oynadı, Düblör Kenan çıktı, gömleğini çıkarmıştı, atletle duruyordu.

— Çadırı getirdik abi, dedi Nuri.

Necati arkadan yetişti

— Alttaki kapının yanındaki boşluğa, sandığın üzerine koydum, dedi.

Kenan,

— Sağolun delikanlılar, dedi.

Sakin sırıtıyordu. Gülüşüyle kendisinin geldiğini belirtmek istiyordu. Ama Düblör Kenan anlamadı, sordu

— Arkadaş hamal mı?

Sakin şaştı, nasıl tanımamıştı kendisini, mola yerinde yanına sokulmuş, boyunu ölçmüş, «Ben halka atmasını çok severim» demişti. Hepsinden ötesi, kızı çağırtmıştı ya.

— Ben Sakin'im, dedi.

Nuri ekledi

— Kasabamızın dondurmacısı, macuncusu. Otobüsteydi bugün.

— Hım, dedi Düblör Kenan. Delikanlılar, size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum, sağolun, var olun...

İçeriye seslendi

— Arkadaşlar çadırı getirmişler.

Gülçiçek kapıda belirdi. Belirmesiyle birlikte Sakin'in elindeki ayağındaki can çekiliverdi. Hele eli, hele eli, bir bir ellerini sıktı. Sıcacıktı eli, yumuşacıktı eli. Sakin, Gülçiçek'in sıktığı eli öteki eliyle kavradı. Boyuna eline bakıyordu, Gülçiçek'in yüzüne bakmağa korkuyordu. Az sonra,

«Siz gidin, Sakin kalsın» diyecekti.

Ama demedi. Gülçiçek kapıdan çekildi. Nuri döndü, dönerken Sakin'i de döndürerek,

— Bu yandan Sakin bey, dedi.

Sakin'i şu anda duvara yürütse, «merdiven işte bu ak duvar» dese, Sakin ak duvara merdiven diye ayağını atar, basamak diye basmağa çalışırdı. En önde Sakin, tam merdivenin başındaydı ki, Kenan,

— Şey, dedi, Necati bey!

Necati öyle bir geri dönüş yaptı ki, böyle soldan, sol kolunu kılıç sallar gibi böyle çevirerek, ve de sol bacağı olduğu yerde, sağına geniş bir yuvarlak çizdirerek,

— Efendim, dedi.

Nuri, Necati'ye «Bey» denmesine az daha gülecekti ama, Dublör Kenan az önce, sandığı getirdiğinde, ona da «Nuri bey» demişti.

Nuri, Sakin'in ceketinden yakaladı. Sakin hemen geriye döndü, sanki kendilerini de Kenan çağırmış gibi, tekrar kapının önüne dikildiler.

Kenan Necati'ye sordu

— Biz yemek yiyecektik, acaba şöyle uygun bir lokanta?

ÜÇ

Kasabada iki tane lokanta vardı, biri Galip Baba'nın meyhanesi, ikincisi Mehmet Usta'nın meyhanesi. Galip Baba'nınkine daha çok memurlar, kasabaya gelen önemli konuklar, bir de kasaba eşrafı giderlerdi. Kasaba eşrafının çocukları, önceden bir adam içeri salarlar, Galip Baba'ya sordururlardı. Babaları, amcaları, dayıları yoksa içeriye girerlerdi. Galip Baba'nın meyhanesine kasabanın ufak esnafı, gezgin satıcısı, işçisi, köylüsü gelmezdi. Girsinler, birşey demezdi Galip Baba, hattâ otursunlar, yine ağzını açmazdı, ama o masaya ne çırağı Kıvırcık, ne de kendisi adımını atmazdı. Zararı yok ya otursun adam oracıkta. Hayır, karşı da gelmezdi Galip Baba,

«İçki yok, meze yok!» da demezdi. Masada oturup yarım saat bekleyen kişi, kızıp da,

«Yahu niye buraya bakmıyorsunuz?» dediğinde, Galip Baba, karşıdan bağırırdı:

«Şimdi babam, şimdi kurban, şimdi geliyorum, Kıvırcık koş oraya.»

Ama ne Galip Baba yaklaşırdı masaya, ne de elinde naylon servis tabaklarıyla Kıvırcık.

Öyle bekleyip bekleyip de masaya yumruk atarak,

«Höt lan, yıkarım ben burayı, nerde garson?» diye bağırmak olası mı? Sıkardı biraz. İçerde savcı oturuyordur, o yoksa karakol kumandanı vardır, o da yoksa başka biri vardır. Hiçbiri yoksa Galip Baba vardır. Galip Baba'nın çalıştırdığı Şehir Kulübünün telefonuna paralel bağlı telefon, masanın üzerindedir. Şehir Kulübü ki, yarı yarıya resmî sayılır, her zaman malmüdürü orada, savcı orada, yargıç orada, tapucu orada, ormancı orada, kaymakam orada, kaymakam yazmanı orada, yani ki hükümet orada. Buranın telefonunun bir ucu da otuz metre ötedeki Galip Baba'nın meyhanesinde, masasının üzerinde, şöyle konuşma aygıtını kaldırıp da Galip Baba, «Hıv hıv hıv» diye çevirdi miydi manyetoyu,

«Bağla kızım bana karakolu!» dedi miydi, sonra, «Ben Galip kurban, burayı bastılar!» dedi miydi, ühüü, masaya yumruğu atan, «Nerde ulan garson?» diye bağıran anasından doğduğuna bin kez pişman olurdu.

Onun için kasabalı, Galip Baba'nın meyhanesine gitmezdi, hem Galip Baba'nın fiyatları da uygun değildi, bir şişe şarap orada kaça, Hasıraltı'nda kaça? Mehmet Usta'nın meyhanesinin adı Hasıraltı'ydı. Daha önceleri salt Mehmet Usta'ydı adı, dükkânın önündeki tabelada «Aşçı - Mehmet Usta» yazardı. Ama daha sonra posta müdürü Tayyar bey, bir güney iline gittiğinde, orada «Hasıraltı» diye bir meyhane görmüştü, oranın da sahibinin adı Mehmet'ti. «Oranın adı Hasıraltı olur da buranın niye Hasıraltı olmaz, ikisi de Mehmet» diyerek, oturmuş tabelayı bir güzel kendisi duralitin üzerine yazmış,

meyhanedeki gençler duvardan Aşçı Mehmet Usta tabelasını indirerek, bu tabelayı asmışlardı.

Hasıraltı, ufacık bir yerdi. Mehmet Usta bu işe aşçılıkla başlamıştı. En fazla üç tür yemek yapar, akşama dek o yemekleri satmağa çalışırdı. Ufacık kasabada kim lokantadan yemek yer ki? Bekâr memur yer. Ama ne denli yer, hemen burada, bu dağ başında evlenmenin bir yoluna bakar, kasabadan ya da kendi kentinden evleniverirdi. Bir yıl, altı ay içinde. Bir de köyden gelenler yemek yerlerdi. Ama onlar da çoğunlukla azıklarını yanlarında getirirler, zorunlu kalmadıkça lokantaya girmezlerdi.

Mehmet usta, bir tencere bulgur pilavı yapar, bir tencere kuru fasulya, bir tencere de mercimek çorbası, ama akşama dek tencereleri yarıya bile indiremezdi. Devrisi günü bunları ısıtır, ufacık tencereyi iki günde tüketirdi. Bazan da sıcaktan bozulan yemekleri döker, işte o zaman,

«Kapatacağım ben burasını» derdi.

Ama nedense kapatamaz, devrisi günü aldığı iki kilo kuşbaşı eti taskebabı yapmağa çalışırdı. Böyle et yemeği yaptığı günler, dükkânın camına yazılı bir karton asardı, «Bugün taskebabı vardır». Et yemekleri çabuk satılırdı, ama Mehmet Usta nedense et yemeklerinden hiç kazanmadığını düşünürdü. Porsiyonları boldu. Eti kesip kavurur ya da pişirirken, hesap eder, kitap eder, et yemeklerinden para kazanması gerektiğine inanırdı. Ama yemek pişirilip satışa çıkarıldıktan sonra, bir bakardı ki Mehmet Usta, et yemeği pişirmediği günlerdeki gibi kazanmış. Buna karşın, arada bir et yemeği yapardı.

Dükkânda dört masa vardı, bir de karşıdaki duvara boydan boya konmuş ensiz bir tahta. Bunun başında da kırık dökük beş altı eski sandalye. Bazıları, bir porsiyon bulgur pilavı alır, şaraplarını alır, tahtanın üzerine koyar, kırık sandalyelerde, bir ileri bir geri sallanarak, bardaklarını doldurup doldurup, çekerlerdi.

Mehmet Usta'ya meyhane fikrini, yıllar önce Halim bey vermişti. Halim bey tapuda ufacık bir memurdu, ama kendisi bir iriydi, bir iriydi ki, konak

kapısındaki köylüler ne zaman Halim bey geçse, onu «Kaymakam beyim» diye selamlarlardı. İşte bu Halim bey gövdesine uygun içerdi, iki büyük şişe şarap içmeden evine gitmezdi. Konağın karşısındaki bakkaldan aldığı iki şişe ucuz şarabı, yanındaki ufacık sepetin içine koyar, Mehmet Usta'nın lokantasına damlardı. Her kezinde de,

«Yahu Mehmet Usta, bu mereti şurada sen satsan da, bana zahmet ettirmesen olmaz mı?» derdi.

Şarabı açıkta içmezdi, sepeti masanın altına yerleştirir, şişenin birini açar, bir porsiyon kuru fasulyasını önüne koyar, ve bununla, iki şişe şarap içerdi. Ağzını silip giderken,

«Bir porsiyon fasulyanın kazancı n'olacak ki, amma şimdi bana iki şişe şarap satmış olacaktın. Her şişeden şunca para... Hı? Mehmet Usta kafanı çalıştır, kafanı...» derdi.

Mehmet Usta'nın bir türlü kafası çalışmaz, o boyuna yaptığı et yemeklerinden, niçin para kazanamadığını hesaplamağa çalışırdı.

Halim beyden gören gençler de yavaş yavaş şarap şişelerini kâğıda sardırdılar, koltuklarının altına alıp Mehmet Usta'nın oraya geldiler. Onlar da, ya bir porsiyon kuru fasulya ya da bulgur pilavı söylediler, şişelerini masanın altına koydular, doldurdukları kadeni sanki kimseye göstermiyorlarmış gibi içmeğe başladılar. Arada Mehmet Usta'ya da sunuyorlardı. İlk zamanlar Mehmet Usta bu sunulara karşı çıkmıştı, içmeyeceğine yeminler etmiş, hattâ kızmıştı da... Ama sonraları bardakları geri çevirememiş, bir bir yuvarlamağa başlamıştı. Öyle ki, bazı günler kimin şarabı olursa olsun, Mehmet Usta masanın altına uzanıyor, doldurup doldurup içiyordu.

Gün oldu, tüm masaların altında birer, ikişer şişe oldu. Ama yine Mehmet Usta'nın orası meyhane değil, aşçıydı. Çok sürmedi bu böyle, kimi şişeyi masanın altına koymayı unuttu, kimi buna gerek görmedi, bir gün geldi ki, tüm şişeler masanın üzerinde durmağa başladı. Ama bazıları eski alışkanlıktan vazgeçmiyor, şarap bardağını dudaklarına götürürlerken, masanın altına doğru eğiliyorlardı.

Sonunda Mehmet Usta'nın aşçı dükkânı meyhane oldu. Ama hiçbir şey değişmedi, hele yemekler, aynı kaldı, tür de eklenmedi, kuru fasulya, bulgur pilavı. Mercimek çorbasının yerini yoğurt aldı. Dükkânın camına da boydan boya kara bir bez asıldı. Mehmet Usta şarap şişelerini raflara dizdi, ama aynı marka, aynı cins, aynı eder. Oraya gelen, aynı şarabı içmek, aynı yemeği yemek zorundaydı. Ama canı ister kuru fasulya, ister bulgur pilavı, ister yoğurt istesin... Salata isteyen mi var, masrafa ne gerek a oğlum, al bakalım sana bir kuru soğan, fasulyayla da iyi gider, bulgur pilavıyla da.

Aşçı dükkânının adı Hasıraltı olunca, bu ada uygun olsun diye gencin biri evdeki eskimiş hasırlarını getirdi. Hasırın iyi yerlerini bıçakla kesip çıkardılar, yanyana getirip diktiler, sonra üç beş kişi bir olup, hasırı tavana çaktılar, «Al işte sana Hasıraltı.»

Hasıraltı'nda şarabını yudumlayan Tayyar beyin keyfine diyecek yoktu. Meyhanenin ad babası olduğundan sık sık başını yukarıya doğru kaldırır, şarabını yudumlarken tavandaki hasıra bakar, kendi kendine gururlanırdı.

Posta Müdürü Tayyar beyden başka memurlar da gelirdi Hasıraltı'na. Hasıraltı, evde içmekten daha ucuzdu. Burada öyle Galip Baba'nın meyhanesinde olduğu gibi ağır bir hava yoktu, herkes istediği gibi konuşurdu. Bazan bir kişi konuşur, herkes dinler, bazan herkes konuşur, hiç kimse dinlemezdi. Arada bir tartışma da olmaz değildi, ama hemen Mehmet Usta tartışanların yanına yaklaşır, şarap şişelerini, içki kadehlerini birer birer toplayıp alır, güleрek

«Kesmezseniz, bunlar benim» derdi.

Gerçekten de gürültüyü kesmezlerse, içkilerini alır, onları da oradakilerin yardımıyla dışarıya çıkarır, «Kozunuzu orada paylaşın!» derdi. Onlardan kalan şarap herkesin olurdu, Mehmet Usta hiç hak geçirmezdi. Kalan şarabı bardaklara döker dağıtırdı.

Kasabadaki iki lokanta da Gülçiçek'le babasına uygun değildi. Çünkü ikisi de içkiliydi. Belki Galip

Baba birşeyler yapardı. Onun lokantasının en ucunda ufacık bir oda vardı, acaba Gülçiçek'le babasını oraya oturtamaz mıydı?

Necati böyle düşünüyordu. Nuri'yse, baba kızın lokantadan ısmarlayıp, otelde yemelerinin daha doğru olacağını düşünüyordu. Hasıraltı'nda kuru fasulya bulgur pilavı, ama Galip Baba'nın meyhanesinde et yemekleri...

— Şimdi, dedi Nuri, burada kaşaba eşrafının, memurların müdürlerin gittiği şey var, Galip Baba'nın meyhanesi...

— Öteki de meyhane, diye araya girdi Artis Necati. Hasıraltı. Orada hiç meze olmaz, kuru fasulya, bulgur pilavı. Kasabalı oraya gider. Ucuz. Amma orada içkili. Rakı yoktur, hep şarap satar.

— Bana kalırsa, dedi Nuri, Sakin gitsin istediklerinizi alıp gelsin.

Sakin, başını sallıyordu, Dübör Kenan'ın gözlerinin içine bakıyordu.

— Hasıraltı iyi, dedi Dübör Kenan. Nerede o?

Nuri tarif ederken, Sakin de suskun, eliyle koluyla Hasıraltı'nın olduğu yeri tarif ediyordu.

Anladılar, kendisi orada birşeyler yiyecek, kızına da... Evet ne getirecekti, kuru fasulyayla bulgur pilavı mı? Niçin olmasın?

— Sağolun çocuklar, dedi Kenan. Onları merdivenin başına dek geçirdi.

Sakin, durup durup kendisine kızıyordu; niçin, «Haydi buyrun bize, Allah ne verdiyse!...» dememişti?

Gülçiçek'e, bir güzel soğanlı yumurta yapardı ki. Hem dört yumurta kırardı, iki babasına, iki kendisine. Sonra bir de güzel çay demledi miydi; Bahçeden kayısı da toplardı...

— Tüh!..

Nuri sordu

— N'oldu lan?

— Hiç, dedi Sakin.

Nuri'nin bir türlü aklı almamıştı. Bir kez babası Gülçiçek'i aç bırakmazdı. Hele babası değil de kocasıysa, hiç aç bırakmazdı. Bir elde kuru fasulya, bir

elde bulgur pilavı ta oradan, şaraplı kafayla otele gelinmezdi. Hem o saate dek Gülçiçek aç kalabilir miydi?

Necati'ye sordu

— Lan seninle birşey aldırdılar mı?

— Ne gibi? dedi Necati, dükkânı açarken.

— Ivır zıvır lan işte, zeytin meytin, peynir meynir?..

— Yok, dedi Necati.

Müşteri dışarıya çıkacağına göre Artis Necati'nin oteli beklemesi gerekiyordu. Müşterisiz geceler erkenden, ya Alim'in Kahvesine giderdi, ya da eve. Büyük büyük düşler kurduktan sonra uyumağa çalışırdı. Ama bugün müşteriler gelinceye dek oteli bekleyecekti. Beklenirdi böyle müşteriler, hele içerde Gülçiçek olduktan sonra. Hem nasıl beklenirdi, Ferah Oteli'nin namusu şu dakikadan sonra Artis Necati'den sorulurdu. Bunlar da kim oluyordu, Sakin safıyla, Nuri manyağı.

— Hadi bakalım beyler, dedi. Aktörlüğü gelc'i usuna, parmağını öyle bir ileriye doğru uzattı ki, az daha karanlıkta Sakin'in gözünü çıkaracaktı.

Nuri,

— Sen ne yapacaksın? diye sordu.

— Ferah Oteli'ni bekleyeceğim.

— Temelinden söküp alıp gitmezler oğlum, haydi Alim'in Kahvesine gidelim.

— Siz gidin, benim biraz işim var.

«Benim biraz işim var» sözcüğünü de aktörce söylemişti, sesine öyle bir anlam katmıştı ki, sanki az sonra birtakım gizli işler çevirecekti.

Sakin'in canı gitmek istemiyordu. Ziya ile Mevlüt onu kandırmışlardı, ama olsun, Gülçiçek'i bir kez daha görmüştü ya, Gülçiçek onun elini sıkmıştı ya. Usuna gelince, yine parmaklarını öteki eliyle sıkıverdi.

Nuri oyalanmağa karar verdi. Oyalanmak, Artis Necati'nin yanında, bu otelin altında kalabilmek için Necati'nin artist damarını kabartmak gerekliydi. Öyle yaptı.

— Bu tapucu Zekeriya beyin yazdığı senaryo-

dan bir cevap çıktı mı, seni mi oynatacaklar yoksa Deli Mahmut filminde?

Deli Mahmut öyküsünü kasabada bilmeyen yoktu. Gerçekten Tapucu Zekeriya, yeşil ayakkabılar, cırlak vişne rengi giysiler, al şapkalar giyerken, önce şiire el atmış, bir defter doldurmuş, sonra ondan vazgeçmiş Deli Mahmut'un öyküsüne el atmıştı. Kasabada yeşil ayakkabısıyla cız cız yürürken şöyle evlerin pencerelerine doğru bakar, izlenip izlenmediğini görmek isterdi. Hele bu senaryo yazarlığı öyküsünden sonra... Tapucu Zekeriya bir deftere yazdığı öyküyü, daha doğrusu senaryoyu, sonra temize çekerek, İstanbul'daki bir film şirketine postalamıştı. Uzun zaman geçmiş, Zekeriya beye hiçbir yanıt verilmemişti. Ama o, sanki yarın yanıt alacakmış gibi umutlu, konusu açıldığında, sanki bir ay içinde film yapılacakmış gibi sevinçliydi.

Artis Necati, işin içine senaryo sözcüğü girdikten sonra, saygıda asla kusur etmezdi, onun da kendine göre bildiği birtakım şeyler vardı. Tapucu Zekeriya bey nasıl senaryo yazıyorsa, o da filmcilik nedir, set nedir, ışık nedir, efekt nedir, onları biliyordu.

— Evet, dedi, Zekeriya bey senaryo yazmış amma, efektleri yerli yerine koymuş mu bakalım, efektler yerli yerine konmadı mıydı, o film, isterse filmin padişahı olsun, beş para etmez.

Ortamı uygun bulunca, Nuri soruverdi

— Üf be efendi, bu film dalgasından amma da çok şey biliyorsun ha, sana boşuna Artis Necati dememişler oğlum, de hele: bu efek nasıl bir efek?

— Efek değil, efekt. Bak böyle, efe-k-t...

— Vay be, söylemesi bile zor...

— Efekt demek, şimdi diyelim ki bir filmde rüzgâr var...

Necati efekt'ten efekte geçiyordu. Bir yandan korku sahnesini oynarken, bir yandan efekt sesini çıkarıyordu. Karanlık dükkânın içinde Sakin, gözlerini açmış, Artis Necati'yi izliyor, içinden,

«Lan vallaha bu benden daha saf!» diyordu.

Artis Necati, rüzgârlı, kapı gıcırtılı perili şato

efektini verirken, bir yandan da ellerini ileri doğru uzatarak, gözlerinin akını çıkarmıştı. Bu an, korkunç adam rolünü oynuyordu. İşte tam bu sırada, otelden Gülçiçek'le babası çıktı. Necati'nin gözleri daha aklaştı. Sakin, baba kızın gittiği yana baktı kaldı, Nuri, elini bacağına şaplatarak,

— Vay anasını! dedi. Fırlayıp kalktı...

Necati, rolünü tamamlamak için, «Bak, bak,» diyordu ki, Nuri bağırdı

— Sen o efek mi tefek mi al da onu... Lan gidiyorlar...

— Nereye ki? diye sordu Sakin, sakin bir sesle.

— Ulan eşşek, nereye olacak, kızı aldı meyhaneye gidiyor, lan. Ben demedim mi size, bu adam bu kızı satıyor diye? Hiç satmamış olsa, alıp kızı meyhaneye gider mi?

Necati çabucak dükkânı kapayıp, Nuri ile Sakin'in ardından yetişti

— Belki de baba kız kasabayı gezeceklerdir?

— Kasabanın gezilecek bir boku var da sanki. Lan, satacak lan, satacak! İlk pazarlık meyhanede olacak... Ulan tuh kafa be, ulan vay ki ben bu kafaya be. Getirdin sandığı, çadırı, geç adamın karşısına, böyle açıktan açığa, hı ne istiyorsun, de... Değil mi lan, dedim lan sana, Sakin dedim, yolda dedim. Demedim mi, anan evde yok, ayarlıyalım, sizin eve götürelim diye?...

Sakin, Nuri'nin ardı sıra hızlı hızlı yürüyordu, ama Gülçiçek hani, o Alim'in Kahvesinde anlatılan öykülerdeki o türden kızlara hiç benzemiyordu. Gülçiçek kasabanın Nurten ile Gülten'ine de benzemiyordu. Gülten Nurten'in anneleri Cevriye eve erkek alıyordu, para karşılığında, ama Gülçiçek, öyle değil... Gülçiçek başka, o ne Nurten'dir, ne de Gülten...

— Tamam, bakın Galip Baba'ya gidiyorlar.

— Cık, dedi Artis Necati, Galip Baba'nın orayı tarif etmedik ki.

Kasabanın karanlık sokaklarından alana çıkmışlardı. Gülçiçek'le babası uzaktaydılar. Yavaş yavaş yürüyorlardı, baba kız kol kola girmişlerdi. Sakin, Nuri, Necati onları izliyorlardı. Sanki bu kasa-

bada hiç insan yaşamıyormuş gibi, sokaklarda köpeklerden başka canlı yaratık yoktu. Gecenin onunda, tüm kasaba evine çekilmişti. Alanın ucundaki tütüncünün soluk ışığından başka, açık dükkân da yoktu. Baba kız o dükkâna doğru gidiyorlardı.

Baba kız dükkânın önünde durunca, ötekiler de, alana bırakılmış bir kamyonun ardına geçip sindiler. Uzaktan baba kızı izliyorlardı. Nuri, «Şunu yapıyorlar, bunu yapıyorlar, işte şimdi yine yürüyorlar» dedikçe, en arkada Sakin, Gülçiçek'i burnunun dibindeymiş gibi gözlerinin önünde canlandırıyor, durup durup, Gülçiçek'le babasını kendi evlerine yemeğe niçin davet etmediğine kızıyordu. Bir süre kendi kendine kızdı, söylendi. Sonra öfkesi, kızgınlığı birden sevince dönüştü. Kendine kızmaktan vazgeçti. Onları davet etseydim, Nuri'de gelecekti, belki Necati'de... İyi ki davet etmemişim... Amma başka bir gün, yine böyle gerektiği bir gün.»

Bir tokat şap diye ensesinde patladı. Nuri'ydi vuran;

— Yürü lan saftirik... ne duruyorsun?

Baba kız, ilçenin tek eczanesinin köşesinden yan sokağa saptılar; belli ki Hasıraltı'na gidiyorlardı.

— Tamam, dedi Nuri çabuk çabuk: bu pezevenk satacak kızı...

Gülçiçek'in babası için ilk kez ağzından bu söz çıkmıştı. Ve ilk kez bu konuda konuşuyordu Sakin.

— Nerden belli Nuri, hı? satacağını nerden çıkardın?

— Lan Hasıraltı'na karı götürülür mü hiç?

— N'olurmuş ki?

— İyi, dedi Nuri, anan hastaneden çıksın da, bir akşam al gel, şöyle Habibe anayla burda karşılıklı bir güzel şarap çekin! Adam, Galip Baba'nın oraya niye gitmedi, şundan gitmedi: sürümden kazanacak, sürümden! Kızı ucuz satacak amma, çok satacak. Peki, Gülçiçeğimize ucuzcu müşteri nerede var? Hasıraltı'nda!..

Eczaneye geldiklerinde, baba kız yitmişlerdi.

— Düz gittiler, dedi Sakin.

Hasıraltı'na girdiklerini istemediğinden, Sakin böyle demişti. Ama Nuri onu,

— Var mısın ulan bahsine? diye susturdu, bir hafta, hergün dondurmasına, nah şöyle külah içinde, hı var mısın, yoksa ben sana bir gömlek, hem de kentten alıp geleceğim. Bu kızla babası Hasıraltı'na girdiler, şu anda Hasıraltı ayakta. Biz de böyle enayi gibi yollarda...

Artis Necati karşı kaldırımdan, yavaş yavaş Hasıraltı'na yaklaştı, sonra birden karşıya geçti. Mehmet Usta herzaman için kara perdenin ucunda birazcık açıklık bırakırdı ki, babalarını arayan çocuklar buradan bakarlardı da, koşup annelerine haber verirlerdi. Bazan da delikanlılar, içeriyi gözler, amcaları, dayıları yoksa, dalarlardı içeri.

Artis Necati, aralıktan baktı. Baba kız köşede, masaya oturmuşlardı, duvara dayalı tahta tezgâhın yanındaki masaya. Çıt çıkmıyordu meyhaneden. Mehmet Usta'nın yaptığı iş değildi, ama elinde bir bez, baba kızın masasını siliyordu. Oysa Mehmet Usta, bu masaları akşamdan akşama bir kez silerdi, ondan sonra, kim gelirse gelsin, kalkıp giderse gitsin, ya da yerine kim otururşa otursun, Mehmet Usta artık silmezdi. Öyle, içeriye mi baksın, temizliğe mi?

«Hey!» dedi Necati, koşup, aktörce poz verip, büyük bir faciayı görmüş gibi, iki elini birden oynatıp, kaşını havaya kaldırarak, «içerdeler, içerdeler. Haydin Alim'in Kahvesine koşalım, haber verelim...»

— Dur lan, dedi Nuri, niye ki haber verelim? Haber verelim de tüm kahve koşsun gelsin, öyle mi? Kimler vardı Hasıraltı'nda?

— Göremedim ki heyecandan, Mehmet Usta'yı gördüm, masayı siliyordu.

Nuri, Sakin'e

— Gülçiçek'i bol bol görmek ister misin? diye sordu.

Sakin başını salladı.

— Haydin lan biz de Hasıraltı'na gidiyoruz.

Artis Necati, iki kez gitmişti Hasıraltı'na. Birincisi salt aktörlük için, «İnsan nasıl sarhoş oluyor,

herhangi bir sarhoş insanı oynarsa, sarhoşluk nasıl bir şeydir?» Salt bunu öğrenmek için gitmişti. İkinci gidişine kendisi de akıl sır erdiremiyordu. Bir öğleden sonra, hem de yaz sıcağında oradan geçerken birdenbire içeriye dalmış,

«Ver usta ordan bir şişe şarap» demişti.

O denli hızlı içmiş, o denli pilavı hızlı hızlı kaşıklamıştı ki, Mehmet Usta uyarmıştı onu

«Lan oğlum, o içtiğin ananın kaysı hoşafı değil, şarap, bir vurdu muydu kafana, at tepmişe dönersin.»

Gerçekten at tepmişe dönmüştü Artis Necati, Hasıraltı'ndan çıkmış, eve nasıl gitmiş, nasıl başını yastığa koymuş, uyumuş, hiç haberi yoktu. Salt, sabaha karşı uyanmış, koca bir sürahi su içmişti.

Ya Sakin, iki bardakla dut sarhoş olan Sakin, içkisiz sarhoş Sakin... Biliyordu, az sonra ensesine tokat inecekti, bağıracaktı Nuri,

— Yürü lan, diye.

Nuri parasını çıkarmış, sayıyordu, Necati'ye

— Çıkar, hele çıkar, diyordu.

Necati parasını çıkarıyordu.

— Aboov, dedi Nuri, lan bu parayla Hasıraltı'nda bir hafta içilir lan.

Şak diye tokat indi Sakin'in ensesine

— Haydi lan Sakin, gör Gülçiçek'i istediğin denli, hem de sarhoş kafayla gör... Gör bak, Gülçiçek sarhoş kafayla mı daha güzel, ayık kafayla mı?

Sakin bir adım atıyor, duruyordu. Onlara yetişmek için bu kez ardarda ivedi ivedi adım atıyordu. Biliyordu, şuracıkta dikilip kalsa, «Ben gelmeyeceğim, ben içmeyeceğim» dese, ne Nuri, ne de Artis Necati, geriye döner, kolundan yakalayıp, onu içeri girmek için zorlamazlardı. Ama Sakin annesine söz vermişti, bir daha hiç içmeyecekti. İçki içince oynuyordu, hopluyordu, zıplıyordu. Anası, «Çocuğa dönüyorsun, çocuğa, beş yaşındaki çocuğa» diyordu. Beş yaşındaki çocuklar gibi görünmek istemiyorau Gülçiçek'e. Acaba zorlasa, kendi kendine, «Hiç oynamayacağım» diye söz verse,

sonra Nuri ve Necati'ye uymasa, onlar iki-üç içtiklerinde, o yarım içse...

Hasıraltı'nın kapısına varmışlardı, Sakin hâlâ girmekten korkuyor, Gülçiçek'i görmemekten, daha çok acı duyacağını düşünüyordu.

Nuri, kasketin önünü indirdi, meyhaneye girme pozunu aldı. Artis Necati, jön pozunu takındı. Sakin, uyur gezerdi sanki, ayaklarının oynadığının bile farkında değildi. Bir masaya oturmuşlardı. Bu masa neredeydi, girdikleri yer neresiydi, hiçbirinin farkında değildi. Salt bir ara başını kaldırıp Gülçiçek'i görünceye, Düblör Kenan'ın sesini duyuncaya dek.

Düblör Kenan, yandaki masadan,

— Ooo, çocuklar da gelmiş. Hoş geldiniz, hoş geldiniz, diyordu.

Gülçiçek önde, Kenan ardında Hasıraltı'nın kapısından içeri girinceye dek, Hasıraltı herzamanki günlük yaşamını sürdürmekteydi. Posta Müdürü Tayyar bey herzamanki yerinde, galon şişesinin başındaydı. Mehmet Usta galon şişe satmadığı için Tayyar bey boş galon şişeyi kendisi bulmuş, meyhaneye teslim etmişti. Çalışma saatinin bitiminde hergün buraya damlar, iki şişe şaraptan bir damla yere dökmeksizin galonuna boşaltır, önüne koyardı. Bu galon sanki çocuğu gibiydi, bazı zamanlar, sever, okşardı bile. Kuru fasulyasını da söyledikten sonra başlardı çekmeğe. Aybaşlarında, birkaç gün kuru fasulyanın yanında yoğurt da eşlik ederdi.

Kırık sandalyelerde, duvardaki tezgâhın yanına oturmuş, fasulyasız, pilavsız içen üç kişi daha vardı. Genellikle, «pilavsız,» «fasulyasız» olanlar, bu ince uzun tahta tezgâhın önüne geçer, içkilerini orada içerlerdi. Bazıları, ceplerinden çıkardıkları bir meyvayı, bir hapaz leblebiyi, evden getirilmiş bir iki biber turşusunu yanındakilerle bölüşürlerdi. Söyleşinin en koyusu da bunların arasında olurdu. Sık sık, Tayyar bey, galonunu kaptığı gibi bu tahta tezgâhın önüne gelirdi.

Gülçiçek'lerin masasının hemen yanındaki masada iki kişi, fasulya, pilav ve yoğurt söylemişler, önlerinde yarılanmış birer şarap şişeleri, içiyorlardı.

Mehmet Usta, az önce ikinci şişesini açmış, evden karısının gönderdiği yoğurtlu patlıcan biber kızartmasıyla içiyordu. Ne pilav, ne kuru fasulyayla içerdi Mehmet Usta. Herzaman evden gönderilmiş birşey olurdu. Yoksa, kışın ceviz, yazın domatesle içerdi.

Gülçiçek içeri girdiğinde, Mehmet Usta bir ufacık biberi yoğurtlamış ağzına atıyordu. Çiğnemeden yuttu. Hasıraltı Hasıraltı olalı, daha hiçbir kadın ayağı içeriye adımını atmamıştı, Mehmet Usta'nın karısı bile... Kadın ayağının girmediği bir yere, güzel bir kadın giriyordu. Saçlar arkada toplanmış, bir oyalı tülbent kıvrılmış bükülmüş, başa bağlanmış, kapkara gözler iki ok gibi, girivermişti kapıdan, ilk kez Mehmet Usta'yla göz göze gelmişti. İşte biber o sırada çiğnemeden yutulmuş, acılığı dilini değil midesini kavurmuştu. Bir anda kaşıklar durmuş, içki kadehleri dudaklarda durmuş, konuşan çeneler durmuş, Mehmet Usta da oracıkta durmuş kalmıştı. Baba kız, birbirlerine bakmış, cturanlara bakmış, Mehmet Usta'ya bakmış, sonra oturdukları masaya doğru yürümüşlerdi.

Mehmet Usta, «Burası aileye göre değildir» demek istemişti. Ama kızın giyinişini, babanın giyinişini görünce, vazgeçmiş, «Yabancı bunlar» diyerek kaptığı gibi bezi hiç yapmadığı şeyi yapmış, masayı silmişti. Kuru fasulya, pilav, yoğurt söylemişlerdi.

Mehmet Usta,

— Patlıcan biber kızartması da var, demişti.

Böylece, Gülçiçek uğruna kendi yiyeceğinden vazgeçmişti.

Tezgâhta oturanlar başlarını iyice döndürerek, şaşkın şaşkın, babayla kıza bakmış, sonra birbirlerine sırıtmışlardı. Yan masadaki iki kişi, sanki bir pavyonda, felekten bir gece çalıyorlarmış gibi, bardaklarına şarap doldurup, tokuşturmuşlar, içmişlerdi. Tayyar bey çok şaşırmıştı, bahse rahat girişirdi, hem de herzaman, yaşam boyu, «Hasıraltı'na hiçbir kadın girmez!» Önce gözlerine inanamamış, meyhanedeki suskunluğu görünce içeriye girenin gerçekten kadın olduğuna inanmıştı.

Ardından Nuri'nin, Necati'nin, Sakin'in girdiğini görünce, bir onlara bakmış, bir baba kıza bakmıştı. Ancak Düblör Kenan'ın, «Aaa çocuklar da gelmiş!» deyip selam vermesinden sonradır ki akıl edebilmiş, ayağa kalkmış, güçlü sesiyle,

— Kasabamıza hoş geldiniz efendim! demişti.

Gülçiçek'in nasıl Hasıraltı'na girmesi, büyük bir olaysa, Sakin'in meyhaneye gelmesi de böylesine büyük bir olaydı. Ama şimdi gözler Gülçiçek'teydi, babasındaydı. Fısıltılar başlamıştı

— Kim bunlar yahu!

— Kim ki bunlar?...

— Artis mi? Cambaz mı?

— Lan Tapucu Zekeriya beyin filmini çekmeğe gelmiş olmasınlar?

Nuri, Necati, kendileri selamlandığı için gururluydular. Tezgâhın önünde oturanlardan biri, Nuri'nin omzunu dürterek fısıldadı

— Kim lan bunlar?

— Amcanla teyzenin kızı, dedi.

Mehmet Usta, genç bir garson çevikliğiyle, masaya bol kepçe fasulya, pilav ve yoğurt koymuştu. Ona kalsa, «İçki?» diye sormayacaktı. Ama Kenan,

— Bir şişe de şarap! deyince,

«Başüstüne!»yi çekti, çok mu çok şaştı.

Bir Mehmet Usta mı şaştı, tüm Hasıraltı şaştı. Mehmet Usta orada yatmakta olan kedinin kuyruğuna bastı şaşkınlıkla, kedi can acısıyla hem miyavladı, hem de zıpladı. Kediden çok korkan Gülçiçek havaya zıpladı. Düblör Kenan güldü, Gülçiçek de güldü. Daldı gitti Sakin, o da öyle bir güldü ki, çocuklar gibi... Tezgâhın başındakiler güldü, kadeh tokuşturan iki adam kahkahayla güldü... Tayyar bey,

— Kediler, kediler sevimli yaratıklar, dedi, o da sırıttı.

Mehmet Usta da gülüyordu, şarap şişesini açarken.

Hasıraltı, sanki komut verilmiş gibi birden, susuverdi. Bir buyruk çıkmıştı sanki, «Susun» denmişti. Soluksuz bekliyorlardı; bakalım, şarap Gülçiçek'

lerin masasında bir bardağa mı konulacak, iki bardağa mı? İki bardağa konulursa, o zaman Gülçiçek de... Evet, Gülçiçek de şarap içecek demekti.

Başlar uzanmış, bakıyordu. Dübör Kenan bardağın birini önüne çekti, doldurmağa başladı. Doldururken arada bir şişeye bakıyordu, yarıyı geçti, dörtte üçü geçti, şişeyi düzeltti... Şimdi herkes Dübör Kenan'ın öteki eline bakıyorlardı, öbür bardağı çekecek mi önüne, çekmeyecek mi? Yo çekmiyor, hayır, ama şişe uzanıyor, şişenin ağzı uzanıyor, uzandı, uzandı, yan yattı, yattı, Gülçiçek'in bardağını buldu. Doluyor şimdi Gülçiçek'in şarabı, yöresine damlacıklar sıçrata sıçrata doluyor, doldu... Dübör Kenan, Gülçiçek'e gülümsüyor. Gülçiçek de ona gülümsüyor...

Sakin'in masası ilk kez Gülçiçek'i gülümserken görüyordu. Hele Sakin, kapıp koyuvermişti kendini Gülçiçek'in dünyasına, onunla birlikteydi şimdi, karşısındaki Kenan değil, kendisiydi, gülüyordu Gülçiçek'e, onun gibi gülüyordu.

Hasıraltı suskundu yine, öyle bakıyorlardı. Şarapları koydular, bakalım ne zaman içecekler, baba kız kadeh tokuşturacak mı? Gülçiçek sarhoş olacak mı?

İyi de, kim bunlar?

Yine fısıltılar başladı

— Kim bunlar?

— Tapucu Zekeriya beyin yazdığı senaryo var ya, Deli Mahmut, işte onu çekmeğe gelmedilerse ben de neyim?

Posta Müdürü Tayyar bey, bardağını doldurdu, ama içmedi, eline aldı, Nuri'lerin masasına yaklaştı. Nuri'ye sordu

— Kim bunlar?

Sakin yanıtladı

— Halkacı...

Sakin yavaşça söylemişti, kimse duymamıştı ama, Tayyar bey duymuştu. Nuri'ye kalsa, Tayyar beye de söylemezdi. Tadını çıkarırdı bu ayrıcalığın. Biri yirmilik gencecik kadın, biri ellilik; ikisi de buralı değil, kentli de değil, çok uzaklardan gelmişler,

Hasıraltı'na geliyor ve Nuri'ye selam veriyorlar. Eh kasabalı söylesin dursun artık, «Onca insanın içinde Nuri'leri tanıdı» diye. Artis Necati için önemli değildi, önemliydi ama, o denli büyütülecek bir önemi yoktu, çünkü nasıl olsa ilerde bu kızla birlikte bir film yapacaklardı. Necati kızda, kızın yüzünde birtakım özellikler bulmuştu.

Ah, başka zaman olacaktı, Hasıraltı'nda Gülçiçek olmayacaktı da Sakin böyle, sanki her akşam uğradığı yermiş gibi meyhaneye girecekti. İlk kez Mehmet Usta şaşırdı. «Bu saf oğlan yoksa delirdi mi?» diye. Çünkü Sakin'in meyhaneye gelip oturması için deli olması gerekti. Gerçi annesi hastaydı, hastanedeydi, ama Sakin'in üzerinde o denli baskısı vardı ki, değil Sakin böyle müşteri gibi gelip meyhane sandalyesine kurulmak, meyhanenin önünden bile geçemezdi. Çünkü bu konuda annesi onu sıkı sıkı uyarmıştı

«Sakin oğlum, meyhanenin önünden geçme. Oradan sarhoşlar çıkar, senin ağzına içki döker, sen de sarhoş olursun.»

Sakin meyhanede olacaktı da şimdi bu meyhane kahkahadan kırılmayacaktı. Mehmet Usta bile ancak, Sakin'i şarap şişelerini onların masasına bırakırken görerek

— Lan Sakin, dedi, öldü mü lan yoksa anan?

Sakin omzunu kaldırdı. Mehmet Usta,

— İçme ha, dedi, sonra anan hastaneden çıktığında, daha eve gitmeden buraya gelir, bana etmediğini koymaz.

Bu söz Sakin'e dokundu. Gülçiçek'e bakarak acı acı güldü. Ama Gülçiçek onlardan yana bakmıyordu. Sakin, Gülçiçek'in duymadığına sevindi. Mehmet Usta'ya,

— Az içerim, dedi fısıltıyla, anama çok üzülüyorum da.

Nuri kendi şarabını doldurdu, Artis Necati, hem kendininkini doldurdu, hem de yarım bardak Sakin'in bardağına doldurdu. O zaman Sakin, masada iki şişe şarap olduğunu, Mehmet Usta'nın kendisine şarap bırakmadığını gördü. Sesi top gibi patladı sessizlikte

— Bir şişe şarap Mehmet Usta!

Mehmet Usta, «Kocakarıyı üzerime salacak» diye düşünüyordu. Sonra usuna, kadının hasta olduğu, burada olmadığı, hastanede yattığı geldi. Bir şişe şarabı kaptı, yürürken açtı, Sakin'in önüne koydu

— Buyur Sakin bey!

Sakin'in gözleri parlamış, Gülçiçek'e bakıyordu. Bardağının üst yanını kendi şişesinden doldurdu.

Baba kız hiç konuşmadan yemeklerini yiyorlardı. Düblör Kenan, fasulyasının üzerine boyuna kırmızı biber döküyordu. Tüm Hasıraltı bir göz olmuş, onları izliyordu. Gülçiçek kaşığı nasıl daldırıyor fasulyaya, nasıl kaldırıyor, nasıl ağzına götürüyor, ekmekle ağzının yanını nasıl siliyor, nasıl çiğniyor.. Ama, nasıl içiyor? İşte tüm Hasıraltı'nın beklediği buydu. Sanki tüm meyhanedekiler parmaklarını kıvırmışlar, ellerine bardak tutacak gibi biçim vermişler, bekliyorlardı. Gülçiçek'in eli masada, tuza, ekmeğe uzandığında, hepsi birden, «İşte şimdi şaraba uzanıyor» diye bekliyorlar, Gülçiçek'in, tuz veya ekmek aldığını görünce, yine sabırla beklemeğe koyuluyorlardı. Tıs çıkmıyordu. Baba kız yemek yeme yarışmasına girmiş iki yarışmacı, Hasıraltı'ndakiler de seçici kurul, bunlar yiyorlar, onlar izliyorlardı. Ama baba kız bu izlemeden hiç rahatsız olmamışlardı. Ara sıra birbirlerine gülümsüyorlardı. Mehmet Usta'nın kuru fasulyası da bulgur pilavı da lezzetli olurdu, ama baba kızın yiyişleri, o fasulyaya, o pilava bir lezzet daha katmıştı. Herkesin bir anda canı, pilav yemek, kuru fasulya yemek istemişti ama, Gülçiçek'in ilk şarabı içişini, ilk kez bardağı dudağına götürüşünü görmek istiyorlardı. Posta Müdürü Tayyar bey bile kızın güzelliğine hayran olmuştu. Bundan önce çalıştığı yerdeki Nuran'dan da güzeldi. Nuran'ın hiç haberi olmaksızın ona âşık olmuş, sonra kendi eliyle bir teknisyenle evlendirmişti kızı. Nuran'ın düğününde iki galonu aşkın şarap içmiş, tastamam iki saat ağlamıştı. İlçenin doktoru, «Ağlama krizi» demiş meslek bilgisini sonunda koymuştu ortaya.

«Acaba, diye düşünüyordu Tayyar bey, kadehi-

mi kaldırsam, sayın bayan ve bayın kasabamıza buyurmaları şerefine, diye tüm meyhaneyi içmeğe davet etsem? Amma bakalım bunlar bana uyar mı, n'oluyor yahu, der gibi aval aval bakmazlar mı?»

Tam işte Tayyar bey böyle düşünüyorken, Hasıraltı'nda tüm soluklar birkaç saniyeliğine durumvermişti. Gülçiçek şarap içiyordu.

O bardak şeklini almış parmaklar, birdenbire gerildi ve bardaklara uzandı. Tüm meyhane, bir boğaz oldu, şarap bir oluktan bu boğaza aktı, ama herkese eşit, herkes bardağın dibini buldu, Sakin bile. Kimseden bir ses çıkmadı bardaklar yerine konurken, salt Sakin, yüzünü buruşturmuştu

— Of anam! dedi.

— Anan ya! diye öteden Mehmet Usta bağırdı. Gelsin de kocakarı burada başımın etini yesin, ben o zaman seninle konuşurum Sakin!

Gülçiçek duymuştu. Hattâ Sakin'e bakıp gülmüştü... Sakin erimişti... Şimşekler çakmıştı gözünün önünde, şarabın mideye oturuşu, Gülçiçek'in gülüşü... Gülüş değil, meze. Zaten Sakin ne fasulyadan almıştı, ne de pilavdan. Üstelik Mehmet Usta öyle söyledi diye, herkesten önce bardağını doldurmuş, sağ eliyle kavramış, içmek için hazırlanmıştı. Bu kez Nuri karıştı :

— Lan, dedi, anan gelir, bir başlarsa soyumdan sopumdan, o zaman ben de sana...

— Demem, dedi Sakin, anama demem, canım istedi, bir başıma gittim içtim, derim.

O bir bardak şaraptan sonra Sakin gözlerini Gülçiçek'ten ayıramamıştı. Bakıyor, bakıyor, pofluyor,

— Vay anam vay, diyordu.

Nuri,

— Dedin ya anam köfteyi yoğurdu yedi diye, işte anan iyi olacak, ne o anam anam diye pofluyorsun.

Sakin ilk kez o zaman söyledi

— Ölürse ölsün be, dedi.

Artis de, Nuri de :

— Aboov, dediler, lan Sakin anan duymasın!

— Duysun, dedi, bardağı kaldırdı, başına dikti, yarısında Nuri kaptı.

— Bak, dedi, Mehmet Usta, şarabına el koyar, sonra da kapı dışarı eder, o zaman sen Gülçiçek'i göremezsin. Yavaş iç şu zıkkımı.

— Yanıyorum of Nuri of, dedi. Evlendirin beni şu kızla.

— Sabret, dedi, hepimiz birlikte evleniriz.

— Yo, yalnız ben. Yalnız benim karım olacak.

— İyi iyi, biz de şöyle bir tadına bakarız.

— Bir daha ağzından duymayayım...

Güçlü eliyle Nuri'nin kolunu sıkmıştı.

— İyi lan tamam, senin olsun, saf serseri! dedi.

Meyhaneden kalkan olmuş muydu? Yo hayır! Peki haber nasıl uçmuştu? İşte Ziya, sırıta sırıta içeri giriyordu, işte Murat, işte Mevlüt... Arkasından birileri daha, birileri daha... Alim'in Kahvesi, Hasıraltı'na doluşuyordu. Az sonra Alim de gelmezse... Gelenler ilk Gülçiçek'in güzelliğini görünce afallıyorlardı, ikinci afallayışları Sakin'i görünce oluyordu.

— Lan Sakin!

Sakin bu akşam yiğit olmuştu

— Ne lan? diye oturduğu yerden bağırıyordu. Bir yerini kırdırmak mı istiyorsun, ha? Niye beni çağırdın?

Böyle deyip Gülçiçek'e bakıyordu.

— Sakin lan, anan geliyor!

— Anan mı geliyor, gönder buraya.

Mehmet Usta, bağırıyordu

— Höt, aile var, alırım şarabınızı ha.

Sakin'in en çok korktuğu, Mehmet Usta'nın şarabını almasıydı. Yoksa, bu kafayla kendisine takılanlara güzel yanıtlar verecekti. Allahın kuzusu, Allahın sakini Sakin, ikinci bardağını tüketince aslan kesilmişti. Oysa o dondurma arabasının, macun tablasının başında, şapkasını kaçırırlar, dondurma arabasının önüne taş koyarlar, bilmem nerde, bir çocuk, git oraya Sakin, diye kandırırlar, Sakin yola düşer şapkasını alır, tozunu siler başına koyardı, dondur-

na arabasının önünden kocaman taşı kaldırır atar, yoluna devam ederdi, çocukların bol olduğu yere dek, ağır arabasını gıcırdata gıcırdata götürür, orada başıboş köpeklerden başka birşey bulamazdı. Ama kızmazdı Sakin, bağırmazdı. Hiçbir şey olmamış gibi, yoluna devam ederdi, geri döner gelirdi... Kimbilir, belki de şimdi, bu aldatıldıklarının, şapkasının çamura, toza atıldığının acısını çıkarmak, o kendisiyle alay eden insanlara, aslan kesilmek istiyordu. Ta içinden, birşeyler kıpırdıyor, şöyle tokatı yapıştıra yapıştıra, «Ulan, siz, nasıl benim şapkamı yere atarsınız, nasıl benim arabamın önüne taş koyarsınız, nasıl beni kandırır ta nerdeki yere yollarsınız?» diye sormak geliyordu... Ama ah Gülçiçek, ah Mehmet Usta... Çoktan beri biliyordu Mehmet Usta'nın cezasını. Şimdi az daha bağıracak olsa, kendisini dışarı çıkaracak, şarabını da oradakilere dağıtacaktı.

Düblör Kenan, ikinci şişe şarabı açtırdığında Hasıraltı, Hasıraltı olalı o kalabalığı bir arada görmemişti. Oturacak bir tek sandalye yoktu, üstelik iki kişi ayaktaydı. Dört kişilik masalara beşer kişi oturmuşlardı, herkesin elinde bir şişe şarap vardı. Mehmet Usta'nın onca kişiye ne bardağı yetmişti, ne fasulyayla pilavı. Tayyar bey bu meyhanede hiç yapmadığı şeyi yapmış, galonunun içine bir şişe şarap daha doldurmuştu. Çok çok yarın postaneye gidemezdi, e n'olurdu yani gidemezse, mektuplar mı gitmezdi, mektuplar mı gelmezdi, telgraflar, telefonlar işlemez miydi, hepsi de tıkır tıkır işlerdi; salt karısı, körkütük patates torbası gibi yatak odasına düşünce, kadın ağzına geleni söylerdi. Varsın söylesindi, ama o şimdi kendisine bir şişe şarap daha söylesindi hele...

Tayyar bey bir şişe söylemedi şarabı, iki şişe istedi. Mehmet Usta, Tayyar beyin iyi içkici olduğunu, hele şarapta bir kütük gibi dayanıklı olduğunu biliyordu, ama iki galon da çok değil miydi? İki şişe şarabı aldı, kalabalığın arasından Tayyar beyin yanına yaklaştı, uzaktan iki şişe şarabı uzatınca,

— Yoo, dedi Tayyar bey, bir şişesi benim, bir şi-

şesi de benden, konuklarımıza, kasabamıza onur veren konuklarımıza. Az bulunur böyle konuklar, tekrar hoşlar sefalarla kasabamıza buyurdular... Ver işte, beyefendiyle, sayın bayana, lütfen rica ederim.

Dübl'r Kenan, ikincisi bitmeden, yeni bir şişenin geldiğini görünce, «Neden» der gibi baktı Mehmet Usta'nın yüzüne. Mehmet Usta,

— Tayyar beyden, dedi.

— Bendenizden efendim. Kasabamıza hoş geldiniz!

Dübl'r Kenan,

— Aman beyefendi, dedi.

— Lütfen kabul buyrun efendim.

Kasabalı, Posta Müdürü Tayyar beyi hiç bu denli kibar görmemişlerdi. «Lütfen kabul buyrun beyefendi!» derken, ayağa kalkmış, uzun boyunu belinden kırmış, yere bakarak gülümsüyordu.

— Efendim niye zahmet ettiniz.

— Rica ederim efendim, kasabamıza onur veren böyle bir muhterem beyefendiye, böyle bir hanımefendiye bir şişe şarap sunmuşuz çok mu efendim? Efendim afiyet olsun, efendim (bon appeti)...

Tayyar bey, Fransızca «Bol iştahlar» diyerek, Fransızca da bildiğini belli etmiş ve ilk kez kadehini kaldırmıştı. Baba kız da kadehlerini kaldırmışlardı. Onlara uymuş, tüm Hasıraltı kadehini kaldırmıştı. Hele Sakin, elini olanca yüksekliğe kaldırmış, indirmiş, bardağı yine diplemişti. Sanki şişedeki şarabını alıp kaçacaklarmış gibi, hemen bardağına doldurmuş, yarım bardağı bir parça çoğaltmak icin şişeyi sallaya sallaya bir olmuştu. Şişeden dökülen her damlaya, mutlulukla bakmış, en sonunda belki bir iki damla kalmıştır diye, şişeyi başına dikmiş, emerek şişedeki havayı içine çekmişti. Bir yandan da Tayyar beye ters ters bakıyordu, daha doğrusu Gülçiçek'i kıskanıyordu.

Acaba kendisi?

Ama Tayyar beyin ettiği o sözleri bir araya getiremezdi ki.

Adam gâvurca bile söyledi.

İyi ama, Tayyar bey yaşlı, koca göbekli, Gülçiçek'in babası denli var.

Ya Sakin?

Sakin bir süre hep bunları düşündü. Gülçiçek'in yandan görünen yüzüne baka baka. Kafasında birtakım sözler toparlıyor, ezberliyor, kadehine sarılıyor, tam kaldıracağı zaman, neler söyleyeceğini unutuyordu. Söylemek yetiyor muydu, kadehi kaldırmak yetiyor muydu, Tayyar bey bir şişe şarap ısmarlamıştı, kadehi kaldırıp, «Şerefe» diyebilmek için onun da bir şişe şarap ısmarlaması gerekmiyor muydu?

— Nuri, dedi, hiş Nuri.

— N'oldu lan, dedi Nuri, eve gideceksen, ben şimdi götüremem, bekle birazdan.

— Eve gitmek isteyen kim ki lan, ben Gülçiçek'e şarap ısmarlayacağım.

— Çüş...

— Niye lan?

— Sen kimsin ki lan?

— Ben Sakin'im. Ismarlayamam mı? Ahacık paralar

Paralar çıkardı Sakin cebinden.

— Koy ulan onları cebine!

Tam o sırada meyhanenin uğultusu arasında bir ses duyuldu

— Mehmet Usta!

— Ne lan Sakin?

— Şarap!..

Mehmet Usta oradan bağırdı

— Oğlum senin o dediğin asma kabağı, o da hıdırellezde olur.

Sakin

— Asma kabağı değil, şarap ver şarap.

Mehmet Usta başını başka yana çevirdi. Sakin yerinden kalktı, mırıldanıyordu

— Benim boyum yetmez mi sanki?

Mehmet Usta'nın oraya dek gitti, bir şişe şarabı raftan kaptı geldi. İvedi kapağını açtı, sonra baba kızın masasına götürdü. Aynı Tayyar bey gibi,

başını eğmişti, gövdesini bükmüştü, baba kızın yüzüne bakmıyordu,

— Bunu için, dedi. Buraya hoş geldiniz.

Masasına koştu, bardağını kaptı geldi, havaya kaldırdı :

— Şerefinize, dedi.

Tüm meyhane Sakin'i izliyordu. Nerde o dondurmacı, o macuncu Sakin? O gitmiş, yerine başka bir Sakin gelmişti. Sert, ama şimdi Gülçiçek'in masasının önünde balmumu gibi yumuşak... Kavgacı, ama şimdi Gülçiçek'in masasının önünde boynunu Gülçiçek'ten kesmesini dileyen bir kuzu.

Düblör Kenan

— Buyrun, oturmaz mısınız? dedi.

Sakin, sanki bu söz başkasına söylenmiş gibi, döndü, arkasına baktı. Anladı, Düblör Kenan kendisine söylemişti, Gülçiçek'in masasında sandalye var mı, yok mu, bakmadı bile Sakin, görmedi bile. Sakin, masanın hemen ucundan tutarak oturdu. Ama yere oturdu. Düşmüştü. Düştüğü yerden,

— Ben düşmem, ben düşmem, diye bağırıyordu.

Nuri koşup geldi, kaldırdı

— Düştün ulan işte, dedi.

Sakin'in gözleri kapanmıştı, içkiden mi, yoksa utançtan mı? Ne başını kaldırıyor, ne gözlerini açıyordu. Nuri onu, bir kör gibi, arada bir sarsarak, kızarak masalarına götürdü. Kolundan çekerek şandalyesine oturttu.

— Sen kim ulan, Gülçiçek'e şarap sunmak kim?

Sakin hiç ağzını açmıyordu.

Bir ara bekçi Hıdır başını soktu meyhaneden içeri. Hiç burayı bu denli kalabalık görmemişti. Hele, yiyeceği ne fasulya kalmıştı, ne de pilav. Oysa Hıdır her akşam, bir ara buraya dalar, tezgâhın arkasında, Mehmet Usta'nın ocağının dibinde ayakta pilavını kaşıklar, çıkar giderdi. Hiç de para vermezdi. O kalabalığı görünce, önce kendisine ne pilav, ne de fasulya kalmadığını anladı; sonra baba

kızı gördü, kendisine niçin fasulya pilav kalmadığını asıl o zaman anladı

— Hım, dedi, sesli sesli. İşin içinde iş var desene. Güvenlik uyuyor mu hele, bunlar da kim, nerede kalıyorlar?

Bağırdı

— Kesin lan bakalım, kontrol var.

Sesler kesildi, meyhaneden içeri başka polislerin girmesi beklendi, ama Bekçi Hıdır'dan başka güvenlik görevlisi yoktu. Biri,

— Yahu Hıdır abi, ne kontrolu yahu? dedi.

Hıdır'ın çok yakın akrabasıydı. Hıdır ona ters ters baktı

— Seni elâka etmez, dedi.

Baba kızın yanına yaklaştı. Meyhanede ne kaşık sesi, ne bardak sesi vardı. Mehmet Usta öteden,

— Hıdır, dedi senin bir tabak pilavın burada!

Kirli çekmecenin birinden, koca bir tabak pilav çıkardı, kaşığı üzerine saplanmıştı.

— Hı, dedi Hıdır, baba kıza baktı, sonra Mehmet Usta'ya.

Mehmet Usta'nın bakışı, «Rahatsız etme işte, konukları!» diyordu. Ama Hıdır bir kez baba kızın yanına varmıştı. Dublör Kenan, çoktan kimliğini çıkarmıştı ama Hıdır kimliğe bakmadan,

— Nerede kalıyorsunuz, kimsiniz? diye sordu.

Artis Necati bağırdı

— Bizim otelde kalıyorlar

Ziya bağırdı

— Halkacı...

Tayyar bey ayağa kalktı

— Hıdır bey, dedi...

Hıdır'a kasabada ya adıyla çağırırlardı, ya da Hıdır efendi, derlerdi, kendisine bey denmesi hoşuna gitti. Tayyar bey devam etti

— Ben arkadaşlara kefil olabilirim. Arkadaşlar namuslu, dürüst insanlardır. Bir arkadaş az önce halkacı diye bağırdı, o arkadaşı da ayıplarım. Halkacılık utanılacak bir meslek değildir, herkes bir ekmek için çalışır, anlıyor musunuz Hıdır bey, şimdi bu arkadaşlarla biz burada...

Tayyar bey uzun konuşmasını yaparken, Hıdır, çoktan kaşığı eline almış, bulgur pilavını yiyordu. Çok iştahla yiyordu, çünkü Mehmet Usta pilavın yanına bir tane de taze soğan koymuştu.

Tayyar bey sözünün sonunda yine kadehini yeni gelen konukların onuruna kaldırdı.

Yere düştüğünden beri hiç konuşmayan Sakin, ayağa kalktı, elini ileri doğru uzatarak bekçi Hıdır'a bağırdı

— Sen kim oluyorsun lan?

Nuri, Sakin'in ağzını kapattı. Hıdır, ağzında soğan, pilav bağırdı

— Kimdir o?

Tüm Hasıraltı bağırdı

— Dondurmacı Sakin!

Bekçi Hıdır'ın yukarı kalkan kaşları indi, gerili yüzü gülüverdi.

— Lan demek o da burda ha, görmemiştim. Lan desenize kasaba tekmil doluşmuş buraya?

O sırada Alim girdi içeriye, hep birden,

— Oooo, dediler... Bir sen eksiktin!

Yine hep birden,

— Buyur buyur! diye yer verdiler Alim'e.

Alim oturmuştu ki, içeriye Zekeriya bey girdi.

Posta müdürü Tayyar bey, tapucu Zekeriya beyi kapıda görünce öteden bağırdı

— Aman efendim aman, aman efendim aman, buyrun buyrun!

Daha meyhane dolmazdan, en erken oradan çıkanlardan biri tapucu Zekeriya beyin evine gitmiş, kapısını çalmıştı. Kapıyı Servet hanım açmıştı.

— Zekeriya bey ağabeyin senaryosunu filme çekmek için filmciler geldiler, Hasıraltı'ndalar, demiş, Servet hanımdan,

— Malmüdürüyle balığa gitti, yanıtını alınca,

— Vay yazık, demiş çekmiş gitmişti.

Geç zaman Zekeriya bey balıktan gelince, Servet hanım bu haberi kocasına söyleyip söylememekte karara varamamıştı. Filmci denince usuna hep kötü kadınlar geliyor, kocasını elinden çekip alacaklarını düşünüyordu. Kocasının yazdığı senarya-

dan falan da haberi yoktu, hiç mi hiç ilgilenmezdi Servet hanım. Tek sorunu, çocuğu olmamasıydı, on yıldır olmuyordu. Ah bir çocuğu olsun, başka hiçbir şey istemezdi. Çok paraları olsa, çeşitli doktorlar, büyük kentler, belki derdine umar bulan bir doktor bulunurdu.

Ne sazan, ne alabalık, hiçbir şey tutamamışlardı. Orta yorgunluk yanlarına kâr kalmıştı. Herzaman olduğu gibi Servet hanım, bir yandan kocasının sofrasını hazırlarken bir yandan da soruyordu. Çanta boş olduğu halde sorardı

— Tutamadınız değil mi Zekeriya?

— Tutamadık.

— Ben sana demedim mi Zekeriya?

— Dedin...

Kocasının önüne patlıcan musakkayı koymuş, iki de yeşil biber yıkamıştı. Bir yandan da domates doğruyordu.

— Osman bey de tutamadı mı Zekeriya?

— Tutamadı.

— Su koyayım, içecek misin Zekeriya?

— Evet koy...

Kimbilir, belki de kocasına bu işten çok para verirlerdi. Bir ara kocasından birtakım şeyler duymuştu, bir film şirketi sözleri falan etmişti amma, hiç üzerinde durmamıştı.

— Zekeriya...

— Hı!

— Senaryo neye derler Zekeriya?

— Filmin öyküsü.

— Sen hiç senaryo yazdın mı Zekeriya?

— Yazmıştım, n'olacak?

— Filmciler gelmişler Zekeriya, Hasıraltı diye söylenen yerdelermiş.

Tapucu Zekeriya birden ayağa fırlayıverdi. Kelimeleri ardarda sıraladı Kendisini mi çağırmışlar? kimlermiş gelenler? kapıya kim gelmiş de haber vermiş? ne zaman gelmişler? kendisini ne zaman çağırmışlar?

Servet hanım bunların hepsine birden yanıt verecek ha? Salt,

— Bir kıvırcık saçlı adamdı Zekeriya, dedi, o geldi, seni aradı.

— E niye ben balıktan gelir gelmez söylemedin?

— Yemeğini rahat yiyesin diye Zekeriya.

Zekeriya ağzını yıkadı, odaya koştu, demek yazdığı senaryoyu kabul etmişler, Deli Mahmut'un öyküsünü filme alacaklardı ve filmin yazılarının içinde, kendi adı da olacaktı. Senaryo... Zekeriya..... O zaman bu filmi ne yapar eder, kasabaya getirtirdi. Zaten Deli Mahmut'un öyküsü kendi kasabasında oynamayacaktı da hangi kasabada oynayacaktı. Dur bakalım, bu Deli Mahmut'un öyküsü filme alınsın, o üç çocuğunu bırakıp kaçan, sonra ırmakta boğulan Ümmü'nün senaryosunu yazacaktı, adını da «Kuduran Irmak» koyacaktı. Bu akşam yazmağa başlayacaktı. Limon sarısı kravatını takarken,

— Evet evet, bu gece başlayacağım, dedi.

Karısı sordu

-— Neye başlayacaksın Zekeriya?

— Hiç hiç.

«Filme mutlaka ebe hanım da gider Görür benim nasıl bir insan olduğumu.»

Karısını ebeye götürmüş, «Çocuğumuz niçin olmuyor?» diye muayene ettirmişti. Oysa ki biliyordu, ebenin öyle önemli birşey söyleyemeyeceğini, ama ebeye yakın olabilmek için karısıyla birlikte gitmişlerdi. Sonra, ağlar gibi ebeye,

«Çocuğumuz olmuyor Binnaz hanım» demişti.

Karısı içerde giyinirken, hemen çocuk üzerine yazdığı bir tomar şiiri, ebe Binnaz'a vermişti. Sonra telefonlaşmalar, Zekeriya şiirlerini kendisinin gelip alacağını söylemişti, çay içerlerken de Zekeriya Binnaz'a âşık oluvermişti. O günden sonra Binnaz'lı şiirler yazmağa başlamış, yazdığı şiirleri daireden ki masasının çekmecesine doldurmuştu. Bir olanak çıksa, bu şiirleri ebe Binnaz'a verecek, okumasını isteyecekti.

Yine yeşil giysisini giymişti, yeşil giysinin altına mavi gömlek... Ve ayaklarında mavi ayakkabıları. Filmciler kendisini öyle sıradan insan saymasınlardı.

DÖRT

Zekeriya, sokakta hızlı yürümeğe başladı. Geç zaman, gündüzün sıcaklığını unutturan tatlı bir yel çıkmıştı. Ağaçların sabahtan beri hiç kıpırdamayan yaprakları, bu yelle birlikte kıpırdamağa başlamışlardı. Ta uzaklardan ot kokusunu kapıp gelen yel, bu gece yarısına doğru sanki kasabayı doğanın kucağına çekmiş gibiydi. Tüm evlerin ışıkları sönmüştü.

Zekeriya arada bir ölgün bir ışıkta saatına bakıyor, geç kalmaktan korkuyordu. Karısına kızamıyordu, çünkü Servet hanıma kızmak, hiçbir şey kazandırmazdı, o yine bildiğini yapardı, canı nasıl isterse öyle. Bugün de canı, haberi kocasına geç vermek istemiş ve öyle yapmıştı.

Meyhanenin olduğu sokağa girdi. Hasıraltı'ndan ışık geliyordu, sevindi, elini saçlarına götürdü, tarak gibi yaptı, tellerinin arasından geçirdi, yel ne de olsa dağıtmıştı.

«İyi de niye Galip'in orası değil, bu basit Hasıraltı?»

Meyhanenin kapısına gelinceye dek bunu düşündü, tam kapıya varırken, usuna geldi

«Bunlar böyle yerleri severler. Bir duymuşlardır, yalnız pilavla kuru fasulyalı meyhane, bayılmışlardır, aman burası olsun, demişlerdir Ama onları bir dere kıyısına götürmeli, Güloluk'a, içsinler gül kokulu suyu, yesinler kuzu dolmasını, görsünler Ama paramı aldıktan sonra.»

Meyhaneden içeri girdi, kendisini ilk kez Tayyar bey gördü, ve,

— Oooo! diye bağırdı.

Zekeriya, şöyle göz ucuyla selam verdi Tayyar beye. Öyle ya bu filmciler kendisi için gelmişlerdi. İyi de filmciler kimdi?

Gülçiçek...

«Aman bu kız mı oynayacaktı Deli Mahmut filminde?»

Uçtu gitti usundan ebe Binnaz. Baba kızın yanına yaklaştı, elini uzattı :

— Ben Zekeriya, senaryo yazarı Zekeriya... Aynı zamanda buranın tapucusu... Mektupta yazmıştım zaten... Sanıyordum ki hiç yanıt vermeyeceksiniz. Ama böyle birden gelmeniz benim için sürpriz oldu efendim, arkadaşların gerisi kalktılar mı efendim? Siz rejisör müsünüz efendim? Bu bayan baş rolü mü oynayacak efendim?

Zekeriya bunları ardarda sıralayınca, baba kız şaşkın şaşkın bakmağa başladılar. Tayyar bey, diğerleri, herkes şaşmıştı, biliyorlardı Zekeriya beyin bir senaryo yazıp film şirketine yolladığını, ama bu baba kızın filmci olduklarını bilmiyorlardı. Tayyar bey, ikidebir,

— Bey kardeşim Zekeriya, bir dakika bakar mısınız? diyordu.

Ama Zekeriya bey onu duymuyordu bile, senaryonun sonunu anlatıyordu. Deli Mahmut hani nasıl dellenmiş, azılı deliymiş Mahmut amma, bir yerde çok akıllıymış, ne akıllı akıllı sözler ediyormuş, öyle değil miymiş.

— Bey kardeşim Zekeriya, bir dakika bakar mısınız?

Tayyar bey böyle yineliyordu. Düblör Kenan,

— Şimdi beyefendi, diye Zekeriya beyin sözünü kesmek, ona kendilerinin filmci olmadıklarını anlatmak istiyordu.

Hasıraltı ikiye ayrılmıştı Zekeriya beyin gelmesinden sonra. Bir bölümü,

— Ya oğlum, bunlar filmci, dedim. diyordu.

Bir bölümü de,

— Yok yahu, halkacı işte, çadırlarını Nuri taşımış otele... diyorlardı.

— Lan belki çadır dediğinin içinde dekor makina falan varsa, açmış içine Nuri bakmış mı?

Rejisör, senaryo sözlerini duyunca, Artis Necati, Gülçiçek'in masasına gelmişti.

— İyi oğlum niye o zaman biz filmciyiz demiyorlar?

— Demezler oğlum, niye demezler, çünkü millet

onları boş bırakmaz, haydi bakalım artisler nereye gitti, haydi bakalım film nasıl çevriliyor, adamlar sonra rahat çalışamazlar.

Hasıraltı böyle konuşurken, Düblör Kenan, Zekeriya beye, kendilerinin filmci olmadıklarını söylemişti. Bir zamanlar düblör olduğunu, birçok filmde asıl aktörün yerine, tehlikeli sahnelerde oynadığını sözlerine eklemişti. Sonra Mehmet Usta'dan bir bardak isteyerek, Sakin'in sunduğu şaraptan Zekeriya beyin bardağına doldurmağa çalışmış, ama Zekeriya bey,

— A dünyada olmaz, demişti.

Mehmet Usta bir şişe daha açıp geldi. Tayyar bey de aynı masaya oturdu.

— Yahu, dedi, bu zıkkım muhabbetle içiliyor yahu! Haydi içelim, konuklarımızın şerefine içelim.

Sakin'in bardağına, çok sulu şarap koymuşlardı. Çünkü, ne zaman bir «Şerefe» sözcüğü duysa, o uykulu durumundan uyanıyor, gözlerini ovuşturuyor, bardağını havaya kaldırıyor, sonuna dek içiyordu. İçtikten sonra da,

— Doldurun lan şunu, diyordu.

Orada oturanlar, kahkahalarla gülüyorlar, bardağın dörtte birine şarap dolduruyor, üzerini suyla tamamlıyorlardı.

Zekeriya bey, şayet böyle Gülçiçek'li bir masaya oturmamış olsaydı, evden beri kurduğu düşlerden uyanmak ona çok acı verirdi. Ama şimdi tam karşısında Gülçiçek oturuyor, Düblör Kenan'a birtakım sorular sorarken Gülçiçek'e bakıyordu.

Gülçiçek de bu kişilliğiyle değil, giysisiyle ilgi çeken adama bakıyor, için için gülmek istiyordu. Saçlarını tam ortadan ayırmış, parlatmıştı, bıyıkları kaytan gibiydi. Artis Necati'yle yan yana oturdukları için ilk görüşte ikisi sanki kardeştiler. Sonra giysinin rengi, Gülçiçek hiç bu renk erkek giysisi görmemişti, kıravat da bu yeşilliğin ortasında sapsarı, çayırlıkta kocaman papatyalar gibi.

Zekeriya beyin mektubuna niçin yanıt vermemişlerdi, senaryoyu beğenip beğenmediklerini niçin ona yazmamışlardı, beğenmedilerse, niçin senaryo-

sunu tutuyorlar, göndermiyorlardı? Yani ki Zekeriya beye göre şirket mi yoktu, bu şirket olmazsa başka şirket.

Düblör Kenan, Zekeriya beyin bu sorularına yanıt veriyordu, bir bir, yumuşak yumuşak. Arada bir söze Tayyar bey karışarak,

«Şimdi Zekeriya bey kardeşim, bakın!» diyordu.

Bu karışmalarda, Kenan susuyor, Tayyar beyin sözlerini bitirmesini bekliyordu.

Nuri, yanına Alim gelince, Sakin'i Alim'e teslim etti, o da Gülçiçek'in masasına yanından ucundan yanaştı. Hasıraltı'nın tümü, ucundan kıyısından masaya yaklaşmışlardı. Meze kalmamıştı, salt şaraplarını, doldurup doldurup içiyor, Düblör Kenan'ın anlattıklarını dinliyorlardı. En ilgiyle dinleyenler Zekeriya beyle Artis Necati'ydi. Tayyar bey arada, incecik bir kahkaha atıyor, ardından ciddileşiyor,

— Vay be, Allah Allah, demek öyleymiş ha! diyordu.

Düblör Kenan, zor sahnelerin çekimini, film hilelerini anlatıyordu. Sanki bu hileleri kendisi bulmuş, kendisi uygulamış gibi, Tayyar bey, bir bir dinleyenlerin gözlerinin içine bakıyor,

«Gördünüz mü, gördünüz mü, neler de yaparmışım ben?» der gibi tavır alıyordu.

Meyhanede, «halkacıdır,» yok «filmcidir,» diye ikiye ayrılanlar, artık birbirlerine, «Bak benim dediğim çıktı» diyemiyorlardı, çünkü baba kız gerçekten halkacıydılar, bunu açıklamışlardı, baba kız yarın öbürgün halkacı çadırlarını kurup çalışmağa başlayacaklardı. Ama Düblör Kenan'ın anlattıkları onun aynı zamanda bir film sanatçısı olduğunu ortaya koyuyordu.

Kenan,

— Ekmek paramız işte, diyordu, bir kızım, bir de ben, biz de ekmek paramızı halkadan çıkarıyoruz. Kimseyi zorlamayız, gel halka at diye, kimseye baskı yapmayız, müşteri kendi gönlüyle gelir halkasını atar, kazanırsa kazanır, kazanmazsa şans!..

Gece yarısı olmak üzereydi, her yarım saatta

bir olduğu gibi Tayyar bey kadehini havaya kaldırıyor.

— Konukların şerefine, içelim arkadaşlar! diye bağırıyordu.

Sakin, uykusundan uyanıyor, kadehini havaya kaldırıyor,

— Şerefe! diye bağırıyordu.

Bir ara, yanında Alim'i gördü, onun boynuna sarıldı

— Abim benim, abim! Bir evleneyim Alim abim, bir evleneyim, anam çıksın hastaneden, tamam işte bu Gülçiçek'i al bana diyeceğim.

— Sana gelmez oğlum Gülçiçek.

— Niye Alim abi?

— Gelmez oğlum gelmez.

— Yoksa sen mi göz koydun?

— Hadi lan dellek.

Hasıraltı'nın kara perdeli cam kapısı ardına dek açıldı, iki polis girdi içeriye, öndeki,

— Siz! diye seslendi, Düblör Kenan'a, hanımla birlikte karakola geleceksiniz.

— Aaaa! diye bağırdı Tayyar bey, bunlar kasabamıza şeref veren konuklar, kendileri çok asil, çok temiz olup...

Öndeki polis,

— Tayyar bey, siz işinize bakın! dedi.

Zekeriya bey,

— Bir dakika! diyerek ayağa kalktı, bu kez arkadaki polis, alaylı,

— Birşey mi var Zekeriya bey? dedi. Biz sizin tapu işlerinize karışıyor muyuz?

Zekeriya bey de sustu. Birkaç kişi yavaş sesle homurdandı. Alim, Sakin'i dürttü, uyandırdı. Sakin, Gülçiçek'le babası götürülürken gördü.

— Hı, dedi, Alim abi, n'oldu, niye götürdü onu polisler?

— Babasını da götürdüler?

— Ne yapmışlar ki lan?

— Ne bileyim oğlum.

Hasıraltı, bir anda, sanki içerde hiç kimse yokmuş gibi, sessiz kaldı. Zekeriya bey, Tayyar beye

baktı, o da Zekeriya beye, konuşmadılar. Meyhanedeki tüm kasabalılar, başlarını öne eğdiler, içkilerini içtiler. Az sonra da Mehmet Usta'nın önünde âdeta kuyruğa girdiler, içtiği şarabın parasını ödeyen çıktı gitti. Tayyar beyle Zekeriya bey, uygulamanın yanlış olduğunu söyleye söyleye, kolkola, evlerinin yolunu tuttular. İkisi de bu konuda yarın kaymakam beyle konuşacaklarını söylediler.

Hasıraltı'ndan çıkan birkaç kişi karakola doğru yürüdü. Polisten ödü kopan Sakin, bugün hiçbir şeyden korkmuyordu. Dokunsan ağlayacak gibiydi, sevdiği Gülçiçek, şu ilerdeki ak badanalı yeni binanın içindeydi. Ne yapmıştı ki Gülçiçek?.. hiçbir şey yapmazdı... Gülçiçek o anasının küçükken kendisine anlattığı masaldaki peri kızıydı.

«Ana hiç peri kızı olur mu?» diye çok sormuştu. Bir zamanlar Müşerref'i peri kızı sanmıştı, o şişman Müşerref'i. Ama demek peri kızı o değilmiş, Gülçiçek'miş...

Nasıl söylemeli bunu Gülçiçek'e,

«Anamın anlattığı peri kızı sensin!»

«Belki yarın hastaneden çağırırlar, anan öldü, gel derler.» Böyle düşünüyordu ki, Alim girdi koluna,

— Haydi bakalım, evli evine, köylü köyüne, dedi.

Sakin, Alim'in kolundan çıkıverdi, yere oturdu

— Gülçiçek ordayken ben hiçbir yere gitmem.

— Deli olma, bak karakol saf maf bilmez, iflahını keserler ha, yürü!

Bu sırada düdükler çaldı, polisler koşuştu, bekçi Hıdır koştu, kaçanlar kaçtı, Sakin, Artis Necati, Nuri yakalandılar. Ama bile bile yakalandılar. Ötekiler kaçarken kaçmamışlardı. Hele Sakin, kaldırımın üzerine çıkmış, gelip bekçi Hıdır'ın kendisini yakalamasını istemişti. Bekçi Hıdır, uçarcasına gelmiş, yolun ortasından Sakin'in üzerine atlamış, ikisi birlikte kaldırımdaki ağacın çukuruna düşmüşlerdi. Hıdır, Sakin'in üzerine çıkmış, polis memurunun kendisine henüz öğrettiği numarayı Sakin'in üzerinde uygulamıştı. Yere yatırdığının sırtına çıkacak, biner gibi oturacak, sonra ellerini arkadan kelepçe-

leyecek. Cebinde kelepçesi olmadığı için kelepçeleyemedi. Aynı polisin öğrettiği gibi, Sakin'in kolundan sıkıca yakaladı, saçından çekerek yüzükoyun durumundan, sırtüstü durumuna getirdi. Altındakinin Sakin olduğunu o zaman gördü.

— Sakin sen ha, karakolu basmağa kalkarsınız ha!

Sakin'in korkusu vardı sanki karakoldan, polisten?

— Hadi lan, dedi.

— Görürsün sen saf dellek, bak bakalım yasalar ne diyor, saf maf diye ayırıyor mu? Yarın kıçın başından ağır gelsin de gör. Şu halinle kalkar karakol basarsın ha!

— Hadi lan, adam mı oldun?

— Konuşma lan, sererim leşini yere.

— Hadi lan, ben safsam, senin de anan saf! Anam senin anana deli der.

Bekçi Hıdır, ensesine yapıştırdı Sakin'in.

— Vurma lan, dedi Sakin, ne vuruyorsun, bak ben de vururum. Bir daha vur da göreyim.

— Ben sana gösteririm karakolda.

Komiser yardımcısı kasabaya yeni atanmıştı, on beş günlüktü. Daha geldiği günden, buyruğunda çalışan polislere

— Bana Fırtına Muammer derler, ona göre görev isterim arkadaşlar, demişti.

Aslında fırtınalığının kasabaya yayılmasını istemişti. Yayılıvermişti bir hafta içinde.

«Yeni gelen komiser fırtına gibiymiş, zaten adı Fırtına Muammer'miş, hiç bakmazmış insanın gözünün yaşına.»

Komiser Muammer, kasaba çarşısının içinde birkaç tur atmış, kaşlarını çata çata, yüzünü yıka yıka, sanki tüm kasabalı suç işlemiş gibi. Kahvelere dalmış çıkmış, yüzü kırk kat, sanki herkes cinayet işlemiş gibi. Köşe başındaki insanların yüzlerine bakmış, sanki karanlık işler çeviriyorlarmış gibi.

Kimseye gülmemiş, kimseye merhaba dememiş. dolaşmış kasabayı, bu arada Hasıraltı'na da uğramış, Mehmet Usta'ya ters ters bakmış, şarap içen-

leri süzmüş, yani ki «Hele bir olay çıkarın da göreyim ben sizi» der gibi. Mehmet Usta, «Komiserim merak etmeyin, hiçbir olay çıkartmam meyhanemde» demiş, komiser yardımcısı Muammer, «Ha öyle mi?» der gibi alayla bakmış Mehmet Usta'nın yüzüne. Bir süre de onu süzmüş, sonra tıslayarak çıkmış gitmiş. Kendisi Galip Baba'nın orada yiyip içtiği için, orayı denetlemeğe hiç gerek görmemişti. Belki de, «Oraya giden insanlar aklı başında insanlar, onlar olay çıkarmazlar» diye düşünmüştü. Oysa, Mehmet Usta'nın orada da hiç olay çıkmamıştı. Bundan önceki komiser Haydar bey, çok babacan, konuşkan, hattâ yumuşak bir insandı. Ama ne konuşkanlığından, ne babacanlığından, yumuşaklığından, kasabada hemen hemen hiçbir olay olmamıştı. Ne zaman Hasıraltı'nın oradan geçse, uğrar, içenlere «Afiyet olsun arkadaşlar» derdi.

Ama komiser yardımcısı Muammer hiç öyle düşünmüyordu, içen olay çıkarır, fısıldaşan bir olayın hazırlığı içindedir, sana selam verenler bil ki hırsızdır, sen polissin, babandan bile şüphelen. Gerekirse, kendinden bile.

— Arkadaşlar, ben görevde değilken, ne olay olursa olsun anında haberim olacak. Olayın ufağı büyüğü olmaz, olay olaydır. İşte telefon şurada, telefon açılacak, komiserim böyle böyle denecek. Kim haber vermezse, iben o polisi yakarım.

Bekçi Hıdır Hasıraltı'nda pilavını yedikten sonra, gezdi dolandı, gece yarısına doğru karakola uğradı. Nöbetçi polis,

— Birşey var mı Hıdır? diye sordu.

Hıdır,

— Yoktur beyim, dedi. Yalnız Hasıraltı'na bir baba kız gelmiş, Halkacılarmış, tüm kasaba sanki dersiniz Mehmet Usta'nın orada, eh işte akıllı uslu yiyip içiyorlar.

Eh ne demiş Fırtına Muammer,

«Olayın küçüğü, büyüğü olmaz, demiş. Tüm kasaba bir meyhaneye oturmuş içiyorsa, orada bir kadın da varsa, bu kadın halkacıysa, bundan iyi o-

lay mı olur? İster kavga çıkmasın, ister dövüş olmasın.»

Hemen telefonu açmış, uykulu komiserine,

— Böyle böyle efendim, diye bildirmişti.

Yanıt hemen gelmişti, kararlı ve kesin

— Derhal baba kızı gözaltına alın.

— Başüstüne komiserim.

Polisler baba kızı karakola getirinceye dek, Fırtına Muammer hemen giyinip kuşanmış, onlardan önce karakola gelmişti. Ki, görsünler memurları nasıl bir komiserdir üstleri. Kaşlarını çatmış, masanın ardına geçmiş, baba kızı bekliyordu.

«Niçin bu kasabayı seçmişler, anlayalım bakalım?»

Komiser yardımcısı Muammer, buyruğunu önceden vermiş polislerine:

— Birini getirdiğiniz zaman hemen benim odama sokmak yok, sizin odanızda en az yarım saat bekleteceksiniz, ondan sonra benim odama.

Muammer komiserin,

«Acaba başıma ne işler gelecek?» bekletmesi... Karakola gelen kişi, hemen komiserin odasına alınmayacak, bekletilecek, bu arada kara kara düşünmeğe başlayacak, böylece kişi karakoldan daha çok korkacak, daha doğrusu kendisinden.

Polis içeriye girdi

— Aldık komiserim, dedi.

Komiser Yardımcısı Muammer,

— İyi, dedi.

Ama söylediği sözcük hiç anlaşılmadı. Bir sigara yaktı, odasının penceresini açtı, dumanları dışarıya savururken kaldırımdaki karaltıları gördü. Polisi çağırdı

— Hıdır'ı da alın yanınıza, şu kaldırımdakileri hepsini yakalayın, ama hepsini istiyorum, karakol yanında dolaşmak neymiş görsünler, bunlar mutlaka o meyhanedekiler, çabuk...

İşte o zaman birden düdükler ötmüş, koşuşmalar olmuştu.

— Tutun ha, yakalayın ha!

Sakin, Nuri ve Artis Necati'den başkası yaka-

lanmamıştı, kaçmışlardı. Ama boşuna kaçmışlardı. Onları bir bir evlerinden...

«Bana Fırtına Muammer demişler, bir bir... Bu kasabaya kim olduğumu göstereceğim.»

Komiser Yardımcısı Muammer, üçünün de nezarete atılmasını buyurdu. Demir kapı kapanırken, Sakin bağırıyordu

— Yarın anama söyleyim, ben sana gösteririm Hıdır! diye bağırıyordu.

Nuri de Artis Necati de ne olduğunu anlayamamış, kendilerini karakolun nezaretinde bulmuşlardı. Sakin,

— Gülçiçek nerde lan artis? diye sordu.

Necati,

— Ne bileyim ben lan, dedi.

On dakika sonra karakola Mehmet Usta getirilmişti, komiserin karşısındaydı, az önce kimlerin meyhanede olduklarını bir bir sayıyor, masanın bu yanında dinelmekte olan polis, adları alt alta sıralıyor, karşıda hazırolda duran Hıdır'sa,

— Evlerini biliyorum sayın komiserim, diye bağırıyordu.

Komiser yardımcısı Muammer listeye baktı, Tayyar bey ve Zekeriya beyin dışındakilerin tümünün karakola getirilmesi için buyruk verdi, hem de ivedi.

Bir saat gibi kısa bir zamanda, Hasıraltı, karakolun nezarethanesindeydi. Mehmet Usta da oradaydı, salt şarap ve kuru fasulya yoktu. Daracık yerde meyhaneden beter bir şarap kokusu vardı. Hepsi sarhoş, hepsi uykuluydu.

Kimse konuşmuyor, birbirlerine dayanmışlar, uyuyorlardı. İçlerinden salt, bazan Sakin'in sesi çıkıyordu.

— Şerefe! diye bağırıyordu, kolunu öne uzatarak.

Alim, sabahleyin yedeği kimin yakacağını, kahveyi kimin açacağını düşünüyordu. Suçu da kendinde buluyor, «O saattan sonra hiç meyhaneye gidilir mi dellek, vur kafayı yat işte» diyordu. Az son-

ra kendi kendine, «Biz ne yaptık ki, niçin bizi buraya attılar?» diye soruyordu.

Tümü Hıdır'a kızıyorlardı. Bu işin onun başının altından çıktığına inanıyorlardı. Mehmet Usta, «Pilavını da yedirdim» diyordu içinden. «Bizden ne istedin ulan, tüm meyhaneyi buraya topladın?»

Kocası, oğlu evden alınanlar, karakola uzak, yol kıyılarına gecenin yarısında toplanmışlardı. Uzaktan karakol binasına bakıyorlar, kendi aralarında konuşuyorlardı. Daha kasabada bu denli çok insan, bir gece içinde karakolda toplanmamıştı. «Yoksa yoksa, bu baba kız casus falan mıydılar?»

BEŞ

Artis Necati'nin annesi, uykulu, sağından solunu döndü, sonra kalktı, yatağın içinde oturdu, Necati gelse mutlaka uyanırdı, haberi olurdu. Kalktı, avluya çıktı, karşıdaki odanın kapısını açtı. Necati yoktu. Yatak yaptığı gibi duruyordu, hiç bozulmamıştı. Necati'nin ufağını uyandırdı.

— Cemil, dedi, kalk hele kurban olsun anası, abin gelmemiş, saat geç olmuş, bir bakıp geliver hele, otelde mi yatıyor, yatacağı gün mutlaka haber verirdi, otelde yoksa, vay başıma vay!

Çocuk, uykulu, pantolonunu bacağına geçirdi, sümüğünü çekti, kapıyı çarptı çıktı. Karanlık sokaklara sapmadan, uzun yoldan, kasabanın alanının ortasından Ferah Oteli'ne vardı, kapı kilitliydi. Ağabeyi Necati otelde olsaydı, hemen kapının yanındaki odadan dışarıya ışık sızardı, çünkü ağabeyi hep orada uyurdu. Oysa o, ağabeyini orada bulacağını sanıyordu. Camı çalacak, annesi nasıl kendisini bu gece yarısı uyandırdıysa, o da ağabeyini uyandıracaktı. Ağabeyi sorduğunda da,

«Hiç, canım seni uyandırmak istedi de!» diyecek ve kaçacaktı.

Geldiği gibi yavaş yavaş gitmedi eve, ivedi ivedi gitti.

— Yok ana, abim otelde yok, dedi.

— Vay başıma gelenler!

Kadın hemen giyindi. Oğlunu yanına aldı, doğruca Zahireci Rüstem'in konağına gitti. Acaba Rüstem bey onu bir yere mi salmıştı, örneğin kente veya başka bir kasabaya. «Anasına haber veririm» demiş, ama sonra unutmuş muydu? Gerçi ne zaman Necati'yi bir yere göndermişse, hemen eve, annesine birini göndermiş, haber vermişti, ama bu kez...

«İnşallah unutmuştur!» diye düşünüyordu Necati'nin annesi. İki katlı kocaman konağın kapısının önünde bir süre durdular. Kapıyı çalınca, tüm evi uyandıracaklarından korkuyorlardı. Bu arada Zahireci Rüstem bey de uyanır,

«Bana ne senin oğlundan kadın, ne bileyim neredesin, bekçisi miyim?» diyebilirdi.

Anne oğul, kapının önünde kıvranıp durdular. Kocaman tokmağı indirip kaldırmak güç değil, ama ya Zahireci Rüstem bey uyanırsa...

Oysa, Zahireci Rüstem bey uyanmazdı. O denli derin uykulara dalmıştı ki, belki dürtmekle zor uyanırdı. Cuma namazından sonra dükkâna gelmiş, Selam beyle bir süre oturmuş, sonra Galip Baba'nın oraya gitmişlerdi. Alabalık nefisti, salatalar nefisti, gelsin rakı, gitsin boş tabaklar, iki kişi iki büyük şişe içmişlerdi.

Selam bey, Zahireci Rüstem'e, artık kente gitmenin zamanı olduğunu kabul ettirmeğe çalışıyordu. Zahireci Rüstem de,

«Madem sen niye buradasın?» diye ona soruyordu.

Selam bey, buradaki işinin, işlerinin bir bölümü olduğunu söylüyordu.

Selam beyin iş dediği, faizcilikti, Zahireci Rüstem bu işi haftanın hergünü yapardı, Selam bey, salt haftada bir gün. Cumaları kentten gelir, can dostu Rüstem'in zahireci dükkânına oturur, gün boyu akşama dek, alacağını alır, vereceğini verirdi, salt bir

cuma namazı için dükkândan ayrılırdı. Bazı günler, buradaki konağında da bir gece yatardı.

Rüstem'in dükkânında yarım çuval un, yarım çuval buğday, biraz arpa, biraz çavdar bulunurdu, göstermelik gibi. Çuvalların ardındaki yazıhanesinde hep para konuşulurdu.

«Ne zaman alacaksın?»

«Ne zaman vereceksin?»

«Kaç alıp, kaç vereceksin?»

«Rehinin ne, kefilin kim?»

Rüstem beyin tarlası, bahçesi de vardı, ama asıl işi faizcilikti. Dört çocuğunun en büyüğü erkekti; Mestan bey, yirmi dört yaşındaydı. Ötekiler kızdı. O Selam bey gibi düşünmüyordu, kızlarını burada okutmuştu. İkisi ortaokulu bitirmiş, sonuncusu ortaokulun son sınıfındaydı. Kentte bunları evlendirmek zor olurdu, ama kasaba yerinde, hele hele bu kızlar da Zahireci Rüstem beyin kızlarıysa... Büyük kızı nişanlanmıştı, düğünü yakındı. Bir de ötekileri yuvadan uçursundu, ondan sonra Selam beyin dediğini düşünürdü. Yo belki yine düşünmezdi, çünkü oğlu Mestan, kentte büsbütün azar, tüm parasını kadınlarla yerdi. Şu sıra oğlunun bir kusurunu görmemişti, evine bağlı, un değirmeninin başında, işinden evine, evinden işine gidip geliyordu. Evi, Rüstem beyin konağının bahçesinde olduğu için yakından izleyebiliyordu. Salt yatmadan yatmağa, kendileri için yapılmış karşıdaki iki katlı yapıya geçerlerdi, yemek zamanları, otururlarken, hep baba ocağında kalırlardı. Mestan eve uğramadığı zamanlar gelini, Zahireci Rüstem'in karısı avuturdu.

«Ah kayınbaban da öyleydi kızım, bak işte aktı, duruldu» diye konuşurdu.

Daha dört ay önce, küçük Tayfun Rüstem doğmadan, Mestan nerden bulmuşsa bir kadın bulmuş, bağ evine koymuştu. Tastamam on beş gün, ne un değirmenine gitmiş, ne eve uğramıştı, salt ciple içki, yiyecek, sigara almak için kasabaya inmişti. Gelin çok üzülmüş, babasının evine gideceğini söylemişti, Mestan'ın annesi, yine günlerce, onu oylayarak gitmesine engel olmuştu.

Zahireci Rüstem, oğlunun en çok öğretmen Necla'yla olan ilişkisinde rahatsız olmuştu. Aslında öğretmen Necla'nın ne yüz verdiği vardı Mestan'a, ne de bir söz. Mestan ikidebir onun önüne çıkıyordu. Hattâ bir gece değirmendeki işçilerle bir olmuş, öğretmen Necla'nın kaldığı evi basmışlardı. Necla çok bağırmış, zorla ellerinden kurtulmuştu. Bir gün sonra Rüstem bey araya girmiş, kasabanın eşrafı girmiş, girenler girmiş, Necla öğretmen şikâyetini geri almış, tatil olunca bir daha okula dönmemişti. Ama Mestan elini kolunu sallaya sallaya gezmişti.

İmam Bekir'in kızını da Mestan'ın kandırdığı kasabada günlerce söylendi. Yoksa Bekir hoca, niçin durduğu yerde karısını kızını alsın, ta o dağ köyüne imamlığa gitsin? Oysa kasabada imamlık yaptığı cami de vardı, evi de vardı. Zahireci Rüstem çağırmış, para mı vermiş Bekir hocaya, «Kızın evlenirken, söz bu kadar daha vereceğim» mi demiş? Demiş işte. Kasabada günlerce bu konuşuldu. Hattâ kızı alıp nereye götürdüğü, nerede kızcağızın başına bu çorabı ördüğü, onu bile biliyordu kasaba. Un değirmeninde, un çuvallarının üzerinde yapmıştı bu işi. Değirmen işçilerinden biri, yeminler üstüne yeminler ederek anlatmıştı birine. Biri de ötekine.

Kasabada dedikodusu çıkan bunlar, çıkmayan için kasabalı,

«Ühüü, o Mestan namussuzu, erkek giysisi giydirir de kasabanın ortasından bile geçirir kırığını» diyorlardı.

Ama o da hiçbir cuma namazını kaçırmazdı, babası gibi. Ramazanda da dışarda ne yemek yerdi, ne de sigara içerdi, üstelik Ramazanın bir başında, bir ortasında, bir de son günü değirmendeki işçileriyle birlikte iftar bozardı. İftardan sonra evinde rakısını içerdi.

Tayfun Rüstem'in doğduğuna en çok sevinen Mestan'ın annesi babasıydı. Torun, onlara iki mutluluk birden getirmişti. Anne baba, oğullarının artık akıllandığına inanıyorlardı ama, kasabalı öyle demiyordu :

«Var bir hayinlik, Mestan bey de, kimbilir hangi samanın altından su yürütüyor?» diyorlardı.

Gerçekten de Mestan bey samanın altından su yürütüyordu. İşçilerinden birinin karısına gidiyordu. Adama biraz fazla gündelik vermiş, gececi yapmıştı. Ne zaman mı, adamın karısını değirmende gördüğü gün. Dağ köylerinden bir kadındı, sağlıklı, al yanaklı. Adamı gececi yaptığının ikinci günü elinde hediyelerle karanlıkla süzülmüştü evine. Kadın, iki gece direnmişti, sonra altın bileziği kabul etmişti.

Artis Necati'nin annesi konağın kapısında oğluyla, tokmağı vursak mı, vurmasak mı, diye düşünürlerken, Mestan bey, dağlı, al yanaklı yeni sevgilisinin yanından geliyordu. Anne oğulu kapıda görünce,

— Ne o? diye sordu.

Kadın, birden irkildi. Oğluna sarıldı, Mestan beyi ardında gördü, tanıdı

— Mestan bey, dedi, seni Allah gönderdi, ben de babana gelmiştim. Bizim Necati yok, otele gitti baktı geldi, yok, bu saat oldu.

Mestan, kendi gibi düşündü, içinden işçisine verdiği fazla gündeliği helal etti.

— Gençtir, bir yere takılmıştır, dedi.

— Nereye takılır ki Mestan bey?

— Ne bileyim.

Kendisi on sekiz yaşından sonra takılmağa başlamıştı oraya buraya, yirmi dört yaşındaydı şimdi, hâlâ takılıyordu.

— Başına bir hal gelmesin Mestan bey?

Mestan bey, anahtarı kilite soktu :

— Hadi gidin siz, dedi, sabah olsun, ben baktırırım, gerekirse kendim bakarım.

Kadın ağlayarak,

— Artis olacağım diyordu, çekip gitmesin?

— Giderse de bulduruz, merak etme sen.

Yeni sevgilisi altın zincir istemişti. «Daha oraya gelmedik» diye yanıt vermişti. Al yanaklı kadın, «Ne zaman oraya geleceğiz?» diye sormuştu. Mestan, «Bilmem» diye yanıtlamıştı.

Avlunun soluk ışığında, kendi yapısına geçer-

ken, «Çabuk yüz aldı ha, yoksa ben mi verdim?» diye düşündü. Yanında çalışan işçisi geldi gözlerinin önüne, ak donla çalışırdı, o denli inceydi ki bacakları, eğri eğri... Sonra kadını düşündü, kendi bacaklarını düşündü, güldü. Bu gülümsemeyle karşılaştı karısı, ışığı yakarken, kocasını gece yarısı karşılarken. Artık eski Mestan değildi, öğrenmişti, hemen sarıldı karısını öptü,

— Nasılsın? dedi.

Gitti, çocuğun yanaklarından öptü. Kadın,

— Hiş, dedi, uyandıracaksın.

Kendisi de karısının yaptığı gibi yaptı.

— Hiiiş!. dedi, Kadın sordu

— Değirmenden?

Mestan başını salladı

— Mevsimi, başlarında durmadın mı?

Yemin etse, başı ağrımazdı, gece yarısına dek değirmende duruyordu. Sonra al yanaklı kadının yanına gidiyordu. Kasabanın dışındaki eve, dağ yanından, avlu çitinin altından giriyordu. Ayışığı bile olsa kendisini görmeleri için, o saatta yamaca, kayaların arasına birinin çıkıp gözlemesi gerekliydi.

Öteki kadınlar gibi, al yanaklı kadının kokusu da yoktu, Mestan'ın saçından, başından kokular da gelmiyordu, karısı hiç şüphelenmiyordu. Hem Mestan, şöyle bir zaman hergün gitmeyi, sonra belirli günlerde gitmeyi düşünüyordu al yanaklı kadına.

Uyumazdan önce, karısını uyardı

— Sabah bana hatırlat, dedi, şu bizim otelde çalışan Necati var ya.

Karısı tanıyordu :

— Şu saçlarını yalım yalım yapan oğlan değil mi?

— Tamam, bu gece eve gitmemiş de.

— Otel?

— Otel kllitliymiş.

— Ama müşteri mi ne varmış, babam söyledi, bir halkacı kızla babası mı ne gelmişler, onlar kalıyorlarmış.

— Halkacı kız!...

Mestan, «Ayarlamıştır halkacı kızı, babasıyla

birlikte evin birine kapanmışlardır, zaten bu adamlar bu kızları satmak için götürürler oraya buraya. Hem Necati bir başına değildir.» diye düşündü, ama son cümlesini sesli düşündü.

— Anlamadım? dedi kadın.

— Anlamazsın sen. Anası boşuna telaşa düşmüş... Neyse, sen yine hatırlat bana sabahleyin.

— Pencereyi açayım mı?

— Yo açma.

Eskiden olduğu gibi karısına ardını dönmedi, bir eliyle karısının başını yakaladı, ama hep al yanaklı kadını düşünüyordu. «Acaba ilerde zincir alır mıyım? Ya diretirse? Geldiğinde bağırırım derse?»

Pofladı.

— Canın mı sıkılıyor bir şeye? diye karısı sordu.

— Yok, dedi, yoruldum da.

«Olmazsa en incesinden alıveririm. Öyle salak kadın değil, göstermez kocasına, taşın, saksının altında saklar. En çok iç bademi severmiş, bak sen şuna, nerede yemiş ki? Duymuştur birinden işte... Kentten getirtmeli biraz, vermeli, yesin hele al yanaklı yosma.»

Karısının saçlarını okşamağa başladı.

Al yanaklı kadının kocasını düşündü. Aldığı fazla gündelikleri biriktirecekmiş, sonra karısını aldığı gibi büyük bir kentin doktoruna gidecekmiş. İşte o doktor, kusur kendisinde midir, yoksa karısında mı; hemen bilecekmiş. Ondan sonra haplar iğneler, kendinin de bir oğlu olacakmış, adını da Hasan koyacakmış, çünkü babasının adı Hasan'mış.

Sormuştu al yanaklı kadına:

«Senin mi çocuğun olmuyor, yoksa?»

«Ne bileyim ben» demişti kadın.

İlk gün bir yudum, ikinci gün iki yudum, alışıvermişti kanyağa. Bir ufak kanyağın üç yudumu onundu.

«Bıraksam, yarısını içecek... Çerez düşmanı, fare gibi çerez yiyor... En çok iç bademi severmiş, bak sen şuna.»

Kasabada bir yandan İlyas hocanın, bir yan-

dan Bekir hocanın yerine gelen İhsan hocanın minarelerden sesleri duyuldu. Kasabalıya, «Kalkın namaza» diyorlardı. Bayram değil, Ramazan değil, niçin kalksınlardı namaza? İki cami yöresindeki birkaç yaşlıdan başkası ne kalktı, ne de caminin yolunu tuttu.

Karakolun nezarethanesindekiler yavaş yavaş ayılmışlardı. Hıdır da yavaş yavaş kendine gelmişti. Bir bir yakalayıp içeriye tıktığı kişiler, tanıdığıydı, komşusuydu, akrabasıydı, kahve arkadaşıydı. Yani niye tutup da durduğu yerde, «Hasıraltı'na halkacı kızla babası oturmuşlar, tüm kasaba da yörelerinde» demişti. Sanki kendisine, Hasıraltı'nda kimler var, kimler yok, diye sormuşlar mıydı? Girdin içeri, baktın kalabalık, ama senin pilavın kaşığı üzerinde hazır, nene gerek, ye pilavını, uzaklaş oradan. Hem bir olay olmamış ki, Mehmet Usta senden yardım istememişti ki.

«Bundan sonra zor görürsün pilavı da fasulyayı da!»

Karakoldan çıkıp da nezarethanedekilerin bir yakınıyla karşılaştığında,

«Canım suçları yok ki, sabahleyin salarlar.» diyordu.

Ama, kasabalının tümü, daha önce meyhaneye Hıdır'ın uğradığını, bu işin Hıdır'ın başının altından çıktığını biliyorlardı.

«Fırtına komiserinin gözüne gireceksin ha, oğlum o yarın birgün gidecek, sen burada kalacaksın, bizlerle, ama gör bakalım, seni artık kahvede yanımıza yaklaştırır mıyız? Neydi lan o akşamki kapı çalışın, öyle kapıdan içeriye dalışın?»

«Buyruk verildi miydi» diyor, başka birşey demiyordu.

Nuri'nin babası karakolun az ilerisinde dolanıyor, sigara üzerine sigara içiyordu. Olayı öğrenir öğrenmez Hacı Şevket'e koşmuştu. Hacı Şevket,

«Meraklanma, çeker alırız» demişti.

Ziya'nın babası iki kez karakola girmeğe karar vermişti, ama yeni bir karakol basma olayı sanılır, diye vazgeçmişti. Oysa, Mevlüt'ün ağabeyi de kendi-

sine tanık olacak, birlikte karakola gideceklerdi. Ama «Fırtına»nın korkusundan, iki kez karakolun elli metre ötesinden geri döndüler.

«Alim'i de almışlar?»

«Vay Alim ha, yahu o adam hiç karakol basar mı?»

«Ne diyorsunuz, Sakin de içerdeymiş?»

«Çeyizci Sâkin bey?»

«Yok daha neler, hiç Sâkin beyi içeri alırlar mı, dondurmacı Sakin?»

«Abooov, şu bizim saf Sakin. Eh artık saf Sakin de karakol basmağa kalktıysa, bu işte var bir iş.»

«Hiçbir iş yok. İçmek yasak mı be, oturmuş meyhanede içmişler. Tamam hepsi karakolu basmağa kalktı, ya Mehmet Usta, o da mı ha?»

Karakola ilk giren Hacı Şevket oldu. Komiser yardımcısı Muammer gelmemişti. Daha kapıdan Hıdır,

— Buyursunlar Hacı ağam, buyursunlar Şevket ağam! diye boynunu kırdı.

Fısıldayıverdi, o aralıkta

— Hiçbir suçları yok Hacı ağam, hiç, dedi.

Polisler ayağa kalktı, Hacı Şevket'e yer verdiler. Hacı Şevket baba kızı gördü, başıyla selam verdi. Polislere,

— Bunlar ne yapmışlar yahu? diye sordu.

Düblör Kenan,

— Vallahi beyefendiciğim, biz birtakım muhterem arkadaşlarla oturmuş o Hasıraltı diyorlar, işte orada, sonra bu beyler geldiler, (Polisleri gösteriyordu) bizi buraya getirdiler, sabaha kadar...

Gülçiçek'in gözleri kıpkırmızıydı. Babasından sonra kızı konuştu

— Kime ne zararımız olmuş ki, kim bizden şikâyetçi olmuş ki?

Düblör Kenan

— Sus kızım, dedi.

Hacı Şevket, polislere

— Eee, dedi, verin benim yardımcıyı, yola çıkacağım.

İki polis, başlarını önlerine eğdi, birşey söylemediler. Biri,

— Şey, komiserim, dedi, o bilir

— Ne yapmış ki bunlar? Ben anlatamıyorum galiba, otobüsün hareket saati geliyor, Nuri'siz gidemem, kefilim, elimle geri getiririm. Cezası varsa çeksin, ama şimdi bırakın, benim yolcum var, yüküm var. Yanlış anlamayın, benim yolcum yüküm önemli, Nuri değil, ama şu anda Nuri bana gerekli.

İki polis, suskun, «veremeyiz» anlamında başlarını salladılar

— Telefonda bulun bakalım bana komiserinizi.

İki polis birbirlerine baktılar. Komiserleri kızar mı, yoksa kızmaz mı? Hacı Şevket'i kasabanın tüm memurları tanır, nasıl tanımasınlar, kasabanın tek otobüsünün sahibi. Mutlaka komiserleri de tanıyordur. Polislerden biri manyetoyu çevirdi, komiserinin evini bağlattı.

— Sayın komiserim, dedi, özür dilerim efendim, sizinle Hacı Şevket bey konuşacak, otobüsçü Hacı Şevket bey.

Telefonun konuşma aygıtını Hacı Şevket'e uzattı.

— Sayın komiserim günaydın...

— Günaydın, diye yanıtladı Komiser Yardımcısı Muammer, Nasılsınız Hacı bey?

— Sağol. Bakın, sizden bir isteğim var, benim yardımcı, almışsınız onu nezarete, o öyle şeyler yapacak çocuk değildir amma, neyse, şimdi ben bunsuz yola çıkamam, anlıyorsunuz değil mi, buradaki memurlarınıza buyruk verin, bıraksınlar.

— Şimdi Hacı bey, bir tek o arkadaşı bırakırsak, olmaz.

— Size yola çıkacağım diyorum.

— Anlıyorum da arkadaşlar karakol basmak gibi...

— Yo yo, bizim kasabada şimdiye dek hiç karakol basılmamıştır, bundan sonra da basılmaz, verin buyruğunuzu da...

— Şimdilik veremeyeceğim Hacı bey

— Öyle mi, peki...

Hacı Şevket çıktı karakoldan, Mestan girdi. Ama birbirlerini görmediler. Mestan sabahleyin unutmuştu Necati'nin annesine verdiği sözü, karısı da anımsatmayı unutmuştu, ama evden çıkarken babası,

— Geçerken bir karakola uğra, dedi, şu bizim Necati'nin annesi geldi, karakoldaymış oğlan, bir bakıver, n'olmuş ki?

Değirmene gitmeden, karakola uğradı. Yine Hıdır karşıladı, korka korka. Zahireci Rüstem'in soyundan hiçbir kişi içerde yoktu. Niye geldi ki bu Mestan bey? Yoksa yoksa?

— Beyim hoşlar geldiniz, sefalar geldiniz, niye geldiniz beyim?

— Necati buradaymış!

«Eyvah, dedi içinden Hıdır, hiç usuna gelmemişti, öyle ya Necati Zahireci Rüstem'in adamı. Ulan bu bulgur çok su götürecek ya bakalım.»

Hıdır, o arada Mestan beyin de kulağına fısıldadı

— Hiçbir suçları yok beyim.

Polisler Mestan'ı tanıyorlardı.

— Buyur Mestan bey, dediler.

Mestan işte tam o anda gördü Gülçiçek'i. İnanamadı böyle güzel bir kızın halkacı olduğuna, soruverdi polislere

— Halkacı kız...?

Kekeledi, ekledi

— Babası?

Polisler başlarını salladılar. Bir anda Necati'yi unutuverdi, gözlerini kızdan ayıramadı. Ne al yanaklısı, ne Necla öğretmeni, ne kentten getirdikleri, ne Bekir Hoca'nın kızı, ne karısı, hiçbiri Gülçiçek'in eline su dökemezlerdi.

«Bu güzellikle ha, bu güzellikle ha?»

Kızın babasına gözlerini süzerek baktı. Tekrar gözünü Gülçiçek'e kaydırdı.

«İşte buna altın zincir alınır!» diye düşündü. «Ama dur bakalım, halkacı olduğuna göre, öyle zincire bileziğe gerek kalmaz, basarsın parayı...»

Polisin biri,

— Hayrola Mestan bey? dedi.

— Bizim oteli işleten Necati, dedi, onu almışsınız da buraya, suçu ne acaba?

Hıdır, polislere, ilk yakalananlardan, saçı yağlı, parlak olan Necati'yi anlatmağa çalışıyor, aradabir de,

— Ha çok iyi çocuktur, nasıl yaptı böyle birşey aklım almıyor? diyordu.

— Ne yapmış ki? diye Mestan sorunca, terler gibi alnını sildi

— Şey, şimdi aslında, komiserim...

Sözünün sonunu getiremedi. Salt,

— İsterseniz göstereyim, ahacık orada, nezarette, dedi. İsterseniz alıp geleyim...

Mestan, Gülçiçek'e bakarak, başını salladı. Odaya dek geldi, kilit sesi, az sonra Necati Mestan'ın karşısındaydı. Mestan yine Gülçiçek'e bakarak, Necati'ye,

— N'oldu? diye sordu. Necati,

— Birşey yok abi, dedi. Nuri, Sakin, ben karakolun buradan geçiyorduk, yakaladılar

— Tamam, dedi.

«Tamam» sözcüğü buyruk gibi çıktı ağzından, sanki Hıdır'a «Al götür» buyruğu vermiş gibi. Hıdır,

— Gel Necati! dedi, kolundan bile tutmadı Necati'yi, götürdü. Nerde o geceki Hıdır!

Mestan, polislere bakarak,

— Bu kadarcık birşey için insan nezarete atılır mı? dedi.

Polisler yanıt vermediler Mestan Gülçiçek'e bakıyordu, yani, «Gör bak ben ne güçlü bir insanım, polise sizin yaptığınız yanlıştır, diyebiliyorum.» demek istiyordu.

«Gülçiçek ve bağ evi...»

«On beş gün kapatacaksın bunu oraya.»

«Ama yine tereyağından kıl çeker gibi, kimsenin ruhu duymadan. Hiç kimseye belli etmeden. On beş günlük yiyeceği, içkiyi depolayacaksın bağ evine... Yapacaksın babasıyla pazarlığı, on beş gün için diyeceksin, ama çok gizli, bir babasının bir bu

kızın haberi olacak. Eve, babana, büyük kente d yeceksin, iş için diyeceksin...»

Polisin verdiği sigarayı ağzına götürdü, öteki polisin ateşiyle yaktı.

«Necati, iyi ki karakola düştün, yoksa ben kalkıp da ne halkacının çadırına giderdim, ne de bu kızı görürdüm.»

Çarpık bacaklı, soluk yüzlü halkacı kızlar geldi usuna. İlk gençliğinde, böyle bir halkacı kızla gitmişlerdi bağ evine. Usunda kalan, salt kızın zayıflığıydı, çöp gibi boynu, çöp gibi bacakları.

Sigaradan bir soluk çekti

— Ne zaman bırakırsınız? diye sordu.

— Komiserim bilir.

Başını salladı. İzin istedi, ayağa kalktı. Gülçiçek'i sanki çıplak görüyormuş gibi baktı.

— Görüşeceğiz, dedi.

Polislere mi, yoksa Gülçiçek'e mi söylemişti, belli değildi. Karakol kapısında, ardından Hıdır yetişti,

— Mestan bey, dedi, komiserim gelince size haber uçurayım, değirmende misiniz?

— Gerek yok, dedi. Ben zaten kaymakam beyin yanına gidiyorum.

— Beyim suçsuzlar, oturmuş içiyorlardı, bağırıp çağırmıyorlardı bile. Bu sizin Necatigil de karakol falan basmıyorlardı, tee karakolun ötesindeydiler, ama komiserim buyruk verince.

— Bunları kaymakam beyin önünde söyleyeceksin.

— Ama şimdi Mestan bey, sonra komiserim.

— Söyleyeceksin Hıdır, o kadar.

Hıdır ev yaparken kim borç verdi, Zahireci Rüstem bey, arsaya kim kefil oldu, Rüstem bey... Her ay maaşının yarısını Rüstem beye veriyordu ama, başını sokacak evi vardı Hıdır'ın. Bugün birşey olsa da bekçilikten atsalar, evi olduktan sonra, ovadan bayırdan kök sökse, ekmek parasını çıkarırdı. Başını kaldırdı, Mestan'la gözgöze geldi

— Kaymakam beyin yanında anlatacaksın Hıdır!

Hıdır başını salladı

— Peki Mestan bey, dedi.

Mestan karakolda Gülçiçek'i görmeseydi, hiç mi hiç ilgilendirmezdi onu Necati. Hattâ şimdi bile Necati onu ilgilendirmiyordu. Onu ilgilendiren şey şimdi Gülçiçek'ti. Bekçi Hıdır'ı Necati'yi kurtarmak için sıkıştırmamıştı, kaymakamın önünde konuşması için, Gülçiçek için sıkıştırmıştı. Biliyordu Mestan bey, bu olaydan sonra, onca insan gece yarısı kasaba evlerinden ibir bir toplansın, karakol bastılar diye içeriye tıkılsın, ondan sonra kaymakam tutsun bu baba kıza kasabada halkacılık yapmak için izin versin. Bir yazı polise, bir yazı belediyeye

«Güvenlik yönünden sakıncalı görüldüğünden..»

«Kenti pisleteceklerinden...»

«Bu kadın bu kasabada kalmalı, mutlaka kalmalı. Şimdi kaymakam beyle konuşur, hepsini serbest bıraktırırsam... Keşki orada çıtlatsa mıydım, kıza belli etse miydim? Yo hayır, artık uslandın sen Mestan, uslandın. Aslan gibi oğlun var artık senin. Sen bir aile babası oldun. Bundan sonra herkesin iyiliğine çalışacaksın. Ne yaptın işçin için, karısını kendisini muayene ettirebilmesi için fazla gündelik verdin, gececi yaptın. Şimdi Necati'yi kurtaracaksın, Necati'yle ibirlikte bir yığın suçsuz insanı kurtaracaksın. Bir baba kızı kurtaracaksın, onlara ekmek parası kazanmalarını sağlayacaksın.»

«Karakolda gördüm kaymakam bey, yani baba kız, yazık, boyunlarını bükmüşler, yani insanlık ölmedi, onlar da bir can taşıyor, halkacı olmuşlarsa yani. Üstelik suçları da yokmuş, işte Hıdır, buyrun çağırtın sorun. Hem böyle, gece yarısı sanki birşey olmuş gibi kasabanın evlerinden bir bir adam toplatmak. İnsan bir anlar, bir dinler sayın kaymakam beyim.»

Kaymakamlık yazmanı Ferit'in odasına daldı

— Geldi mi kaymakam bey? diye sordu.

Ferit,

— Buyur abi, diye ayağa kalktı, geldi kaymakam bey, yanında Hacı Şevket bey var

— Olanlardan haberi var mı?

— Var, hiç olmaz olur mu? Girecek misin abi?

— Elbette gireceğim.

Ferit kapıyı araladı, Mestan bey içeri girdi. Kaymakam,

— Buyursunlar, dedi. Elini uzattı. Mestan, daha sonra Hacı Şevket'e elini uzattı, ona,

— Yoksa abi sen de aynı iş için mi? diye sordu.

Hacı Şevket, memnun olmamış bir yüzle,

— Bizim yardımcı, Nuri de içerde, dedi, alaylı ekledi: Sakin de içerde.

— Sâkin bey! diye gözleri açıldı Mestan'ın.

— Yok, diye düzeltti Hacı Şevket, şu Deli Habibe'nin oğlu.

— Dondurmacı Sakin? Yani dondurmacı Sakin de mi karakol basmağa kalkışmış?

Mestan, kaymakama baktı. Yani bu bakışla diyordu ki, «Uyuma kaymakam bey, ilçende birtakım yasal olmayan şeyler oluyor, ama sen uyuyorsun. Hem şunu bil ki bu kasaba böyle şeyleri sevmez, bir gecenin içinde onca insan sanki çok büyük bir suç işlemişler gibi bir bir evlerinden toplanarak.»

Mestan, daha önce Hacı Şevket'in konuyu kaymakama anlattığını bildiği için, sadece:

— Ne olacak kaymakam bey? sorusuyla yetindi.

— Halledeceğiz, dedi kaymakam.

— Bir an önce, dedi Mestan. İsterseniz tanığımız var, hem de içlerinden, bekçi Hıdır, çağırtın buraya, söylesin, kimsenin suçu yok. Zavallı, halkacıların da suçları yokmuş.

— İfadelerin alınmasını bekliyorum, alınıyormuş.

ALTI

Komiser yardımcısı Muammer kaşlarını yıkmış, dün gece Hasıraltın'da olanların bir bir ifadelerini alıyordu.

— Anlat bakalım, nasıl oldu?

Herkes, sanki sözleşmiş gibi aynı ifadeyi veriyorlardı. Meyhaneye nasıl gittiklerini, nereye oturduklarını, ne yiyip ne içtiklerini, meyhanede neler konuşulduğunu, Hıdır'ın ne zaman gelip gittiğini, Zekeriya beyin, kahveci Alim'in ne zaman geldiklerini, Dübör Kenan'ın neler anlattığını, bir bir, kâğıda geçirtiyorlardı. Son söz olarak da,

«Meyhaneden çıktım ve doğruca evime gittim» diyorlardı.

Komiser yardımcısı Muammer, kaşlarını çatıyor,

«Karakolun burada ne arıyordun, onu söyle hele, onu?» diyordu.

Hepsinde yanıt tekti

«Evimize gidiyorduk.»

Sakin bile

«Evimize gitmek suç mu hı?» dedi.

Birbirine benzer ifadeler alınırken, kaymakam Komiser Yardımcısı Muammer'i çağırttı. Her zaman koltuk gösterir, oturmasını söylerdi. Ama bugün koltuk göstermedi, ayakta bekletti.

— Olayı anlatır mısınız bana Muammer bey? dedi.

Komiser Yardımcısı Muammer, üç kişiyi karakolun çevresinde, ağaçların altında gördüğünü söyledi. Gözaltına aldığı halkacı kızla babasını kurtarmağa geldiklerini sandığını ekledi.

Kaymakamın,

— Ya bir bir evlerinden toplananlar Muammer bey? sorusuna,

— İşbirliği içinde olabilirler diye düşündüm, diye yanıt verdi.

Komiser Yardımcısı Muammer'in geldiğinin haftasında kaymakamlık yazmanı Ferit, kulağına fısıldamıştı kaymakamın. Ferit kasabalıydı. Hangi kaymakam gelirse gelsin, onun sağ kolu olmasını bilmişti. Tüm memurları Ferit izlerdi, gördüğünü, duyduğunu hemen kaymakama iletirdi, hemen hemen hiç kendi fikri olmazdı, akıl yürütmezdi. Demişti ki kaymakamın kulağına,

«Sayın kaymakamım, bu yeni gelen komiser

yardımcısı kasabayı titretmek istiyor Oysa ki bizim kasabayı biliyorsunuz. Adını da çıkarmış, bana Fırtına derler, demiş. Kahvelere girip kasabalıyı ayakta bekletiyormuş. Ben size söyleyeyim dedim de.»

Kaymakam,

— Muammer bey, dedi, bakın ben, kasabalıyla çok iyi geçiniyorum, isterim ki tüm memurlarım da kasabalıyla iyi geçinsinler. Ki kasabanın dirlik düzeni sizden sorulur. Gidebilirsiniz!

Muammer bey,

— Başüstüne beyim, deyip kapıya varmıştı ki, kaymakam baştan seslendi

— O baba kıza da izin verin, bağlar yolu üzerinde çadırlarını kursunlar

— Başüstüne beyim.

Komiser Yardımcısı Muammer karakola geldikten sonra çok düşündü, bir süre odasından çıkmadı, sonra polislerden birini çağırdı

— Serbest bırakın arkadaşları, dedi.

Zaten karakolun önünde bir yığın insan dolaşıyorlardı.

— İfadeleri de yırtın atın!

Hıdır haberi alır almaz, koştu, karakol yolunda yakınlarını beklemekte olanlara müjde vermek istedi

— Bırakılıyorlar, şimdi geliyorlar!

Kimse Hıdır'a yüz vermedi.

Karakoldan ilk bırakılan Gülçiçek'le babası oldu. Dübördür Kenan, elini kızının omzuna atmıştı, bir süre ikisi de nereye gideceklerini bilemediler Karakolun kapısında, şaşkın, iki yana baktılar Gece, karakola nereden getirildiklerini unutmuşlardı. Oradaki birine

— Acaba Ferah Oteli'ne nereden gideceğiz? diye sordu.

Orta yaşlı bir adam yolu gösterdi.

Gülçiçek'le babası o yöne gittiler, Kenan'ın sağ kolu kızının omzundaydı hep. Baba kız köşeyi dönünce, orta yaşlı adam,

— İşte bunların yüzünden, dedi, halkacı bunlar.

— Niye onların yüzünden olsun? dedi başka biri, kavga etmemişler, dövüş etmemişler, oturup kuzu kuzu şaraplarını içiyorlarmış.

Bir bir bırakılıyorlardı. Alim'le Mehmet Usta birlikte çıktılar. Nuri koşarak alana, otobüsün yanına gitti. Artis Necati'yi annesi karşıladı ağacın altına, oğluna sarıldı öptü

— Git ana, sen, dedi Necati, otele gitmişlerdir, dışarda kalırlar sonra.

Koşarak otelin yolunu tuttu. Ardında Sakin vardı, o da koşuyordu. Bu saatten sonra dondurma yapılmazdı. Yıllardır, hergün çalışmıştı, bir gün olsun izin yapmamıştı. Sakin bugün kendine izin veriyordu. Annesi de yoktu karışacak. Eh, Gülçiçek de şimdi otelde, en iyisi bugünü Necati'yle birlikte geçirmekti. Onun için Necati'nin ardından koşuyordu.

Otele geldiklerinde, baba kız kapının oradaki kocaman taşın üzerine oturmuşlardı. Necati hemen kapıyı açtı

— Buyrun! dedi.

Sakin de aynı şekilde seslendi

— Buyrun!

Baba kız yukarıya çıktılar Necati bakkal dükkânını açtı, fırıncının bir kutu içerisine koyduğu ekmekleri içeriye aldı. Birden aktörlüğü usuna geldi

— Artis acı da çekmelidir, dedi. Acıyı çekmeli ki, onun pozunu yapabilsin.

Ellerini demir parmaklıkları tutuyormuş gibi yaptı, sarstı, sarstı, sonra bağırdı

— Bir gün nasıl olsa buradan çıkacağım Keziban! diye bağırdı.

Sakin,

— Keziban filmi mi? diye sordu.

Sakin, bakkal dükkânından çıktı, otelin önünde gezinmeğe başladı. Arada bir yukarıya, Gülçiçek'le babasının kaldığı odaya bakıyordu. Hem görmek istiyordu, hem görmemek. Görürse, tekrar ellerinin ayaklarının titreyeceğini düşünüyordu. Dün gece, o denli yanyanayken ne elleri titremişti, ne de bacakları.

«Şarap şarap» dedi. Düşündü

«Bir şarap açsak, Necati'yle, dükkânda içsek, hı?»

Önermedi Necati'ye, Zahireci Rüstem gelebilirdi dükkâna. Annesi öyle söylerdi, «Nerede içki içilirse, oranın rızkı kesilir Evde iç, aç kalırsın, dükkânda iç, hiç para kazanamazsın.»

Sakin düşündü

«İyi de Mehmet Usta nasıl kazanıyor?»

Necati'ye sordu

— Ne yapıyorlar şimdi?

— Uyuyorlardır. Benim de uykum çok.

— Benim hiç yok.

— Horul horul uyudun. Arada bir elini uzatıp, şerefe şerefe, dedin.

Sakin güldü, Necati'nin omzuna vurdu.

— Gülçiçek Mehmet Usta'nın oradaysa, ben de hergün oradayım lan.

Necati,

— Hergün bizi bulamazsın, dedi. Bir gün dayarlar içkiyi, dayarlar içkiyi sana, ondan sonra böyle kafan terelelli... Zaten terelelli.

Sakin, gülerek ayrıldı Necati'nin yanından. Uzaktan bağırdı

— Bugün çalışmıyorum, az sonra gene geleceğim.

Necati, atla yanından uzaklaşan kader arkadaşına, bir evin penceresinden selam verip el sallıyormuş gibi poz aldı. Kolunu bir süre bakkal dükkânının penceresinden salladı.

Sakin yolda hep ardına bakıyordu. Şöyle birdenbire geri dönüp bakarsa, sanki köşenin birinde Gülçiçek'i görecekmiş gibi. Onu polisten kurtaramadığına üzülüyordu. Nuri'ye, Necati'ye de kızıyordu. «Haydi ben iyice sarhoştum, ya onlar?» diyordu.

— Ooo Sakin, diye biri önüne geçiyordu, sen karakol basmışsın ulan ha?

— Yok be.

— Halkacı kız için meyhanede böyle.

— Gülçiçek o.

— E, anan duyarsa nolacak Sakin?

— Duyarsa duysun lan, ne yapmışım ki?

Ondan kurtuluyordu Sakin, bu kez başka biri yolunu kesiyor, aynı şeyleri söylüyordu.

— Lan Sakin şarap da içmişsin?

— Hı.

— Halkacı Kız'a abayı yakmışsın?

— Hı.

— Düğün ne zaman lan?

— Yakında...

— Ananı düşün Sakiin!

«Ah o anası ah. Nereye saklar ki anam şu paraları? Çıktı işte bir helal süt emmiş, amma nerde para? Acaba yatağın pamuklarının arasına mı koyar ki? Yoksa tuz kabağının en altında mı? Yok babası otursun evde, ben çalışırım, Gülçiçek yemeği pişirir, otururuz hepimiz birlikte sofraya, çalakaşık... Eee, anam ne der bu işe? Belki de ölür. Yarın bir haber gelir, anan öldü Sakin, gel götür ölüsünü. İyi de paraların yeri? Eh artık, evin her yerini kazarım. Ya duvarın içine gömdüyse? Bu anam da deli ha!»

— Oo Sakin, lan bir şişe şarap içmişsin lan?

— İçeriz biz aslanım.

— Hadi lan ordan, yarıdan çoğu suymuş onun.

— Olsun.

— Halkacı Kız sana abayı yakmış lan.

— Kim dedi, kim dedi?

— Duyduk oğlum.

— Vay be!

— Kız seni koyacakmış sigaraların yanına, sana halka attıracakmış. Kim senin kafana halkayı geçirirse...

— Eee?

— Halkayı geçiren alıp seni götürecekmiş. Amma nasıl götürecekmiş biliyor musun, boynuna bir eşek yuları geçirip öyle götürecekmiş.

Karşıdaki gülünce Sakin de gülüyordu. Hattâ ensesine tokat atılmasına bile kızmıyordu. Konuşulanlar Gülçiçekli olsun da ne olursa olsundu.

Evlerine girerken, en son takılan,

— Hani lan Gülçiçek? diye sordu.

Sakin sırıttı

— Eh bir gün olacak abi, dedi.

— Geciktirme oğlum, elinden kapıverirler bakmışsın.

— Kaptırmam abi.

— Gülçiçek çok güzelmiş ha.

— Sen ne diyorsun abi. Böyle, gördüm mü elimden ayağımdan can çekiliyor, oluyorum böyle bir yaprak, titriyorum ki zangır zangır abi.

— E ulan, peki yarın evlendiğin zaman ne yapacaksın?

— Alışırım zahar abi.

— Ananla geçinebilecekler mi bakalım?

— Anam belki ölür abi.

— Çüş ayı, Allah etmesin desene lan.

— Etmesin de abi, anam hasta biliyorsun, şimdi belki diyorum.

— Ulan seni bu yaşa o kadın getirmedi mi, hı?

Adam kaşlarını çatmıştı, Sakin sırıtıyordu. Sonra adam da gülmeğe başladı, şak şak diye Sakin'in ensesine iki tokat patlattıktan sonra,

— Sakin, anan bir çıksın gelsin, bir bunları duysun, eh sen o zaman gör anandan çekeceklerini.

Adam uzaklaştı gitti.

YEDİ

Sakin kapıyı açtı, içeriye girdi. Evin uzunca bir avlusu vardı. Avlunun sonunda yanyana iki göz oda. Sakin'in annesi Habibe, bu odalardan birini mutfak olarak kullanırdı, öteki odada ana oğul birlikte yatarlardı. Ufacık odaya, iki yatak serilince, ancak köşede sandığa yer kalıyordu. Penceresiz duvarda bir de yüklük vardı. Gündüzleri yatakları Sakin kaldırır, bu yüklüğe koyardı. Annesi yaşlı olduğu için bu işleri Sakin görürdü. Bir ufacık pencere avluya bakardı. Sakin'in annesi bu pencerenin önündeki

sandığa bir minder atar, kapıyı gözlerdi, kapı açıldığında, her geleni tanır,

«Gel kızım Emine, gel kızım Nazmiye,» derdi.

Sakin'in babası avluya çeşitli meyva ağaçları ekmişti. Sakin işten geldiğinde yaz günleri, bu ağaçları sular, altlarını çapalar, avlunun otlarını yolardı. Bazan gübre de bulur toplar, bunları çiçeklerin altına, ağaçların altına atardı. Çiçekleri yaşlı kadın gelişigüzel ekerdi, ama açtığında, o gelişigüzellik bile çok hoş görünürdü. Bir yerde yığılmış kadife çiçekleri, yanda boydan boya sardunyalar, ortada öbek, sarıgüller, algüller, kayısının altında çıtırıklar, duvar diplerinde cilveliler, eski konserve kutularının içinde dokunulduğunda avluyu kokuya boğan fesleğenler, hemen oda kapısının önünde tenekede fullar, arpa zambakları. Kimbilir, belki de Sakin'in annesi bu çiçeklerle çok uğraştığı için adı deliye çıkmıştı. Kasabada ev ev gezer, fidanlar, soğanlar, kökler arar, bulduğunu avlunun orasına burasına sokuştururdu. Yaşlı kocası da avluyu çok severdi, çiçekleri çok severdi, belki onun anısınaydı Habibe'nin bu uğraşısı.

Sakin, yanyana iki oda kapısının önünde durdu, acaba odalardan hangisini annesine verecek, hangisini kendilerine ayıracak, onu düşünüyordu.

«Anama şu oda çok bile», dedi.

«Amma isterse, illâ ki bu olsun derse, veririm.»

Mutfak olarak kullandıkları odanın kapısını açtı, birtakım şeyleri kıyılara çektikten sonra, yatak sığdığı gibi, bir de sandık sığardı. Gülçiçek'in mutlaka bir sandığı olacaktı, sandığında giysileri olacaktı, böyle mavi mavi. Yatağı düşününce, kızardı, utandı.

«Peki, Gülçiçek'in babası da kendileriyle kalmak isterse, Gülçiçek, 'Ben babamdan ayrılmam' derse, o zaman o nerede yatacaktı?»

«Anamla yatsın, birbirlerine arkalarını dönsün yatsınlar.»

Annesinin avluya ektiği domateslerden üç tane kopardı, birkaç da acı biber kopardı. Koca bir baş soğanı tavadaki yağın içine doğradı, onun üzerine

domatesleri, sonra biberi doğradı, hepsini birlikte kavurdu. Bolca tuz, kırmızı biber attı, dut ağacının altındaki hasırın üzerine bağdaş kurdu, sofra örtüsüne sarılmış bayat ekmekle tavadan lokma lokma almağa başladı.

«Acaba helal süt emmiş parası o sandığın içinde mi?»

Anası her zaman ne der?

«Oğlum Sakin, ben sandıktakileri öyle bir yerleştirir, aralarına öyle bir işaret koyarım ki, sandık karıştırıldı mıydı hemen belli olur. Sen sen ol, sandığı karıştırma. Hem sen niye sandığı karıştıracakmışsın bakalım, benden don iste vereyim, gömlek iste vereyim.»

Yemeğini yesin bir hele, baksın sandığın yanına yöresine, görsün hele annesi nasıl bir işaret koymuş.

Üstüste iki tas su içti, tavayı yıkamayı canı istemedi, taşın üzerine bıraktı. Sandığın başına çöktü. Kapağını kaldırmak istedi, kilitliydi. Güldü. Biliyordu anahtarının nerede olduğunu, kapının arkasındaki çivide asılıydı. Anahtarı yerinden aldı, sandığı açtı.

«Anamın koyduğu işaret acaba hangisi? Şu sarı başörtüsü mü? Yoksa onun yanındaki eğri bohça mı? Bohça belli öyle konmuş, başörtüsü de kıvrılmış konmuş, sanki onları yine aynı şekilde yerine koyamayacağım!»

Kıvrılmış başörtüsünü kıvrımını bozmadan aldı, yana koyduktan sonra küçük bohçanın da yerinde nasıl durduğunu iyice aklına koydu. Sandığı, üzerinden bu iki işareti aldıktan sonra artık rahat rahat karıştırabilirdi.

«Aha anamın o işliği...»

«Aha anamın kara donu...»

«Aha anamın kara çorabı...»

«Aha babamın şapkası.»

Babasının şapkasını kafasına geçirdi, kalktı, ufak aynada yüzüne baktı. Babasına çok benziyordu. Şimdi sağ olsaydı, diye düşündü, çoktan kendisine bir helal süt emmiş bulurdu.

«Ya anam. Bulmuyor ki, gelen gelin kendini evden atmasın diye.»

Babasının şapkasını çıkardı, yana koyduktan sonra sandığı karıştırmağa devam etti. Her katlanmış şeye, «Aha helal süt emmişin parası» diye el atıyordu, ama katlı şeyin içinden ya bir muska, ya ufak ufak kesilmiş bez parçaları çıkıyordu.

Sandığın dibine dek baktı, bir bir karıştırdı, ama annesinin sakladığı paralar yoktu. Belki, sandığın altına koymuştur diyerek, sandığı kaldırdı, altına, altındaki toprağa baktı, yoktu. Çıkardıklarını bir bir sandığın içine yerleştirmeğe başladı. Neyi, nasıl bulmuşsa aklında tutmuştu, şimdi onları ona göre yerleştiriyordu. Demek annesi parayı başka yere koymuştu.

«Acaba nereye?»

«Tuz kabağı?»

Annesi bir masalda anlatmıştı. Masaldaki kız mavi boncuğu tuz kabağının ta dibine koymuştu da, boncuğu almağa gelen kişi her yeri karıştırmış, aramış ama tuz kabağını boşaltmayı akıl edememişti.

Ama Sakin akıl ederdi.

Sofra örtüsünün üzerine tuz kabağını boşaltıverdi. Nedense, annesinin biriktirdiği paranın, tuz kabağının dibinde olduğuna o denli inanmıştı ki, sandıkta bulamayınca, sanki tuzlar sofra örtüsüne döküldükten sonra para çıkını küt diye, tuz yığınının ortasına düşüverecekti.

«Anam çok akıllı ha!» dedi.

«Şimdi nerde olabilir?»

Sakin böyle diye diye, iki odanın dört köşesini aradı, ama hiçbir şey bulamadı. Hattâ bir ara, kaşık koydukları tahta sandığın altını ıslak gördü,

«Anam kazıp buraya gömmüş»» diyerek toprağı kazdı, ama para çıkını yoktu.

Sonunda karar verdi

«Hastaneye giderken koynuna katıp götürmüştür.»

Annesine aldığı o köftenin yarısını, annesiyle birlikte yiyen hastabakıcı kadını gözü hiç tutmamıştı Annesine götürdüğü köfteyi daha annesinin

başucuna koymadan ikisini ağzına atmış, sonra iki tane daha yemişti.

«Gördün mü ana, dedi, şimdi sen ölür ölmez bu karı el atar koynuna, oh gitti Sakin'in helal süt emmişi. Lan ana ölme ha!»

Kayısı ağacının altına gitti. Hava sıcaktı, kayısının gölgesi koyu, altı serindi. Sırtını ağaca dayadı, yine Gülçiçek'i düşünmeğe başladı. Beş dakika gözünü düşünüyordu, ama başka hiçbir yerini düşünmeksizin. Sonra saçlarına geçiyor, bu kez beş dakika saçlarını düşünüyordu. Yanaklarını düşündü, alnını düşündü. Düşüne düşüne beyninin içinde Gülçiçek'in resmini yaptı. O resimde Gülçiçek'in alt dudağının yanındaki ufacık ben bile vardı. Sakin, o beni, dün akşam, Gülçiçek'in masasının yanında düşerken görmüştü. O bene aklı takıldı, uzun süre o beni gördü durdu, ben büyüdü, büyüdü, kocaman oldu, heryeri örttü, kapattı.

Sakin uyudu.

Bahçe duvarından arka arkaya bağırarak atlayan kedilerin sesiyle uyandı. Ne denli uyumuştu bilmiyordu. Düşünde hep Gülçiçek'i görmüştü. O yolda karşılaştığı adamın anlattığı gibi, sigaraların arasına kendisini koymuşlardı. Halka olanlar, birkaç tane de kocaman halkalardan alıyor, sigaralara atarken, büyük halkaları da Sakin'in üzerine atıyorlardı. Adamın biri halkayı Sakin'in başından geçirince, koynundan bir eşek yuları çıkararak Sakin'in başına geçirdi. Sürüklemeğe başladı. Sakin Gülçiçek'in gözüne bakıyordu, kendini kurtarmasını bekliyordu, ama adam durmadan yuları çekiyor, «Yürüü, yürrüü halkayı geçirdim, sen artık benim eşeğimsin» diyordu. Sakin, o çirkin adamın peşi sıra giderken dönüp dönüp Gülçiçek'e yalvaran gözlerle bakıyor, ama Gülçiçek oralı bile olmuyor, «Üç halka yirmibeşe» diye bağırıyordu.

«İyi ki uyandım» diye düşündü. Düşe inanmadı,

«Gülçiçek beni kurtarır» dedi.

Ayağa kalktı, üstünün tozunu çırptı. Bir kaysı pat diye kafasına düştü. Kaysıyı yerden aldı yedi, bal gibi tatlıydı.

«Gülçiçek'e» dedi.

Odadan bir sepet alarak kaysı ağacına çıktı. En güzellerini, en olgunlarını toplamağa başladı. Ondan indi, armut ağacına çıktı, daha olmamıştı, ama dalların en ucunda birkaç tane sararmış vardı. Dalın ucuna dek kaydı, onları da topladı. Armuttan indi, vişneye... Sepetin en üstüne de kokulu kara eriklerden koydu.

«Götürüp elimle vereceğim...»

Böyle dedi kendi kendine. Ama az sonra,

«Titrerim, dedi. Bakamam yüzüne, ellerim titrer, sepet yere düşer, yere düşünce, Gülçiçek yemez. Necati'ye veririm, de ki derim, bunları sana Sakin getirmiş. De ki ona, yanakları kaysı gibi, dudakları vişne gibi, gözleri kara erik gibi...»

Armuta birşey bulamadı. Annesinin anlattığı masallarda kızların yüzü gözü hep meyvalara benzetilirdi.

«Peki armut Gülçiçek'in neresi olsun? Burnu olsun... Burnu armut gibi, de işte Necati. De bunları, gözüm çıksın bundan sonra hep otelin önünden geçeceğim, sana böyle dolu bir külah dondurma.»

Sakin çiçeklerin arasına daldı, güllerden kopardı, sarılardan, allardan, bir yığın. Kadife çiçeklerinin sapına el attı, onlardan topladı. Arpa zambaklarından kopardı. Koca bir demet yaptı, demetin ortasına cilveliler seçti, morundan, sarısından, alından, pembesinden. Annesinin kuşağını kesti, onunla bağladı, koca demet oldu, sepet denli. Sepeti bir eline aldı, bir elinde de kocaman demet, kapıyı çekti, çıktı. Çıkar çıkmaz biriyle burun buruna geldi.

— Lan Sakin, bu çiçekler kime lan?

— Gülçiçek'e.

— Haa nişanlına? Nişanlıma desene lan!

— Nişanlıma, n'olmuş yani?

— Düğün ne zaman Sakin?

— Anam iyi olsun gelsin de...

— Anan hiç gelmesin Sakin.

— Niye?

— Senin için iyi olmaz.

— Niyeymiş ki?

— Anan evde olsa, hiç bunca çiçeği, meyvayı alıp da bir halkacı kıza götürebilir miydin, anan evi başına geçirirdi senin, serseri avanak...

Sakin sırıttı. Adam iyice Sakin'in yanına yaklaştı, fısıltıyla,

— Hiş, dedi, saflık etme de bunları götürdükten sonra kızdan bir öpücük iste.

— Olmaz.

— Niye olmaz lan?

— Ayıp.

— Şu ayıya bak, ayıp diyor. Lan manyak, bunca şeye bir öpücük alınmaz mı? Şehir yerinde bunca çiçekle nişanlına gittin miydi, nişanlından iki öpücük alırsın. Bu halkacı kız da şehirli olduğuna göre.

Şak diye Sakin'in ensesine tokat indi,

— Yürü, dedi adam, haydi çiçekleri soldurma.

Sakin, yolun ortasından yürüyordu. Kasabanın pencerelerinden başlar uzanıyordu, kadın başları, çocuk başları, erkek başları, gülüyorlar,

«Şuna bak şuna, şuna bakın yahu, safa bakın.» diyorlardı.

Birkaç çocuk ardına düşmüştü bile. Tam ardından ayaklarını ona uydurmağa çalışarak yürüyorlardı. Arada bir takılıyorlardı:

— Sakin abi, nişanlına mı?

— Hı.

— Sakin abi, nişanlın güzel mi?

— Hı.

— Sakin abi anan geliyor.

— Gelmez, hastanede.

— Sakin abi, halkacı kıza mı vuruldun?

— Hı.

Ondan sonra yaşça kendisinden çok ufak bir oğlan çocuğu Sakin'in ensesine tokatı şaplatıyor,

— Yuh be salak, hiç o kız seni alır mı? diyorlardı.

Sakin, vuranı tanıyordu, biliyordu, ama kızmıyordu. Dönüp,

— Niye almasın? diyordu. Yeter ki anam helal süt emmiş desin

— Hiç halkacı kız helal süt emer mi avanak?

Sakin kasabanın alanının ortasından yürüyordu, bir elinde kocaman çiçek demeti, bir elinde meyva sepeti. Adımları iri iriydi. Ardındaki çocukların adımları da ona uygundu.

Gülçiçek'i gerçek nişanlısı sanıyor, kendini herkesten üstün görüyordu. Sanki her adımında kendisiyle alay eden birini çiğniyordu. Derken yürüyüşü o denli düzene girdi ki, uygun adım yürüyen bir asker gibi. Ardındaki çocuklar da onun gibi... Sanki bando mızıkalı...

Sakin'e,

«Takım dur!» komutunu Alim çekti. Sakin zırk diye durdu.

— Götürüyorum Alim abi, dedi.

Alim, ardındaki çocukları kovdu

— Dağılın lan, dedi, hem oğlanın yaptığı dondurmayı yersiniz, hem de ardına düşer alay edersiniz, bak duruyor daha dellekler, dağılın lan.

Çocuklar dağıldıktan sonra, Alim sordu

— Nereye Sakin hı, bunlarla? Gülçiçek'e mi?

Sakin başını salladı.

— İyi, dedi, haydi götür

Sakin kahvenin önünden uzaklaşırken, oradakilere.

— Bu çocuk iyice kafayı bozacak, dedi.

— Zaten akıllı mıydı ki? dedi biri.

— Yetiyordu kendine, diye söylendi Alim.

Kıyı bucağa saklanan çocuklar, bir bir, köşelerinden çıktılar, yine Sakin'in ardına düştüler, ta Ferah Oteli'ne dek. Orada da irice bir oğlan sepetten erik kapmak isteyince, Sakin ilk kez kaşlarını çattı

— Yoo olmaz ha, bak karışmam sonra, dedi.

Necati çıktı bakkal dükkânından. Çocukları dağıttı, kovaladı.

— Ne lan bunlar Sakin? diye sordu.

Sakin, kaşıyla oteli, otelin üst katını gösterdi.

— Gülçiçek'e ha... Demin üzerinde bir gecelik vardı Sakin, görsen var ya, şap diye düşer bayılırdın.

Sakin geceliksiz görse düşüp bayılacaktı. Hızlı hızlı,

— Şarap içelim mi seninle, ha, şarap içelim mi, parasını ben vereyim, hı burada, dükkânın içinde?

— Olmaz, dedi Necati. Rüstem bey falan gelir.

Sakin pofladı. Gülçiçek'i hem görmek istiyordu, hem de titreyeceğinden, düşeceğinden korkuyordu. Hele Necati,

— Götür ver! dedikten sonra, hemen titremeğe başlamıştı. O denli titriyordu ki, elindeki çiçeklerin uçları bile sallanıyordu. Yüzü sapsarı olmuştu. Boynunun damarı küt küt vuruyordu.

— Böyle şuradan askılı gecelik!

Sakin ikisini birden uzattı Necati'ye. Konuşamıyordu. Güçlükle,

— De, Sakin getirdi de, diyebildi.

— Sen götür.

— Sakin getirdi de, ölümü öpesin, Sakin de.

— Derim, olur...

Necati otelin kapısına yöneldi, Sakin iki elini sanki çiçekle meyva sepeti duruyormuş gibi hiç bozmamıştı. Necati'nin ardından baktı.

SEKİZ

Akşam içilen şaraptan mı, karakolda geçen uykusuz geceden mi, Dublör Kenan'ın başı çatlayacak denli ağrıyordu, az biraz da ateşi vardı, sabahleyin otele geldiklerinde. Üç hap içmiş, başının ağrısı geçmişti, ama ateş gittikçe yükselmişti. Gülçiçek, bir bez parçasını ıslıyor, babasının alnına koyuyordu. Arada bir, bu zamanından önce kırış kırış olmuş alnı, eğiliyor, öpüyor,

— Babacığım! diyordu.

Ne zaman babası biraz hastalansa, içine o kor-

ku düşerdi, yalnız kalma korkusu. Aynı korku babasının da içine düşerdi. Bir yaşından beri ona hem ana olmuştu hem baba. Gülçiçek annesini tanımazdı. Annesinin adı Sülün Melahat'tı. Sülün Melahat'tı ama, kendisi sülün değildi, kara kuru bir kadındı. İyi oynardı. Dübler Kenan o zamanlar darbuka çalardı. Sülün Melahat, Kıvrak Cemile, Yakargeçer Suzan ve bir de saz takımı, asker birliklerinin moral gecelerinde ekmek paralarını kazanırlardı. O birlikten o birliğe, o kentten, öteki kente tüm Doğu'yu gezerlerdi. İki-üç yıl sonra aynı birliğe gittiklerinde, birlik subayları da erler de değişmiş olurdu. İşte darbukacı Kenan o zaman tanımıştı Sülün Melahat'ı. Aralarında öyle bir aşk, öyle bir aşk başlamıştı ki, kemancısı, klarnetçisi, perdecisi, sandıkçısı, Kıvrak Cemile'si, Yakargeçer Suzan'ı, hepsi kıskanmışlardı. Onların inadına resmî nikâhla evlenmişlerdi. Evlendikleri gün yaşamlarında hiçbir şey değişmemiş, salt kaldıkları yerde, kaldıkları otelde odaları aynı olmuştu. Yanlarında söz edilirken, darbukacı Kenan değil, «Kocan», Sülün Melahat değil, «Karın» diyorlardı. Yine o birlikten ötekine, sahneye herzaman olduğu gibi ilk önce Sülün Melahat telli pullu giysileriyle çıkıyor, «Kadifeden kesesiyle başlıyor», kıvırıyor, oynuyor, zıplıyor, terliyor, «Karaoğlan»la bitiriyordu. Dansını bitirdiğinde terli vücuduna havluyu kocası Kenan atıyordu. O kıvıran, o göbeğini döndüre döndüre çalkalayan Sülün Melahat'ı danstan sonra öyle bir öksürük tutuyordu ki, yüzü apal oluyordu. Kenan, öksürük nöbeti geçinceye dek başında duruyor, elini karısının omzuna atıyor,

«Su vereyim mi Melahat? Pencereyi açayım mı Melahat?» diye karısına sevecen sevecen bakıyordu. Melahat, nöbetten kocasına yanıt bile veremiyor, salt isteğini başını sallayarak belli ediyordu.

İkisi de biliyorlardı Melahat hamile kalırsa işine son verilirdi, ama kaldı. Gülçiçek beş aylık olunca patron,

«Tamam. dedi, bundan sonra sana sahne yok, para da yok.»

Kazançlarının çoğunu Melahat kazanıyordu.

Salt Kenan'ın kazandığıyla otel kirasına, yemeğe yetmeğe çalıştılar. Ama hergün birbirlerini biraz daha seviyorlardı. Melahat otelde kalmıyor, kocasıyla birlikte salona geliyor, sahne arkasında kocasını bekliyordu.

Kızının doğduğu gün Kenan nasıl vurmuştu darbukasına, nasıl o gece coşmuştu sahnede, nasıl kalkıp oynamış, askerler Kıvrak Cemile'den çok kendisini alkışlamışlar, birkaç kez üstüste sahneye çağırmışlardı. Sonunda niçin bu denli mutlu olduğunu askerlere açıklamıştı

«Bugün bir kızım oldu hemşerilerim.»

Bir asker bağırmıştı

«Adını ne koydun?»

Kenan bağırmıştı

«Gülçiçek!»

O anda usuna gelmişti bu ad.

Gülçiçek üç aylık olmuştu, patron Melahat'ın sahneye çıkmasına «Hayır» diyordu. Gülçiçek beş aylık oldu, yine patron «Hayır» diyordu.

Yalvarıyordu Kenan

«Abi, yine en önce çıksın, fazla durmasın, şöyle bir iki dönsün.»

O zaman patron

«Çağır gel karını» diyordu.

Melahat sevinerek patronun yanına geliyordu.

«Çıkar kız bakalım üstündekileri.»

Melahat giysisini çıkarıyor, fanilasını çıkarıyordu. İşte o zaman patron,

«Bu vücutla mı çıkacak? diyordu. Baksana lan şuna veremli gibi. Belki de verem. Şu bacaklara bak, kamış gibi, şu göbeğe bak, patlamış balon gibi. Haydi haydi, ben bu karıyı sahneye çıkaramam.»

O kent, o hastane dün gibi usunda Düblör Kenan'ın,

«Karınız öldü» diyen doktorun yüzü de gözlerinin önünde.

Belediyeye gidip de,

«Beş kuruşum yok, karımın cenazesini siz kaldırın,» dediği belediye ilgilisinin yüzü de gözlerinin önünde. Gülçiçek kucağında mezarlığa gidi-

şı, Melahat'ın gömülüşü, otele dönüşü, çocuk uyuduktan sonra sabaha dek hıçkıra hıçkıra ağlayışı. Gün doğarken çocuk kucağında otelden kaçışı.

Ne zaman hastalansa, ne zaman gövdesini ateş bassa, hep bunları anlatırdı Gülçiçek'e. Ateşle birlikte bir bir bu anıları tazelenir, Melahat'ın, patronun, otel yazmanının, doktorun yüzü gelir karşısına, otururdu. En çok da Melahat'ın... Gülçiçek'e annesini anlatırdı

«Annenin sapsarı bir yüzü vardı ama, gözleri kapkara, parlaktı. Hele gülünce, daha da parlardı. Saçları senin saçların gibiydi, dalgalı. Ne derdi bana hep biliyor musun, Gülçiçek'i yalnız bırakma, derdi.»

Gülçiçek, bu anıları bir yandan babasının ilaçlarını verirken, bir yandan terini silerken, yemeğini yedirirken dinlerdi. Zaman zaman içini çekerdi, o zaman Kenan ellerini uzatır, kızının başını ellerinin arasına alır, kendine yaklaştırır, yanaklarından, alnından öperdi.

«Seni hiç yalnız koymayacağım kızım» derdi.

Gülçiçek de ona,

«Ben de seni baba» derdi.

Kenan, düblörlük yaptığı zamanlar da Gülçiçek'i film setlerine, çekim yerlerine yanında götürürdü. Gülçiçek, babasının o tehlikeli sahneleri oynadığında çok korkardı. Çoğu zaman bir devekuşu gibi, başına ya bir gazete sarar, ya dizlerinin üzerine koyar, o sahneyi görmek istemezdi. Babası tehlikeli sahneyi oynadıktan sonra Gülçiçek uzun süre ağlar, babasına sarılır, tırnaklarıyla onun boynunu tırmalar,

«Bir daha yapma babacığım, bir daha yapma babacığım!» derdi.

Bacağı kırıldığında Gülçiçek sekiz yaşındaydı, kolu kırıldığında on yaşında... Kimse kapısını çalmamıştı. Ne zor günlerdi o günler Gülçiçek on beş yaşına geldiğinde, artık yaşlanmış, tehlikeli sahneleri oynayamaz olmuştu. Ondan sonra halkacılığa başlamıştı. Baba kız, o kasaba, bu kasaba, halka attırıyor, ekmek paralarını kazanıyorlardı. Sonra-

ları, baba kızdan çok, iki arkadaş olmuşlardı, ama o denli bir arkadaşlıktı ki, birbirleri için seve seve canlarını verebilirlerdi. Ne zaman iyice sarhoş olsa,

«Ben kızımı telli duvaklı gelin edeceğim» derdi Dübldr Kenan. «Bir düğün yapacağım ki kızıma, bir darbuka çalacağım ki kızımın düğününde, bir oynayacağım ki kızımın düğününde... Görsünler bakalım halkacı kızın düğünü nasıl oluyormuş.»

Nasıl kollardı kızını sarhoşlardan, itlerden, köpeklerden. Aslan kesilirdi, dikilirdi karşılarına, isterlerse on kişi olsun.

«Ben sağken korkma kızım, hepsiyle başgelirim» derdi.

Eklerdi

«Ama gönlünün istediği olunca hemen haber ver, bir darbuka alıp geleyim, düğününüzü yapayım» derdi.

Gülçiçek o zaman babasının boynuna sarılır, başını göğsüne dayar,

«Canım babacığım» diye fısıldardı.

«Yo, derdi Kenan, beni hiç düşünme, ben bu yaştan sonra... Sen mutlu olmalısın kızım... Üf bir görecek miyim senin böyle telli duvaklı gelin olduğunu?»

Kızının başını göğsünden ayırır, sarsar,

«Gülçiçek göster kızım bana bu mutluluğu» derdi.

Necati kapıyı vurduğunda Kenan yine ateşli başıyla bu eski anıları anlatıyordu kızına.

Gülçiçek kapıyı açtı, Necati sepetle çiçek demetini uzattı

— Sakin getirdi, hani dün akşam şu sizin masada düşen Sakin.

— Sağolsun. Safça mı o biraz?

Necati başını salladı.

— Buradaysa teşekkür etmek isterim.

Artis Necati fırladı, merdivenleri indi, bakkal dükkânının önünde çömelmiş olan Sakin'e,

— Haydi yukarı, sana teşekkür edecek, dedi.

Sakin yere yapışmış, sanki kaldırım taşı olmuş-

tu. Artis Necati, kolundan çekiyor, boynundan tutuyor, ama Sakin'i kıpırdatamıyordu.

— Lan o dediğim gecelik vardı ya, üzerinde.

Necati, iki eliyle iki kolundan asıldı Sakin'in, ama kaldıramadı. Ağzından hiçbir söz çıkmıyordu, arada bir terli yanaklarıyla Necati'nin yüzüne yalvaran gözlerle bakıyordu. Necati onu ancak iki karış sürükleyebildi, o sırada Sakin bacağıyla akasya ağacının gövdesine dolandı.

— Saf manyak, diye Artis Necati bağırdı.

Tam o sırada «Artis»liği usuna geldi, sağ işaret parmağını Sakin'e uzatarak,

— Pişman olacaksın!... dedi.

Söz bulamadı, düşündü, parmağı öyle duruyordu; tekrar parmağını salladı

— Gerizekâlı! diye bağırdı. Tuuu!

Sakin bacaklarıyla sımsıkı kavramıştı akasya ağacını.

Artis Necati, yukarıya çıktı, kapıyı vurdu, Gülçiçek'e,

— Gelmiyor, dedi.

— Neden?

— Utanıyor.

DOKUZ

Kasabanın tek hamamının kapısına perşembe günleri öğleden sonra, «Kadınlara» yazısı asılırdı. Kasabadaki memur hanımları, esnaf hanımları, eşraf hanımları o günü sabahtan çamaşıra otururlar, öğleye dek çamaşırı bitirir, öğleden sonra bohçalarını kapıp hamama giderlerdi. Bazı hanımlar bohça taşımazlardı. Örneğin kaymakamın hanımının bohçasını odacı Kâzım'ın karısı Zülfiye götürürdü. Hamamın soyunma yerinde kaymakamın hanımının soyunacağı yer bellidir. Hamamın iç kısmına en yakın yerde. Öyle ki kaymakam beyin hanımı, soyununca çabucak hamama girsin, çıkarken de üşü-

mesin, hemen soyunma yerine otursun, silinsin, kurulansın. Malmüdürünün hanımının bohçasını da odacı Recep götürür, kapıdan hamamcı kadına verir, hamamcı kadın bildiği halde, yineler

«Bizim müdürün hanımının ha, Perinaz hanımın...»

Hamamcı götürür bohçayı, kaymakamın hanımının bohçasının yanına koyar. Tapucunun hanımının bohçası Hayran'ın elinde

«Servet hanımın bohçası...»

Dövünür durur, kızar durur Sıtma Eradikasyon görevlisi Şerif beyin hanımı Dürdane, niçin kendilerinin bir odacıları yok. Koskoca Şerif beyin hanımı, bohçasını koltuğunun altına alıp da hamama gidecek değil ya, sokaktan bir çocuk bulur, avucuna biraz para sıkıştırır, iyice de uyarır,

«De ha hamamcı kadına, Dürdane hanımın de, kaymakam beyin hanımının bohçasına yakın yere koysun.»

İki yaşlı kadın ardarda, kollarında birer bohça. Biri Rüstem beyin karısının, öteki Mestan beyin karısının.

Hacı Hilmi'nin karısının bohçasını hizmetçi kız götürür; tepesinde, iki yanından tutarak.

Memur hanımları bu yanda soyunur, tam onun karşısında kasaba eşrafının hanımı. Diğer, leğende yıkanmak istemeyen, hamam parası olan kasabalı kadınlar da bohçalarını kendileri koltuklarının altına alır, kapı yanındaki soyunma yerlerinde soyunurlar.

Hamamın içinde de memur hanımlarının kurnası ayrıdır, eşraf hanımlarının kurnası ayrıdır. Ama bazan bu kurnalardan ötekilere gidip gelmeler olur. Örneğin, kocaman bir börek parçasını Hacı Hilmi'nin hanımı, Servet hanıma vermek istemiştir veya Dürdane hanım pişirdiği kekten kocaman iki parçayı Mestan'ın hanımına vermek istemiştir. Eh, Lüplüplerin hanımı kocaman bir tepsi kısır yaptırtmışsa hizmetçisine hamamın göbek taşında, göndermişse öteki hizmetçiyi memur hanımlarının kurnasına, dedirtmişse

«Hanımımın çok selamı var, buyursun diyor kısıra.»

«Ay, niye zahmet etti?»

«Ay, herzaman böyle Cennet hanım.»

«Gidelim ayıp olmasın,» diyerek kalkıp kısırın başına otururlar.

Hamamın salt göbektaşını birlikte kullanırlar kasabanın kadınları. Ama orada da göbektaşının uçlarında memur hanımlarının, eşraf hanımlarının dışındaki hanımlar oturur. Bir papatyanın yaprakları gibi, taçyapraklar kaymakamın hanımı, savcının hanımı, doktorun hanımı, Cennet hanım, Ziynet hanım; çanakyapraklar, Emine, Kadriye, Zülfiye...

Salt kirler birlikte yumuşatılır, ondan sonra herkes yine kendi kurnasına. Kaymakamın hanımına bakalım bugün keseyi kim yapacak? Bir de nazik ki Şükran hanımın cildi, keseyi vurduğun yer tırnaklanmış gibi. En eli hafif Perinaz hanım.

«Şükran hanımcım şöyle dönün.»

«Şükran hanımcım böyle dönün.»

«Ay incitiyor muyum?»

«Ay acıtıyor muyum?»

«Maşallah sizdeki bu ten, bu ten, kâğıt gibi, ay ben hiç böyle ten görmedim. Hani bir kraliçe varmış, eşek sütüyle banyo yaparmış; adı neydi unuttum. Şükran hanımcım, yoksa siz de bizden gizli gizli eşek sütüyle mi banyo yapıyorsunuz?»

Dürdane hanım bu sıra hasetinden çatlar, karnına sancılar girerdi. Yanındaki Servet hanıma fısıldar,

«Şu yağcı kadına deli oluyorum. Ayol Şükran hanımın teninin neresi güzel, baksana kayış gibi olduğu buradan belli. Benim tenim onunkinden ince. Amma Perinaz hanım bu... Yani şimdi Şükran hanım donunu verse al yıka diye, başüstüneyi çeker.»

Nüfusçu Hayrullah beyin hanımı o günü kabak dolması yapıp getirmişti hamama. Ama çok değişik bir kabak dolmasıydı. Hamamda ısıtılamayacağını bildiği için zeytinyağlı yapmış, içine kuş üzümü koymuştu. Malmüdürünün hanımı Perinaz hanıma inat yapmıştı bu dolmayı. Oysa ki Hayrullah bey,

«Yahu hanım, gâvur etme benim paramı, boşver, kimseyle yarışma,» demişti. Ama Nuriye hanım kafaya koymuştu bir kez, öyle kaymakamın hanımına, ona buna soğuk soğuk yedirmek değildi hüner patates dolmasını, asıl hüner kuş üzümlü kabak dolması yapmaktı. Yesindi de görsündü Şükran hanım, el mi yaman, bey mi yaman?

Ama zeytinyağlı, kuş üzümlü kabak dolmasını yediremedi Nuriye hanım kaymakam beyin hanımına. Şükran hanım hamama gelmedi.

— Vah, dedi Nuriye hanım, yiyecekti de görecekti dolma nasıl olurmuş.

Koca tencere dolmayı kurnaya dağıttı. Görgüsüz Perinaz, iki dolmayı lüp lüp yuttuğu halde Nuriye hanıma, ne «İyi olmuş» dedi, ne de «Kötü olmuş» dedi. Patlayacaktı nerdeyse Nuriye hanım, dişlerini sıkarak, zorla güldü

— Nasıl olmuş Perinaz hanımçım? diye sordu.

— İyi olmasına iyi olmuş da azıcık yağı eksik olmuş.

Al şimdi dolmanın birini, sok şu karının yutağına, boğuver gitsin.

Ama hayır, asıl boğulacak başka biri vardı bugün hamamda.

Gülçiçek...

Kasabanın tüm evlerine girmişti Gülçiçek. Önce Hacı Şevket'in otobüsünden, Hasıraltı'ndan, Ferah Oteli'nden, halkacı çadırından, tüm evlere girmişti Gülçiçek. Girmiş, yemek masalarına oturmuş, yatak odalarına kurulmuş, yatakların içine girmişti.

Bir ayıp olmasa, bir o çadır kasabanın içinde olsa, kadınlar da gidip üç halka atacak, Gülçiçek'i göreceklerdi.

«Bu nasıl bir Gülçiçek görelim hele!»

«Gül'ünü anladık da Çiçek'i n'oluyor?»

«Çok mu güzelmiş?»

«Yok canım, işte, kasabalı böylesini görmeyince, orayı yol etmişler.»

«Ay duydunuz mu Tapucu Zekeriya bey şiirler yazıyormuş.»

«Salak Sakin'e ne dersiniz, oğlan mecnun ol-

muş, dondurma diye bağıracağına Gülçiçek diye bağırıyormuş.»

«Eee, babası kızı satıyor muymuş?»

«Bilmeyiz ki kardeşim, öyle bir şey duymadık amma.»

Hamamın göbektaşında, ilk sözü Dürdane hanım attı ortaya, hem de ağzında geve geve, ağzını yaya yaya

— Zekeriya bey artık senaryo yazmayı bırakmış, şiir yazıyormuş.

Gözler Servet hanıma dikildi, bakalım ne diyecek?

— Benim Zekeriya mı? dedi Servet hanım, başka birşey demedi.

Bu sırada memur hanımlarının kurnasına Zahireci Rüstem'in karısı, gelini,

«Nasılsınız bakalım, ne var ne yok bakalım?» diyerek girdiler.

İkisi de savcının hanımıyla öpüştü, ötekilerle tokalaştılar. Onların ardından çeyizci Sâkin beyin küçük gelini bir sepet kirazla girdi içeriye.

— Ay Şükran hanım yok mu? diye sordu.

Yanıtını Perinaz hanımdan aldı

— Havalar sıcak olunca Şükran hanımcığıma hamam dokunuyor, öyle bizim gibi sık sık gelemiyor.

Kirazlar sahanlara konmadan, Zahireci Rüstem'in karısının koca tepsi kısırı, asma yaprağıyla yendi, ardından kiraza sıra geldi.

Yine Gülçiçek konusunda ilk sözü Dürdane etti

— Eh, dedi, kasabamızda tiyatro yoktu, eğlence yoktu, halkacı geldi, Gülçiçek geldi.

Sonra, Zahireci Rüstem'in gelininin gözüne bakarak,

— Gülçiçek de öyle güzelmiş ki, dedi. Artık buranın çapkın erkeklerinden bakalım önce hangisi kapacak? Nasıl olsa bizim memurlarda para yok, pul yok. Gülçiçek'i oynatırsa, kasabalılar oynatır

Mestan'ın çapkınlığını biliyorlardı. Çapkınlıktan da öte, ırz düşmanı olduğunu da biliyorlardı. Be-

kir Hoca'ya, kızına, tüm kasabalı acımıştı. Ama Nergis hiç oralı değilmiş gibi duruyordu. Gerçi kocası Mestan'ın kaç aydır hiçbir şeyini görmemişti. İşinden evine geliyor, evinden işine gidiyordu. Şu aralar, geceleri bir iki saat değirmende fazla duruyordu. Bir kadına gitse, başka bir kadınla olsa hemen anlardı. Mestan uslanmıştı.

«Başka kadınlar korksunlar, benim Gülçiçek'ten korkum yok,» diye düşündü Nergis.

İyi de kaç gündür kocası eve geç geliyor?

«Yoksa otele mi gidiyor, Gülçiçek bizim otelde kaldığına göre? Niye düşünmedim bunu? Bu akşam hemen haber salarım abime, gider otele bakar. Bu kez de... Yoo yoo artık dünyada durmam, çocuğumu kaptığım gibi babamın evine.»

Orman Şefi'nin karısı Ulviye hanım saçlarına kına yakarken, söz döndü dolaştı Gülçiçek'in saçlarına geldi.

«Şöyle güzelmiş saçları, böyle güzelmiş saçları,» dedi biri.

Hamama gelmeyen birinin göğüslerinin iriliğinden söz edilirken, söz döndü dolaştı Gülçiçek'in göğüslerine geldi...

«İri değilmiş amma, çok güzelmiş.»

Yine hamama gelmeyenlerden Meteorolojici Sadık beyin karısı Fidan'ın kalçası ortaya atıldı. Allah için güzel kalçası vardı kadının.

«Ama biraz basenler çıkık!» dedi biri.

Başka biri,

«Yanları da basık» dedi.

Başka biri de,

«Azıcık aşağıdan!» dedi.

Söz döndü dolaştı, Gülçiçek'in kalçasına geldi...

Giysisi darmış, belinde kalın kemer varmış.

Tümünün şu anda tek isteğiydi, Gülçiçek çırılçıplak soyunsa, şu göbektaşına uzansa, baksalar baksalar, kendi bacakları, kendi kalçaları, kendi göğüsleriyle karşılaştırsalar Gerçi kırklık Perinaz hanım, «Perinaz hanımla aynı yaştayım» diyen Fidan hanım, bazıları, Gülçiçek'i kendileriyle karşılaştır-

mak istemiyorlardı, ama onu çırılçıplak görmek istiyorlardı.

«Ne imiş bakalım şu kadın, bir görelim. Böyle kasabanın aklını başından aldığına göre?»

— Eee, dedi Dürdane, kasabanın aklını başından alıyorsa, kaymakam beyin yetkisi var, kulağından tuttuğu gibi kasabanın dışına bırakıverir.

Komiser Yardımcısı Muammer'in eşi, tıknefes konuştu, zaten hep öyle konuşurdu

— Vallahi bizim Muammer ona çalışma izni vermeyecekmiş, amma vallahi sonra vermek zorunda kalmış, çünkü vallahi...

Bakındı, bu İfakat karısı hemen yemez içmez, üstüne de iki tane ekleyerek Şükran hanımın kulağına yetiştirirdi. Sustu, salt:

— Vallahi, sonra n'oldu bilmiyorum, vallahi, dedi.

Perinaz,

— Canım bakarız hele, baktık kasabanın ahlakı iyiden iyiye bozuluyor, söyleriz Şükran hanıma, böyleyken böyle Şükran hanımcım, söyleyiver de İzzet beye, sepetletiversin şu halkacı kızı, deriz, olur biter.

Mestan'ın karısı Nergis, canı yanmış gibi,

— Çok iyi olur, dedi.

Perinaz, Nergis'in kolunu tutarak,

— Sen hiç meraklanma Nergis hanım dedi, Şükran hanım çaresine bakar.

— Ay ben niye meraklanayım? diye yanıtladı Nergis.

— Söz gelişi canım, elbette, niye meraklanacaksın ki? Güldü Perinaz.

Kısırın, kirazın üstüne Lüplüplerin Mehmet'in eşi Cennet, hamamcı kadına çay demletti, alınlarında boncuk boncuk ter,

«Ahh ooof, cana değdi!» diyerek çaylarını içtiler.

Bir ara dondurmacı Sakin'in hamamın kapısına geldiği haberini hamamcı kadın verince, bu kez Malik beyin eşi Ayşe hanım memur hanımlarına,

eşraf hanımlarına dondurma ısmarladı. Dondurmalar yenirken, söz Sakin'den açıldı.

— Oğlan mecnun olalı daha güzel dondurma yapar oldu, dedi ibiri.

Başka biri,

— Yaptığı dondurmayı tüketemiyormuş, dedi. Gidiyormuş halka çadırının yanına. Yanına dediysem, ta yüz metre uzağına, oradan izliyormuş Gülçiçek'i. Eh halka atmağa gelenler dondurma alırlarsa ne âlâ! Yoksa öyle eskisi gibi Sakin sokak sokak gezmiyormuş. Boyuna, kıza külah külah dondurma gönderiyormuş.

— Ay ondan demek, dedi başka bir kadın, hiç geçmez oldu bizim sokaktan, belki bir aya yakın, Sakin'in sesini duymadım.

— Ya o şarapçıların meyhanesi? dedi Dürdane hanım.

Perinaz hanım, Servet hanıma bakarak,

— İşte Zekeriya bey o meyhanede şair olmuş, dedi.

Yine oralı olmadı Servet hanım

— Benim Zekeriya mı? dedi.

ON

Gerçekten Hasıraltı erkenden doluyordu, geç kalan şarabını mutlaka ayakta içiyordu. Onca müşteriye, onca kalabalığa Mehmet Usta yine kuru fasulyayla, bulgur pilavı pişiriyordu. Salt Gülçiçek sevdiği için ona biraz kızartma yapıyordu. Kızartmadan başka isteyen olursa,

«Git, evde anan yapsın.», «Git, evde karın yapsın,» diyordu.

Dübldr Kenan'la Gülçiçek hep aynı masaya oturuyorlardı. Nuri her gece meyhaneye gelemiyordu, ama Artis Necati her gece Sakin'le birlikteydi. Sakin, Necati'nin de şarap parasını veriyordu. Onlar da erkenden ilk gün oturdukları masaya oturuyor-

lardı, yine şarabın yarısından çoğunu Necati içiyor, Sakin'e dörtte bir şarap, gerisini suyla doldurduğu bardağı uzatıyordu. Sakin çok mutluydu, gündüzleri yüz metre uzaktan izlediği Gülçiçek'i burada yakından izliyor, şarap içtiği için, ne elleri, ne de bacakları titriyordu. Hele ah, o pazar gecesini hiç unutamıyordu. Gülçiçek'in yüzünün dibine dek sokulmuş, gözlerini çok yakından görmüştü. Bir bardak şarabı Gülçiçek'in elinden içmişti. Hem de Gülçiçek'in gözlerinin içine baka baka. Nasıl gülüyordu Gülçiçek ona, nasıl sevecen bakıyordu... Tüm meyhane,

«Aslan Sakin, yaşa Sakin!» diye bağırırken, o, salt Gülçiçek'in sözlerini duyuyordu

«Sen ne iyi insansın Sakin.»

Kenan, kızını onaylıyor, başını sallıyordu.

O pazar gecesi Sakin aşktan sarhoş oldu, küfelik oldu. Artis Necati olmasaydı, Sakin kasabanın gülü olmasaydı, kasaba kaldırımlarında sabahlardı Gülçiçek'in aşkı uğruna. Onu Teyfik'in el arabasına yatırdılar, iki kişi evine getirdiler, kapısını açıp yatağına uzattılar. Sakin'in dudakları kıpırdıyor

«Helal süt emmiş, helal süt emmiş,» diyordu.

Artık her akşam Zekeriya bey de Hasıraltı'na geliyordu. Onca gürültü kalabalığın içinde, bir ara kâğıt kalemini çıkarıyor, Gülçiçek'in gözlerinin içine baka baka şiirler döktürüyordu. Sonra kasabalıdan bir alkış, Zekeriya bey ayağa kalkıp oracıkta yazdığı şiirleri okuyordu. Tüm şiirlerinde, kara gözler, kara saçlar, güller, çiçekler vardı. Bir gece de düblörlük üzerine bir şiir yazdı, «Ne zordur düblör bilseniz, sonunda ölür bilseniz» diye yazdığı dizeleri altalta koyarak. Okurken hep Gülçiçek'in babasının gözlerine baktı. Kendisini en çok alkışlayan Kenan oldu.

Tayyar bey de hergün geliyordu. Ama iki şişe şaraptan fazlasını içmiyordu. İş bitimi oturuyordu Hasıraltı'na, iki şişe şarabını tüketinceye dek konuşulanları dinliyor, arada bir, «Haydi konukların

şerefine» diyor kadehini kaldırıyordu. Bu sırada en derin uykusunda bile olsa Sakin, kadehini ileri doğru uzatıyordu.

Mehmet Usta çok mutluydu. Artık eskisi gibi geceleri on, onbeş şişe şarap satarak Hasıraltı'nı kapatmıyordu. En az sattığı geceler elli şişe şarap satıyordu.

Önceleri,

«Bu baba kız burada olduktan sonra, bir gece mutlaka bu meyhanede bir olay çıkar» diyordu. Ama hiç de öyle olmadı. Hattâ, elinden şarabını alıp, meyhane dışına attıkları da olmadı. Herkes uslu uslu şarabını içiyordu.

Necati, gözdeydi. Bıraksa, salt Sakin'den değil, herkesten şarap içecekti. Çünkü en yeni haberler, en önemli haberler Artis Necati'deydi. O biliyordu Gülçiçek'in ne yaptığını, ne ettiğini, kiminle çıkıp gittiğini.

«Söyle lan işte, biriyle gidiyor bu Gülçiçek kiminle?»

«Kimseyle gitmiyor.»

«O zaman gelen var.»

«Kimse gelmiyor.»

«Lan, yani bu Gülçiçek denen karı namuslu bir aile kızı ha, öyle mi?»

«Bilmem, ben birşeyini görmedim.»

«Uyu sen oğlum, uyu...»

«Yo, Sakin'le bir şey yapıyorlarsa onu bilmem.»

«Dalga geçme lan.»

Başka biri yanaşıyor, aynı şeyleri soruyordu.

Bazıları da,

«Lan Artis, galiba kızı sen yiyorsun?» diyorlardı.

«Yiyemem, sonra Sakin de beni yer.»

«Kim takar lan o salağı.»

Bunları, kadınlar yıkanırlarken, birbirlerinin saçlarını tararlarken de konuşuyorlardı. Sanki Hasıraltı'nda içlerinden biri varmış gibi, en ince ayrıntılarına dek, olanı bitteni anlatıyorlardı. Örneğin

dün akşam Mestan bey de oradaymış. Koskoca beymiş amma, beyliğinin değerini bilmiyormuş, öyle ayaktakımıyla bir olup şarap içmiş. Zekeriya bey ozanmış, olurmuş; ozanlar öyle olurmuş, Tayyar beyin huyu kurusun, öyle yerleri seviyormuş, ya Mestan beye ne demeli? Koskoca Zahireci Rüstem beyin oğlu. Babası ki, kasabada, köyde malın mülkün sahibi, amma sen kalk Hasıraltı denen o pis yere git.

— Ay niye gitmiş belli değil mi? dedi Dürdane hanım, Perinaz hanıma, Gülçiçek için gitmiştir. Az önce nasıl alındı siz meraklanmayın Nergis hanım, Şükran hanım bu işi halleder dediğinizde. Yanında diyemedim, sizin kocanız da abayı yakmış Gülçiçek'e diye.

Perinaz daha çok sokuldu Dürdane'ye:

— Kız, dedi, hep de haberler sende olur, vallahi ayaklı gazete gibisin. Daha sonra nolmuş?

Olan birşey yoktu, daha doğrusu Gülçiçek'le olan birşey yoktu.

Mestan değirmenden çıktıktan sonra Alyanaklı kadına mı gideyim, yoksa şöyle hem kafayı çekip hem de şu Gülçiçek'e mi görüneyim, diye düşünmüştü. Dedikodu kulağına dek geliyordu. Hattâ değirmendeki işçiler bile konuşuyorlarmış,

«Yerse Gülçiçek'i, bizim Mestan bey yer.»

Bunca dedikodudan sonra Mestan bey duramazdı. Zaten o karakolda gördüğünde çok beğenmişti Gülçiçek'i. Ah şu Alyanaklı kadın olmasaydı, çoktan giderdi Gülçiçek'e amma, Bu Alyanaklı kadında birşeyler vardı.

Hasıraltı'na yöneldiğinde,

«Alyanaklıyla uzun sürmemeli ilişki, pisi çıktı mıydı iyi olmaz.» diye düşündü.

Meyhaneye girince, Mehmet Usta da şaştı. Tutsun Mestan bey kendi meyhanesine gelsin ha!

«Buyrun beyim buyrun,» dedi.

Oradan, bir delikanlıyı kaldırdı, Mestan beyi oturttu. Masayı sildi, bardağı sildi, şişeyi bile sildi. Şarabı kendi eliyle doldurdu. Gülçiçek'e, babasına sırtı dönüktü. Mestan, kadehi eline aldı, içeceği zaman,

«Ee, dedi, arkadaşlar niye içmiyorlar?»

Mehmet Usta'ya buyruk verdi

«Arkadaşlara şarap ver, benden!»

Mehmet Usta masalara ivedi birer şişe şarap koydu.

Tüm meyhane, Mestan beyin ne yapacağına bakıyordu. Az sonra bakalım Gülçiçek'le nasıl konuşacak, Düblör Kenan'a nasıl yaklaşacak? Yoksa, evet evet yoksa aralarında bir ilişki vardı da, bu ilişki bozuldu, şimdi Mestan bey Gülçiçek'ten özür dilemeğe mi geldi? Mestan bey özür dileyecek ha.

Kara dik saçlarıyla, kocaman kafası, kocaman gövdesiyle Mestan bey, Düblör Kenan'a, Gülçiçek'e küsmüş gibi oturuyor, arada bir kasılarak yöresine bakıyordu. Gülçiçek, Mestan beyin ısmarladığı şarabı masanın bir yanına koymuş, kendi şaraplarından içiyorlardı..

Mehmet Usta bir ara Gülçiçek'le babasının yanına yaklaştı, Mestan beyi göstererek,

«Kasabamızın önde gelenlerindendir, dedi, Mestan bey derler, Zahireci Rüstem beyin oğlu.»

Sanki onlara, «O sizinle ilgilenmiyor amma, siz onunla ilgilenin» diyordu. Gülçiçek, salt

«Ha öyle mi Mehmet Usta?» dedi, şarabını içti.

Ama az sonra Gülçiçek'e gidip söyledliğine pişman oldu. Öyle ya, şu meyhaneye daha adımını atmış mıydı Mestan bey ve Mestan bey gibiler. Varsa yoksa Galip'in meyhanesi, tüm dolaplarını orada çevirirler. Kendisi şurada birkaç gündür üç beş kuruş kazanıyorsa Gülçiçek'in yüzünden kazanıyordu. Mestan bey bile Gülçiçek için gelmişti. Ama şimdi, kasabalıya namuslu görünmeğe çalışıyor, dönüp Gülçiçek'ten yana bakmıyordu.

İçinden, «Niye geldin öyleyse namussuz?» dlye söylendi Mehmet Usta.

«Aldın tâbi balın kokusunu. Ah ulan ben Gülçiçek olsam koklatmam sana, namussuzum. Amma bu Gülçiçek gibiler parayı gördüler miydi? Şimdiye dek ayaktakımıydı bulaşan, isteyen, parası da ona göre, amma şimdi işin içine bey takımı girince, bakalım Gülçiçek hanım ne yapacak, isteyen bey, parası bol, bahşişi bol.»

Mehmet Usta gibi, meyhanede oturanların tümü, Mestan beyin meyhaneye niçin geldiğini biliyorlardı. Daha önce ilişkisi yoksa bile, Mestan bey bunu başlangıç yapıyordu. Kendisini gösteriyordu, Hasıraltı'na şarap ısmarlıyordu.

Gözler Artis Necati'yi arıyordu, ama meyhaneye patronunun oğlu girince hemen sıvışmıştı. Görseler Necati'yi, ona,

«Eh oğlum, patronun Gülçiçek'e el attı, bundan sonra sık sık, Ferah Oteli'ne damlar, sana da dışardan rakı almak, şarap almak, meze almak düşer.» derlerdi.

Mestan onca oturdu, ama ardını hiç dönmedi, Gülçiçek'e bakmadı. Kasabalı da bir anlam veremediler Mestan beyin bu yaptığına. Acaba kasabalıya olgunlaştığını, artık ipliğini satıp eleğini duvara astığını mı göstermek istiyordu?

Geç zaman kalktı, oradakilere,

«Afiyet olsun!» dedi, hesabı ödedi ve çıktı.

Ardından hep Mestan bey konuşuldu.

«Uslanmış» diyenler çoğunluktaydı.

Mestan bey kasabanın dışına çıktı. Gece böcekleri ötüyordu, ay kocaman, kara bir bulutun ardındaydı.

«Buluttan çıkmadan avluya varabilsem,» diye düşündü.

Adımlarını hızlandırdı. Şarabın etkisiyle alnı terliyordu. Bir yandan da alnına serin serin yel çarpıyordu. Kayalıklara vardı. Herzamanki iki büyük kaya parçasının arasından aşağıya yöneldi, Alyanaklı kadının çitine vardı, atladı, çiti açtı, avluyu geçti, kapı açıktı, iki parlak göz gördü, Alyanaklı kadındı.

«Ne getirdin bana?» diye sordu.

Bir avuç badem içi çıkardı koydu Mestan hasırın üzerine.

«Başka?» dedi kadın.

Bu cebinden bir avuç fıstık içi çıkardı, bademiçinin yanına koydu.

«Başka?» dedi kadın.

Altın renkli maden bileziği çıkardı cebinden.

Karanlıkta, ayışığında kadın pencerenin yanına koştu, bileziğe hayranlıkla baktı, koluna taktı, salladı. Mestan,

«Bak sakın kimseye gösterme, dedi, konuya komşuya. Sonra nereden buldun, nereden aldın, derler. Kocanın kulağına gitti miydi, yandın! Bana birşey olmaz, anladın mı, olan sana olur, sakla işte. Kaz, bir yere koy!»

Alyanaklı kadın

«Zinciri ne zaman alacaksın?» diye sordu.

«Çok yakında, dedi Mestan, çok yakında. Gel hele şimdi.»

Artis Necati, kova kova su döktü otelin tuvaletine. Otelde Gülçiçek'le babasından başka biri daha vardı. Hayvan alım satımıyla uğraşan bir adamdı. Nedense bugün canı otelde yatmak istemiyordu, evde yatacaktı. Yukarıya çıktı, Gülçiçek'lerin odasında ışık vardı. Aşağıya indi, yeni otel müşterisi çoktan uyumuştu. Artık, otelin kapısını rahatça kilitleyebilir eve gidebilirdi. Sabah nasıl olsa çok erken annesi uyandırır, gelir, kapıyı açardı. Dış kapının bir anahtarını Kenan'a vermişti. Tekrar yukarıya çıktı, Gülçiçek'in kapısını çaldı

— Ben Necati, dedi, eve gidiyorum da.

— Hı, dedi Düblör Kenan, iyi, güle güle.

Akşam üzeri Necati halkacı çadırına gitmişti. Orada Düblör Kenan, Necati'nin gözlerinin önünde İstanbul'daki filmci arkadaşına mektup yazmıştı. Gerçi arkadaşı öyle film yapmıyordu ama, film komisyonculuğu yapıyordu. Filmi yapanlar, arkadaşına getiriyorlar, o da sinemalara pazarlamasını yapıyordu. Düblör Kenan'a bakarsan, bir yığın artist,

yönetmen, bir yığın yapımcı, arkadaşının avcunun içindeydi. Yeter ki arkadaşı istesin.

«Niye istemesin ki, demişti Necati'ye, kırk yılda bir işim düşmüş. Bakma, ben düblörken, o da ışıkçıydı, amma kafasını çalıştırdı, yedi bir artist karıyı, kondu paraya, şimdi filmci oldu.»

Düblör Kenan'ın arkadaşına yazdığı mektubu, birkaç kez okumuştu Artis Necati. Düblör Kenan eski günleri arkadaşına anımsatıyor, bir filmin çevrilişinden söz ediyor, sonra isteği olduğunu söylüyordu.

«Bu Necati asıl artist olacak çocuk amma, burada yazık olup gidiyor. Necati'nin bir elinden tutan olsa, en büyük artist olur. Sen ne yap et, bu çocuğu yanına çağır, beyazperdeye hediye et.»

Artis Necati her «Beyazperde» sözcüğünü okuyuşta, kendinden geçiyor, kendini beyazperdede görür gibi oluyordu.

Düblör Kenan, şunları yazmıştı

«Bazı kişiler bu çocuğun bir yığın parasını almış, sana film çevirteceğiz diyerekten. Onların da posta kutusu numaralarını yazıyorum, bir ilgilenivver, sor soruştur bakalım, kimlerdir?»

Gerçi Düblör Kenan, arkadaşı için, «Kırk yılda bir işim düşmüş, mutlaka ilgilenir» demişti ama, öneri hiçbir zaman kendisinden gelmemişti. Necati, baba kızın otele geldikleri günden beri Düblör Kenan'a yalvarmıştı.

«Abi abi, demişti, senin tanıdığın olmaz da kimin tanıdığı olur. Sen ki yıllarca düblörlük etmişsin. Gözünü seveyim abi, vardır öyle biri, yaz, beni bir artis yap, ondan sonra ne dilersen dile benden. Yani şöyle bir ünleneyim, Gülçiçek'i de artis bil, çünkü derim ki, karşımdaki bayan oyuncu Gülçiçek hanım olacak, derim.»

Düblör Kenan, Necati'yi başından savmak için,

«Yıllar oldu be delikanlı, hiçbir tanıdığım kalmadı,» diyordu, ama Necati diretiyor,

«Mutlaka vardır abi, düşün hele...» diyordu.

Sonunda bir gün dayanamadı, bu, gerçekten

birlikte bir filmde çalıştıkları arkadaşına mektup yazdı.

«Al kendin postala,» dedi Artis Necati'ye.

Necati, çok sevindi. Sanki çok hızlı gider, bir an önce mektubu postaya verirse, hemen, bir an önce artist olacakmış gibi uçarak gitti postaneye. Posta memuru Hasan'dan pul istedi, zarfın üzerindeki adresi görmesi için pulu onun önünde, zarfı yan döndürerek yapıştırdı. Hasan'ın sıkıntılı günlerinden biriydi yine, ama Necati söylemeden duramadı

«Yeni bir film şirketi, dedi, şu güzel kasabamdan ayrılmak istemiyorum, bakalım olursa, benim gibi hiç tanınmamış birini arıyorlarmış da.»

«Hım, dedi memur Hasan, ormandan arasalardı ya.»

Otele gelmiş, yine aynanın önüne geçmiş, kaç gündür takmadığı sakal bıyığı takmış, pozlar vermiş, pozlarını Sakin'e izletmişti. Birbirlerini ödünç izlemiş ve dinlemişlerdi. Sakin de ona, Gülçiçek'le nasıl evleneceklerini, hangi odayı gelin odası diye süsleyeceklerini anlatmıştı.

«Biliyor musun Necati, Gülçiçek'i sabahları uyandırmadan yapışırım dondurma arabasının kulpuna. O uyusun!..»

Mutlu gidecekti eve Necati, annesini uyandıracak, ona da anlatacaktı. Kimbilir belki de hemen birkaç gün sonra gerçekleşecek, oradan «Gelsin» haberi ulaşacaktı. Şurada kaç gün daha yatacaktı ki evinde, kardeşlerinin yanında?. İşte onun için bugün Necati eve gidip yatmak istiyordu.

Otelin kapısını kilitlerken, Mestan beyi gördü.

— Buyur Mestan bey abi dedi, hoşgeldin.

— Bakkal dükkânını aç!

Necati'nin usuna, Mestan'ın dükkânda sayım yapacağı geldi, ama bu gece yarısı hiç sayım yapılır mıydı, hem babası Zahireci Rüstem, her akşam üzeri uğruyor, uzun süre raflara bakıyor, paraya bakıyor, eksikleri saptıyor, çekmeceyi boşal-

tıp gidiyordu. Mestan'ın nerden aklına esmişti böyle gece yarısı malları saymak?

Dükkânı açtı. Işığı yaktı.

Mestan,

— Git bana o kızın babasını çağır, dedi.

— Kenan abiyi mi?

— Evet onu.

Necati, anlamsız baktı Mestan'ın yüzüne, «Niçin» der gibi.

— Hadi lan, dedi, çağır çabuk.

— Olur abi, dedi.

Yukarı çıkmak için otelin çıkış kapısının kilitine anahtarı soktu.

Mestan, o akşam erkenden Galip Baba'nın meyhanesine gitmişti. Lüplüp'lerin Ahmet, bir köşede birileriyle oturmuştu. Mestan hiçbirini tanımıyordu. «Hayvan tüccarı olmalılar?» diye düşündü. Tam kapının karşısında Sâkin beyin araları iki yaş olan oğulları oturmuş, sessiz sessiz içkilerini içiyorlardı. Arada bir önlerindeki kelleye saldırıyor, kopardıkları parçayı yiyorlardı. Selam beyin askerden yeni gelen oğlu, ilde, asker dönüşü üç gün kalmış, sonra çocukluğunun, ilk gençliğinin geçtiği bu kasabada askerlik dönüşünü kutlamak istemişti. Sevdiği üç arkadaşı yanındaydı, Mestan içeriye girdiğinde, onlara,

«İli sevmiyorum, diyordu. Ben babamın buradaki işlerini ele alacağım.»

Arkadaşları bu müjdeyi alkışlıyorlardı.

Ay sonu olduğundan memurlardan hiç kimse yoktu. Galip Baba da, meyhanesinin hangi günler dolacağını, hangi günler boş olacağını yılların deneyimiyle bilirdi. Mezeyi ona göre hazırlar, lokantasında bayat hiçbir şey satmazdı. Gerçi son zamanlar Hasıraltı, kendi meyhanesinden çok işlemeğe başlamıştı ama, işte şu karşıdaki Selam beyin oğlu Faruk, Hasıraltı'nın yarısının bıraktığı parayı bırakacaktı. Hiç şişe şişe şarap satmakla para kazanılır mıydı?

«Az olsun, iyi olsun,» diyordu Galip Baba.

Hasıraltı bir müşterisini bile çalamamıştı. Oraya gidenler yeniydi. Örneğin hiç dondurmacı Sakin içki içer miydi, ama şimdi her akşam Hasıraltı'ndaydı. Yarın, öbürgün Halkacı Gülçiçek gittiğinde, Mehmet Usta'nın meyhanesi aynı eskisi gibi olacaktı. Yine birkaç kişi, önlerinde birer şişe şarap, birer tabak bulgur pilavı...

Selam beyin oğlu Faruk, Mestan'ı görünce,

«Haa benim abim, Mestan abim,» demişti.

Mestan da koşup, boynuna dolanmış, kutlamıştı. Ama Faruk bırakmamıştı Mestan'ı. Birlikte içmişlerdi. Söz dönmüş dolaşmış Gülçiçek'ten açılmıştı. Dört genç, dördü de bugüne dek Mestan beyin niçin Gülçiçek'i alıp bağ evine götürmediğine şaşmışlardı. Yoksa yoksa...

«Abi, bak bizden söz çıkmaz, sen bu Gülçiçek'i yedin, amma belli etmiyor, kimseye söylemiyorsun. Bizim bildiğimiz Mestan bey ha, böyle güzel, böyle fıstık bir kız kasabaya gelsin de yemesin. Doğru söyle, yedin mi abi? Yahu sizin otelde be abi? İnsan bir gece gidiverir. Şimdi biz burada Gülçiçek'i anlatmayalım yani sana, görmüşsündür.»

Faruk Gülçiçek'i daha görmemişti, arkadaşları anlattıkça,

«Yahu şundan da mı güzel, bundan da mı güzel?» diye soruyordu.

Hep yıldız adları sayıyordu. Ondan da güzel, bundan da güzel olunca, ellerini dizine vuruyor, Mestan'a bakarak,

«Vay Mestan abi vay, yahu biz seni kasabanın şeyi bilirdik.» dlyordu.

«Şeyi» diyordu, ama bulup çıkaramıyordu, söyleyeceği kelimeyi.

Öteki üç genç, bu kez dönüp yine baştan Faruk'a Gülçiçek'in güzelliğini anlatıyorlardı.

«Sakin var ya Sakin, şayet Mestan bey elini çabuk tutmazsa, Sakin yiyecek kızı!»

Kahkahalarla çınlatıyorlardı meyhaneyi.

Faruk soruyordu :

«Hangi Sakin?»

«Dondurmacı Sakin!»

«Şu salak Sakin?»

«Ühüü, karasevda. Akşama dek halkacı çadırının yanında, ama dibinde değil. Sorma, Sakin içkici de oldu, akşamları da Hasıraltı'nda. Niye Hasıraltı'nda, çünkü Gülçiçek meyhanede.»

Masada Gülçiçek meze oldu, yendi sanki. Çünkü ağıza bir yudum içki alındı, arasında Gülçiçek, bir lokma et alındı, arasında Gülçiçek, bir domates parçası, arasında Gülçiçek, sigara dumanında Gülçiçek...

Hiç konuşmadı Mestan. Arasıra gülümsedi. Bu gülümsemeden, ötekiler kendileriyle alay edildiğini sandılar bir ara. Mestan çoktan Gülçiçek'i bağ evine götürmüştü de, şimdi bunlarla dalga geçiyordu sanki.

«Yemin et Mestan abi!»

«Allahına yemin et!»

Hiç konuşmuyordu Mestan. İçiyor, mezeden alıyor, sigarasının dumanını savuruyordu. Alyanaklı kadına kızıyordu, o olmasaydı şu ara, çoktan Gülçiçek işine el atmış ve başarmıştı, ama Alyanaklı kadın...

«Nasıl olsa o buralı, burada, ama Gülçiçek gider.»

Ne diyor şu askerden yeni gelmiş Faruk herifi, arkadaşlarına söz veriyor,

«Yok Mestan abisi Gülçiçek işini bitirmeseymiş, kendisi bitirecekmiş. Sözmüş, hem de birkaç gün içinde, nasıl olsa buradaymış. Ama Mestan abisi hayır, diyorsa, o zaman, geri çekilir, Mestan abisine bırakırmış, Mestan abisinin ününe leke sürmek haddinemiymiş.»

Yıllar öncesini düşündü. Bu Faruk'a da ilk kadını kendisi tattırmıştı. Bilmiyordu hangi kadındı, kentten alıp gelmişti bağ evine, o zaman bıyıkları yeni terliyordu Faruk'un. Şimdi burada, horoz gibi ötüyordu arkadaşlarının yanında. Bir de arada ne diyorlardı?

«Senden yoksa iş geçti mi Mestan abi?»

«Ulan benden hiç, iş geçer mi aptallar, bir bil-

seniz Alyanaklıyı, artık biz samanın altından su yürütüyoruz oğlum, elde Alyanaklı var, amma istiyorsanız...»

Düşündü

«Yo yo, onların hatırı için değil, dedi. Kendim istiyorsam.»

Kendi kendine sordu, bardağını diplerken

«İstiyor muyum?»

«Elbette istiyorsun!»

«Öyleyse ne duruyorsun?»

Pofladı.

Masadakiler,

«Vah vah!» dediler.

Bu vah vah, poflamaya yanıttı.

Faruk çok üsteledi ama, Mestan parayı verdirtmedi.

«Bir askerlik dönüşü şöleni çekmiş yani, çok birşey mi?»

Meyhaneden çıkar çıkmaz Mestan otele gelmişti. İyi ki tam zamanında gelmişti, «İşler iyi gidecek!» dedi içinden, Necati'yi Düblör Kenan'ı çağırması için yukarıya gönderdiğinde.

Düblör Kenan tanımıştı Mestan'ı. Birkaç gün önce Hasıraltı'nda tüm meyhanedekilere şarap ısmarladığını biliyordu. Kendileri de Mestan beyin bir şişe şarabını içmişlerdi. Ama Sakin'in de içmişlerdi.

— Niye çağırıyor ki beni? diye sordu.

Tam uyku zamanıydı Düblör Kenan'ın. Bir buçuk şişe şarap içerdi. O şarabı içtikten sonra hemen uyumalıydı. Uyku zamanını kaçırdı mıydı, ardından bir buçuk şişe şarap daha içsin, dünyada uyuyamaz, o geceyi uykusuz geçirirdi. Mestan'ın yanına inerken bundan korkuyor,

«İnşallah uzamaz» diye düşünüyordu.

— Nerede? diye Necati'ye sordu.

— Dükkânın içinde.

Düblör Kenan'ı Mestan içeriye çağırdı

— Buyrun, dedi, yer gösterdi.

Necati'ye seslendi

— Sen git, dedi, ben kilitlerim.

— Anahtar?

— Git!

Artis Necati, kızgın pozla Mestan beye baktı, ama Mestan görmedi. «Ne yapayım» der gibi Düblör Kenan'a baktı, o da görmedi. Mestan, Kenan'a sigara uzatırken Necati evlerinin yolunu tuttu.

— Size indirim yaptı mı otel ücretinden? diye Necati'nin gittiği yanı gösterdi. Uzun zamandır kalıyorsunuz, yapması gerekliydi.

— Yok zaten ucuz, dedi.

— Bu otel babamındır.

— Biliyorum, dedi Düblör Kenan. Şimdi bakın, benim bir huyum vardır, uyku saatımı kaçırdım mı uyuyamam Mestan bey, şimdi sizden rica etsem, acaba ne konuşacaksanız hı, rica edebilir miyim?

— Elbette elbette, dedi Mestan. Kestirmeden söyleyeyim arkadaş, Gülçiçek'i de seni de memnun ederim.

— Nasıl? diye Düblör Kenan sordu.

— Anlamamazlıktan gelme. Eski kulağı kesiklere benziyorsun, ne istiyorsun Gülçiçek'in geceliğine?

Düblör Kenan acı acı gülümsedi. Mestan beyin gözlerinin içine baktı, sonra elindeki yanan sigaraya

— Kızmıyorum size, dedi. Bunu yalnız siz demiyorsunuz, yalnız siz istemiyorsunuz. Gülçiçek, çiçek gibi olduktan sonra, gittiğimiz her kasabada, her kentte onu istediler.

Tekrar gözlerini Mestan beyin gözlerine dikti

— Ama Gülçiçek öyle bir kız değil.

— Nasıl? diye Mestan sordu.

— Nasılını söylüyorum size.

— Yani Gülçiçek'i satmıyor musunuz?

— Hayır!

— Allah Allah! Şimdi Kenan bey, adınız Kenan'dı değil mi, bana bakın, numarayı güzel yapamıyorsunuz, duydum, eskiden böyle film milm işleri de yaparmışsınız, böyle bana rol yapmayın, ben yutmam, hangi kadın satılıktır, hangi adam pezevenktir, gözüne baktım mı anlarım.

Kenan, çok sert baktı Mestan'a, içini çekti, sesini çıkarmadı. O eski düblörlükten kalma çevikliği az da olsa üzerindeydi. Şöyle bir atılsa şu boynu kalın, koca kafalı, dar alınlı adamın üzerine, sandalyeyle birlikte dükkândan dışarıya fırlatsa...

— Bakın Mestan bey, dedi, siz kim pezevenk, kim orospu bakınca anlayabilirsiniz, o beni ilgilendirmez, ama sözünüz bittiyse, izninizle.

İçkinin etkisiyle Mestan, Düblör Kenan'ın ceketinin ucundan tuttu, oturttu:

— Nereye lan? dedi, var mı öyle şey!

Sonra, ceketinin ucunu bıraktı, yumuşak görünmeğe çalışarak, sırıttı

— İstediğiniz parayı veririm. Kadın dendi mi paraya hiç acımam.

Ayağa kalkmak istedi Kenan, Mestan tekrar ceketinin ucundan yakalayınca, bu kez Kenan, hızla Mestan'ın eline vurdu:

— Çek elini be! dedi.

Mestan ayağa kalktı

— Demek bana gelince ha, bana gelince ha... Ulan, ben o Gülçiçek'i işte, ben de onu.

Düblör Kenan otelin açık kapısından girdi, merdivenleri tırmandı, odalarına vardı, kapıyı arkadan kilitledi.

Gülçiçek,

— N'oldu baba? diye sordu.

Alışmıştı Kenan ama, yine de soluyordu.

— Aynı şey kızım, dedi.

Komodinin üzerindeki şarap şişesini açtı, başına dikti.

Gülçiçek babasına yaklaştı, onun kırışmış alnının üzerindeki saçlarını okşadı. O babasını dövdüklerini anımsadı. Kasabanın birindeydiler, üç orta yaşlı adam, gelmiş, halka atmış, sonra babasından kendisini istemişlerdi. Çok para vereceklermiş, yedireceklermiş, içireceklermiş. Babası, «Bizim o taraklarda bezimiz yok» demişti. Bu kez, içip gelmişlerdi. Nasıl dövmüşlerdi babasını, nasıl kaçırmak istemişlerdi çadırdan kendisini. Babasının o kanlı yüzü, toz toprak olmuş yüzü gözlerinin önündey-

dı. Onca insan görmüş, bir kişi de tanıklık etmemişlerdi. Babası günlerce başı sargılı gezmişti, ötekiler de ellerini kollarını sallaya sallaya. Hattâ halka çadırına yine gelmişler, babasına canının dayak yiyip yememek istediğini sormuşlardı.

Böyle zamanlarda babasının insanüstü bir güce sahip olmak istediğini bilirdi. O düblörlük günlerinden kalma, üstün bir güce sahip olmak. Bu güçle, o insanlara karşı koymak... Örneğin, o üç insanı birbirine çarpıp, sonra kollarından tutarak yüzer metre uzağa fırlatmak...

Biliyordu babasının az sonra böyle konuşacağını. Ne zaman babasına böyle bir öneri gelse, öneri uzasa, babası aynı şeyleri söylerdi

«Ah kızım, derdi, hep onlar haklı çıkıyor, biz, tanık bile bulamıyoruz. Öyle bir gücün olacak, bu adamlarla öyle savaşacaksın ki, yüz insanın gücüne sahip olacaksın.»

— Ya kızım, derim hep, çok güçlü olacaksın diye. Adamda bir surat var, tam filmlerin kötü adamı, böyle kısa bir boyun, dar bir alın, düz düz saçlar. Demesin mi bana, numara yapma, poz yapma diye... İşte o zaman bir gücün olacak ki.

Gülçiçek babasının saçlarını okşuyordu

— Aldırma baba, dedi.

Hava olasıya sıcaktı bu akşam. Açık pencereden içeriye serinlik değil, sıcak hava giriyordu. Dolunayın çevresinde sisten oluşmuş bir yuvarlak vardı. Kenan ona bakıyordu.

— Hey! diye Mestan'ın sesi duyuldu kapıda. Açın bakalım, pazarlık bitmedi daha.

Gülçiçek, babasına işaret etti, babası pencere yanından geldi, kapıya yöneldi, Gülçiçek onu yakaladı

— Dur baba, dedi, ben konuşayım.

Gülçiçek kapıyı açtı :

— Buyrun! dedi.

— Ooo, dedi Mestan, Gülçiçek hanım uyumamış. Biz babanızla anlaşamıyoruz Gülçiçek hanım. Olabilir, belki suratım babanızın hoşuna gitmemiştir, dedim ki kendi kendime, haydi Mestan, ka-

leyi içten fethet, bizzat Gülçiçek hanımla konuş.

— Ne konuşacaksınız benimle? diye sordu Gülçiçek.

— Ha bak Gülçiçek hanım, para konusunu hiç merak etme, istediğin para.

Gülçiçek, biraz sert,

— Beyefendi, siz ne alıp satıyorsunuz? dedi.

Parmağıyla gösterdi Mestan:

— Konuğum olmanızı istiyorum, fazla değil, sizinle bir gece!

Gözleri mutlu parlıyordu. Sanki içinde, babasıyla anlaşamadım amma, kızıyla anlaşacağım, düşüncesi vardı.

— Beni kırmazsınız Gülçiçek hanım. Ondan sonra otelimde indirim yaptırtırım, sizi korur kollarım. Sonra, ağzım sıkıdır, kimseye bir söz etmem. Siz yine namusluymuş gibi.

Gülçiçek,

— Sarhoşsunuz, gidin yatın, dedi.

— Ama ben sizinle yatmak istiyorum! diye kıza doğru abanınca, Düblör Kenan kapıya geldi.

— Bakın, dedi, size iyilikle söylüyoruz, gidin yatın, biz buraya ekmek parası kazanmağa geldik. Anlamıyor musunuz, ekmek parası...

Mestan,

— Efendi, dedi, ben sizin kızınızla konuşuyorum, ve sanıyorum ki kızınızla anlaşacağız. Siz gidin yatın, oldu mu?

Kenan yumruklarını sıkmış bekliyordu. Ama araya Gülçiçek girmişti. Babası da kendisi de bu durumda kendilerine hiçbir yardımın yapılamayacağını biliyorlardı. Bir yığın sorular:

«Kimdi sizi rahatsız eden?»

«Görseniz tanıyabilir misiniz?»

«Tanığınız var mı?»

«Bu adam nerede oturuyormuş?»

«Siz niye halkacısınız?»

«Niye baba kız meyhanede şarap içiyorsunuz?»

Bazı yerde,

«Hım yoksa paranızı alamadınız da, anlıyorsu-

nuz ya, elin adamına iftira mı ediyorsunuz?» bunu bile söylemişlerdi.

Son kez Gülçiçek, Mestan'a,

— Lütfen gidin beyefendi, dedi. Ben bildiğiniz kadınlardan değilim.

— Öyle mi? diye şaşkın şaşkın baktı, içkinin de etkisiyle Mestan. Demek bir başka kadınsınız siz. Ben başka kadınlara bayılırım.

— Lütfen ama...

Gülçiçek'in sesi kalın ve sert çıkmıştı.

— Gideceğim dedi Mestan. Amma yine geleceğim. Biliyor musunuz Gülçiçek hanım, siz evet diyeceksiniz. Şimdiki bu davranışınız fiyatı yükseltmek. Nasıl bildim? Fiyatı yükseltmek, fiyatı... baban da ondan hayır diyor.

Gülçiçek kapıyı kapattı. Bir süre dinledi. Mestan'ın ayak sesleri gıcırtılı merdivenlerde duyuldu. Öteki müşteri kapısının önüne çıkmış, don gömlek Mestan'a bakıyordu. Mestan onu görmedi bile. Otelin kapısını da kilitlemedi.

Gülçiçek pencereden baktı, Mestan'ın uzaklaştığını gördü.

— Pis sinek, gitti, dedi.

— At sineği, köpek, dedi, babası.

Şarabını uzun uzun içti.

— Her kasabada böyle biri çıkar, dedi.

Gülçiçek,

— Haydi baba, dedi, babasının çarşafını düzeltti, sonra ekledi: aldırma, uyumağa bak.

— Ah kızım ah, öyle bir gücün olacak ki, böyle üfürdün müydü, adam çarpılmış gibi olacak, duvara yapışacak.

Dübldör Kenan, şişenin dibindeki şarabı da başına dikti:

— Düğününde kızım, dedi, öyle bir darbuka çalacağım ki, böyle...

Yatağına uzandı

— Seni şu rahatsız edenlerin inadına.

ON BİR

Posta Müdürü Tayyar bey, şarabı iki buçuk şişeye çıkaralı icat etmekte olduğu şeyi unutmuştu. Son zamanlarda büyük kent postaneleri için mektupları semtlerine göre ayıran bir aygıt üzerinde çalıştığını söylemiş, sonra bu aygıtın sözünü etmez olmuştu. Yine herzaman olduğu gibi ortada aygıt falan yoktu, ama Tayyar bey Hasıraltı'na bir yığın planlarla geliyor, meyhanede şarap içen kasabalılara bu kargacık burgacık yazılmış yazıları, rakamları, çizimleri gösteriyordu.

«Bir memur bin, on bin, yüz bin mektubu yarım saatin içinde semtlerine göre ayıracak,» diyordu.

Şarap içenler, «Maşallah ne akıl» der gibi başlarını olumlu anlamda sallıyorlar, hele Tayyar beyin,

«Sizler, yani beni burada böyle görüp de... yok arkadaş yok, ben bu icatları on yedi çeşit yabancı kitapları okuyarak ve bir de kafamı çalıştırarak yapıyorum» demesinden sonra, Tayyar beye hayranlıkları daha çok artıyordu.

Yarım şişe şarap aslında Tayyar beye hiç fazla gelmiyordu. Karısı Vahide'ye fazla geliyordu. İki şişe neyse ne, o yarım şişe de n'oluyordu? Yani kocasının aldığı aylık hep şaraba mı gidecekti? Yeminler etti

«Genel müdürüne yazarım, bölge müdürüne yazarım, bakanına yazarım!» diye. Ama hiçbirine yazamadı, kocasının başına gelecek birşey, doğrudan kendi başına gelmiş olacaktı. Çok yalvardı yakardı Vahide hanım kocasına,

«İçme şu zıkkımı, içme şu şarabı!» diye.

«Peki şarap içmeyeyim de ne içeyim?»

Şu yanıtı alırdı karısından

«Zıkkım iç!»

Vahide hanım, kocasının iki şişe şarabı, iki buçuğa çıkardığını, sesinden, bir de gözlerinden anlamıştı. Bir şişe şarabı, bir buçuk şişeye, bir buçuğu

ikiye çıkardığında da, yine Tayyar beyin gözleri, şarabı artırdığını, sesiyle birlikte ortaya koymuştu.

«Gözün kayıyor Tayyar!»

«Yok yahu, iki şişe işte, git istersen Mehmet Usta'ya sor!»

«Sesin gevrekleşiyor Tayyar!»

«Allah Allah, iki şişe yahu, iki şişe!»

İçinden kızıyordu karısına

«Ulan, böyle karı kimsenin başına vermesin!»

Kendi gözüne, sesine kızıyordu. Bir türlü anlayamıyordu, sesine, gözüne, n'oluyordu yani, iki bardak fazla içince?

Sonunda düşündü Vahide hanım

«Tamam, dedi, bu adam o Gülçiçek midir ne karın ağrısıdır, ona baka baka, iki bardak şarabı daha midesine yuvarlıyor. A bu Gülçiçek denen karı da fazla olmağa başladı hani. Koskoca Tapu Müdürü hiç halka atar mı?»

Doğru!..

Tapucu Zekeriya bey, kasabanın dışındaki halkacı çadırına gidiyordu ama, halka atmağa gitmiyordu. Gülçiçek'e yazdığı şiirleri veriyordu, okutuyordu. Bazılarını da kendisi orada yüksek sesle okuyordu.

Gülçiçek,

«Hım, bu güzel, bu daha güzel, bu çok duygulu!» diye fikrini söylüyordu.

Zekeriya beyin şiirlerinin tümünde Gülçiçek'e benzeyen bir kadın vardı, ve şiirler o kadına yazılıyordu. Şiirlerdeki kadının kendisi olduğunu biliyordu, hoşuna da gidiyordu. Ama birgünden birgüne Zekeriya bey, hislerini kendisine söylememişti, söylemek değil belli bile etmemişti.

Zekeriya bey, Dublör Kenan'la da senaryolar üzerine konuşurdu. Kimbilir kaçıncı kez ona, «Deli Mahmut» senaryosunu anlatmış, Dublör Kenan da her kezinde sanki ilk kez dinliyormuş gibi,

«Yaa, aman aman ne güzel... Aaa işte burası tam filmlik... Fevkalade bir sahne olur... Bu film çok iş yapar...» diyordu.

Düblör Kenan, herkesle, ama herkesle iyi geçinmek zorunda olduğunu biliyordu, Sakin'le bile.

Sakin bir kez olsun halkacı çadırına ayak atmamıştı. Ama her öğleden önce, her öğleden sonra bir çocukla iki külah dondurmayı çadıra gönderiyor, teşekkür yanıtını, akşam Hasıraltı'nda şaraplı kafayla alıyordu. Gülçiçek meyhaneye girer girmez Sakin'e gülümsüyor, eliyle çok güzel işareti yaparak,

«Umh Sakin, bugünkü dondurma harikaydı.» diyordu.

Gülçiçek'in o bir kez kendisine bakışı, o bir kez kendisi için elini ağzına götürüşü yetiyordu.

Sevdasını, hergün bahçeden kopardığı çiçeklerle söylüyordu Gülçiçek'e. Hergün bir başka tür çiçekten koca bir demet iple bağlıyor, yine bir çocukla Gülçiçek'e gönderiyordu. Bir gün sonra otelin yanından geçiyor, Gülçiçek'in penceresine bakıyor, gönderdiği çiçekleri, pencerede, konserve kutularının içinde ıslanmış görüyordu. Bazan, dalıp çiçeklerini izlerken, biri yaklaşıyor, şapkasının ardından vurarak burnunun üzerine düşürüyor,

«Düğün ne zaman lan inek?» diye soruyordu.

Sakin karasevda olmuş.

Tayyar bey şarabı yarım şişe artırmış, üçe tamamlaması eli kulağında.

Zekeriya bey ozan olmuş.

Mestan beyin karısı Nergis kuşkulu. Gerçi kocası uslanmış, evine, yuvasına bağlı bir erkek olmuş ama, Gülçiçek tehlikeli.

Kasabada şarapçı olmayanlar şarapçı olmuş. Gülçiçek yoksa meyhanede resmi var. Mehmet Usta, Gülçiçek'in kocaman bir resmini çektirmiş asmış meyhanesine. Niçin astırmasın ki, şarapçı arabasının sahibi bile,

«A, bak Mehmet Usta, yoksa gelecek hafta alırız parayı,» diyordu. Mehmet Usta, Gülçiçek sayesinde değerli bir insan olmuştu. Hepsinden öte, para kazanıyordu, eski alüminyum tabakları atmış, yerine renkli naylon tabaklar almıştı.

Fotoğrafçı, nasıl bir fotoğrafçı olduğunu kasa-

boya göstermek için aynı resimden bir tane de kendisi için büyütmüş, vitrine asmıştı. Yanl halkacı çadırına dek gidemeyenler, Gülçiçek'i fotoğrafçının vitrininde görüyorlardı. Kasabadaki çok kadın Gülçiçek'i bu vitrinde görmüş, tanımıştı. Nergis burada görmüştü, Perinoz burada görmüştü, Lüplüplerin Cennet burada görmüştü, kocasını ozan yapan kadını Servet hanım, yine bu vitrinde görmüş tanımıştı. Posta Müdürünün karısı Vahide, vitrinin camına tükürecekti ama, görürler diye korktu. Tarımcı Hamza ile, nüfusta memur Ayşe, yanyana akşam üzeri evlerine gelirlerken, Ayşe kocası vitrine bakmasın diye kaldırım değiştirirdi.

Hasıraltı kara perdelerinin ardında sımsıcak bir aile gibiydi. Ailenin anası Gülçiçek'ti sanki. Sakın'in karasevdası, Zekeriya beyin ozanlığı dışında, Gülçiçek tüm meyhanenin saygı gösterdiği bir kadındı. Gülçiçek meyhaneye girdiğinde Sakin gözlerini ona dikiyor, sulu şarabını içiyor, sonra gözlerini yumuyor, uzun süre uyuyor, sonra yine gözlerini açıyor, Gülçiçek'in gözlerinin içine bakıyor, sulu şarabını içiyor, uyuyordu. Sakin'in bu karasevdası bile Hasıroltı'nda saygı görüyordu. Gülçiçek'in arada bir Sakin'e gülümsemesi, tüm Hasıraltı'na «Oooo» dedirtiyordu. Zekeriya beyin şiiriyse alkışlanıyor, şaraplı alkışlar, yarısı Gülçiçek'e, yarısı Zekeriya beye, eşit bölüştürülüyordu. Gülçiçek geldiğinden beri Mehmet Usta, kimsenin şarabını elinden alıp, onu kapı dışarı etmemişti. Bir olay bile karakola yansımamıştı, çünkü olay olmamıştı. Düblör Kenan'ın düblörlük maceralarını tüm Hasıraltı ilginç bir öyküler dizisi gibi dinliyordu. Herkes Düblör Kenan'ın, Gülçiçek'in yaşam öyküsünü öğrenmişti, herkes Gülçiçek'in annesinin Sülün Melahat olduğunu biliyordu. Sülün Melahat'ın nasıl öldüğünü de biliyorlardı. Düblör Kenan'ın çok neşeli bir zamanında bile darbuka çalmayacağını biliyorlardı. Kim bulmuş, kim getirmişti darbukayı, kim uzatmıştı Düblör Kenan'a, işte o zaman tüm meyhane,

«Yo, diye bağırmıştı, Gülçiçek'in düğününde!»

«Eee damat kim?» diye bağırmışlardı sonra.

Hep bir ağızdan tempo tutmuşlardı:

«Sakin!.. Sakin!.. Sakin!..»

Sakin, fırlamış kalkmıştı uykusundan. Nuri'nin, Ziya'nın, Artis Necati'nin kollarında havaya kaldırılmıştı, evliliği kutlanmıştı. Sakin o gece, tüm meyhanedekilere birer bardak şarap ısmarlamıştı.

Hasıraltı yaş günü mü bilirdi ki?

Ama orada Gülçiçek'in yaş günü de kutlandı. Hasıraltı şarabı yarıladığında öğrendi niçin içkilerin Gülçiçek'ten olduğunu. Düblör Kenan söyledi

«Kızımın yaş günü!»

«Hıı... Hıı...»

Bu iki «Hı...» sözcüğü, biri Tayyar beyden çıktı, biri Zekeriya beyden. Sonra «Hı»lar çoğaldı. Fısıltılar çoğaldı...

«Lan Sakin, kalk ne duruyorsun lan, nişanlının yaş günü...»

«Hı, n'olmuş?»

Sakin şarabını içti.

Artis Necati,

«Durma lan, durma, çiçek böyle geceye gerekli, ne duruyorsun?»

Sakin hiçbir şey anlamadı, Gülçiçek'in çiçek istediğini sandı, koştu gitti karanlık sokaklardan, tozlu yollardan, karanlıkta eline gelen çiçeği kopardı, koca bir demet yaptı geldi. Çiçek demeti Hasıraltı'na girerken,

«Yaşaaa!» diye bağırdılar Sakin'e.

Çiçek Gülçiçek'in masasına kondu, masada iki de beyaz mum vardı. O arada Zekeriya bey, bir yaş günü şiiri yazıverdi Mehmet Usta'nın ocağının dibinde. Arabacı Harun bahçesinden bir sepet erik topladı geldi gecenin karanlığında. Hancı Cezmi, koştu gitti hana, bir sepet yumurtayla geldi.

«Haşla şunları, dağıt Mehmet Usta!» dedi.

Mehmet Usta yanıyordu, ahlıyordu, ofluyordu.

«Ah ah, diyordu, yaş günü maş günü bilmem ki ben, amma bir bilen söyleseydi bana, böyleyken böyle deseydi, ben bir tencere kebabı yapardım ki bu akşam, böyle süs biberli falan...»

Gecenin en güzel armağanı Alim'den geldi.

Alim kahvesini kapatırken Gülçiçek'in yaş günü olduğunu haber almıştı. Kahvesinde, çok sevdiği bir manzara resmi vardı, çok güzel bir çerçevenin içinde. O manzara resmi koltuğunun altında, girdi Hasıraltı'na.

«Gülçiçek'e hediyem olsun!» dedi.

Gülçiçek çok duygulanmıştı. Düblör Kenan, kızından çok duygulanmıştı. Bir ara gözleri yaşardı, kızına baktı, kızının da gözleri yaşlıydı. Kenan, burnunu silerek,

«Sağolun arkadaşlar, çok iyi insanlarsınız!» dedi.

İçkinin sonlarına doğru, sözler verildi, tamam, Düblör Kenan'la kızı, artık, bu kasabadan başka hiçbir kasabaya gitmeyeceklerdi. N'olacak yani, koskoca kasaba bir baba kıza mı dar gelecekti? Halkacılık yürümezse, Düblör Kenan'a başka bir iş... Sonra, Gülçiçek'e de kasabadan bir damat...

Yine alkışlar, yine Sakin'in ensesine bir şaplak

«Kalk ulan, evleniyorsun!»

Haydi, yine Sakin eller üzerinde.

«Güveyi tıraşı benden» diyen berber Hasan.

«Giysisini ben dikeceğim» diyen terzi kalfası Emin.

«Tencere kebabı benden» diyen Mehmet Usta.

Alkışlar alkışlar...

Sakin'in sulu şarabı, eller üzerindeyken başına dikişi.

Hasıraltı, sanki kasabanın dışında başka bir dünya. Sinekli şarabın kokusu değil onu kasabadan ayıran, kara perdesi de değil, içindeki insanlar. Bazan hepsinin konuşup, hiçbirinin dinlememesi, bazan birinin konuşup tümünün dinlemesi, bir sofranın, bir ailenin bireyleri gibi, o gürültü, o patırtı, ama o gece ayrılık zamanı, sarılıp sarılıp birbirini öpenler; birbirlerinin gözlerine sıcak sıcak bakanlar, şarabın etkisiyle değil, içten sevgilerle dolu Insanlar.

Gece boyunca Gülçiçek salt yarım şişe şarap içerdi.

Ve yine her gece ilk kalkanlar Gülçiçek'le babası oluyordu.

Onlar kalkarken, Sakin uyandırılıyordu

«Haydi lan evine, nişanlın gidiyor.»

Ondan sonra Hasıraltı bir bir boşalıyordu.

ON İKİ

Sakin'in annesi Habibe hastaneden çıktı. Yaşı yetmiş olmasına karşın hem de turp gibi çıktı.

Bir de çıkıştı ki oğlu Sakin'e,

— Niye geçen hafta gelmedin lan? diye.

Sakin ağzında birşeyler geveledi. Annesi,

— Bir hafta beni boşu boşuna yatırdın hastanede, bu haftada gelmeseydin beni kapı dışarı edeceklerdi.

Oradaki hastalarla bir bir vedalaştı, sonra hastabakıcılarla vedalaştı. Annesinin bohçası Sakin'in elindeydi. Hastaneden çıktılar. Garaj yolunda bir çorbacı vardı, Sakin, her ile gelişinde oradan mercimek çorbası içiyordu. Annesine, bir helal süt emmiş bulduğunu, orada söyleyecekti. Nasıl olsa otobüse biner binmez, kasabalının biri annesine fısıldayacaktı, alaylı alaylı,

«Habibe ana, senin oğlan evleniyor, haberin yok.» diye.

Yolda boyuna, annesinin omzunu sarsıyor:

— Maşallah ha ana, çok iyi olmuşsun ha ana, diyordu.

— Ölecek mi sandıydın lan?

— Aboov ana, Allah göstermesin!

O hergün, bohçaları, sepetleri karıştırdığını ağaç diplerini kazdığını, avludaki taşları kaldırıp altlarına baktığını, bunu hiç usanmadan hergün yinelediğini unutmuştu. Yine, «Eee anam mı tatlı, yoksa Gülçiçek mi tatlı?» diyerek kendi kendisiyle konuştuğunu, sonunda annesinin Gülçiçek'in yanında hiç önemi olmadığını düşündüğünü de unutmuştu. Hat-

tâ bazı geceler, «Acaba anam hastanede ölse, bu evlenme daha çabuk mu olur?» gibi düşüncelere daldığını da unutmuştu. Şimdi, annesine helal süt emmişi nasıl söyleyeceğini, annesinin tepkisini düşünüyordu.

Sakin çorbasından iki kaşık aldıktan sonra,

«Ana, dedi, sen hastayken var ya, ben bir tane helal süt emmiş buldum.»

Annesi, çorbanın içine ekmeğini doğramış, kaşıklıyordu.

«Kimmiş bu helal süt emmiş?» diye sordu.

«Kasabada.»

«Kimin nesi, kimin fesi lan?»

«Halkacı ana halkacı, Gülçiçek!»

«Ne halkacısı lan?»

«Üç halka yirmibeş ana!»

Sakin, halkacının ne olduğunu, Düblör Kenan'ı, Gülçiçek'i anlattı; annesi, «Aboov»ları çeke çeke, dizine vura vura, «Helal süt emmiş dediğin bu mu lan?» diye diye bağıra bağıra dinledi.

Otobüse geldiler, deli Habibe, iyice dellendi.

«Abov ölseydim hastanede keşke, dedi, ölseydim.»

Oğlu Hasıraltı'na gidiyordu ha, orada şaraplar içiyordu ha!

Nuri'yle sıkı fıkı arkadaş olduklarını da öğrendi. Bohçasını kafasına yapıştırıverdi Nuri'nin

— Sen mi alıştırdın gözü kör olasıca! dedi.

— Eşşek kadar herif yahu Habibe ana, niye ben alıştırayım? dedi Nuri.

Ama bohça bir kez daha kalktı indi başına.

Otobüste yol boyu herkes Sakin'in birşeyini anlattı. Sakin'in «Dondurma» yerine, «Gülçiçek» diye bağırdığını mı söylemediler, avludaki tüm ağaçların tüm meyvasını Gülçiçek'e yedirdiğini mi, hele halkacı çadırının orada mıhlanıp kaldığını, bir günlük dondurmayı iki günde sattığını mı söylemediler, herşeyi bir bir söylediler. Habibe de her söyleyenin yüzüne, «Tuu tuu!» diye tükürerek, bağırdı

— Siz de öyle baktınız ha, siz de öyle baktınız ha! Hepinizin Allah belasını versin.

Otobüs, ilden kasabaya gelinceye dek hep Sakin konuşuldu, Gülçiçek konuşuldu. Bu arada Habibe, Hacı Şevket'e bile, «Tuu sana, tuu sana da!» dedi. O da payını aldı. Ama yolculuk nasıl geçti, bunca yol nasıl bitti tükendi, kimse anlamadı.

Otobüsten eve dek,

«Geçmiş olsun Habibe ana» diyen, yanına bir de Sakin'in karasevdasını eklemeyi unutmadı. Habibe, onlara da tükürdü bir bir.

Sakin, kim şikâyet ederse etsin, ister kendisinden küçük, ister büyük olsun, hiç ağzını açmadı, kendini hiç savunmadı; sanki gerçek suçluymuş gibi, içini çekti, hep yere baktı. Annesi,

«Lan Sakin, bunu da mı yaptın, bunu da mı yaptın?» diye bağırdığında, içini daha çok çekiyor, boynunu iyice kırıyordu.

Eh artık, deli Habibe, kimlere göstermeyecekti ki gününü

«O Artis Necati, kız suratlı oğlan, ben senin o yüzünü böyle parçalamazsam!»

«Mehmet Usta, ben o meyhanenin altını üstüne getirmezsem!»

«Eee Gülçiçek karısı, senin yapraklarını bir bir koparmazsam...»

«Eee deyyus babası, ben senin sakalına sıçmazsam!»

«Eee kaymakam, eee hükümet, ulan Habibe bir ameliyata gitti, bir Sakin'e sahip olamadınız ha!»

Sonunda dayanamıyor, bağrını yırtacak gibi oluyor, bağırıyordu oğluna

— Ne diyorsun lan bunlara ne diyorsun?

— Gülçiçek'le evleneceğim ana!

— Boyun posun devrilmesin, deli dümbüğün oğlu, babası deliydi, oğlu n'olacak, o da deli!..

Habibe avludaki çiçekleri gördü;

«Vay vay»ları çekti, meyva ağaçlarını gördü, «Vay vay»ları çekti. Önce gitti Artis Necati'ye çattı.

Artis Necati aynanın karşısında ölen sevgilinin ardından duygulu pozu oynuyordu ki, ensesine «şak» diye inen tokatla, gerçekten gözlerinden yaş geldi.

— Aaa Habibe ana! diye bağırdı.

Bir tokat daha yedi.

— Ana dur, elini öpeyim! diye sarıldı Habibe'nin eline.

— Ulan oğlanı tutar şarapçı yaparsın ha.

— Ana kurban ana, vurma, bak anlatayım, bak anlatayım.

— Neyi anlatacaksın?

Sonunda razı etti Habibe'yi, anlattı. Bir kez Sakin'in içtiği şarap değil, suyun içine şöyle birkaç damla şarap katılmış suydu. Şayet şarap olsaydı, oğlu mutlaka bir olay çıkarırdı, bunu Habibe de biliyordu. İkincisi, oğlu Gülçiçek'e karasevda olmuşsa, kendi kendine olmuştu; Gülçiçek Sakin'e hiçbir söz vermemişti. Gülçiçek'in babasına gelince, efendi bir adamdı.

Pofladı Habibe, kalktı Artis Necati'nin yanından, paldır küldür girdi Hasıraltı'na. Mehmet Usta anladı

«Buyursun benim Habibe anam!» dedi.

Habibe, «Köpek»i yapıştırdı ilk baştan Mehmet Usta'ya.

— Olayım ana, söyle sen, olayım.

— Ulan benim oğlanı şarapçı yapmağa utanmadın mı?

Naylon tabağın birini aldı fırlattı Mehmet Usta'ya.

— Ana kaşımı gözümü yaracaksın, dur dinle hele!

Habibe yine dinledi. Her akşam Sakin'in oturduğu yeri gösterdi, içtiği içkiyi parmağıyla gösterdi.

— Sen hastasın, hastanedesin, oğlan ne yapsın evde bir başına, canı sıkılıyordu, buraya geliyordu, burada da yemin sana Habibe ana, uyuyordu, ne zaman ki bir şerefe merefe duyarsa, kadehini havaya kaldırıyor, sulu şarabını içiyordu. Eh bu arada Gülçiçek'e karasevda olmuşsa, bunda benim ne suçum var? Değil mi ya?

Meyhanedeki iki şarapçı bu sözleri başlarıyla

onaylayınca, Habibe hiçbir şey diyemedi, kalktı oradan dosdoğru halkacı çadırına gitti.

Çadır, kasabanın son evinden bir bahçe öteye kurulmuştu. Yanında kocaman bir dut ağacı vardı. Dut ağacının gölgesi, öğleden sonra çadırın üzerine düşüyordu. Çadırın üç yanı kapalı, bir yanı açıktı. Açık yanın tam karşısına ardarda iki kerevet konmuş, bunun üzerine de çeşitli marka sigaralar serpilmişti. Düblör Kenan çadırın bir yanında elinde halkalar, Gülçiçek bir yanında elinde halkalar, müşteri bekliyorlardı. Baba kız öğle yemeklerini burada pişirip yedikleri için, çadırın küçük bir bölümünü mutfak yapmışlardı. Orada bir sepet, sepetin içinde sebzeler vardı. Tam sepetin üzerinde de bir tava asılıydı.

Habibe, çadırın yüz metre uzaklığındaki kiraz ağacının altında biraz dinlendi. Burası herzaman Sakin'in dondurma arabasıyla gelip, Gülçiçek'i karşıdan izleyerek iç çektiği yerdi. Buradan izlerdi Sakin gönderdiği meyvaların, dondurmaların Gülçiçek'e ulaşışını. Sonra Gülçiçek'in kiraz ağacına doğru baktığını... Bazan da el sallardı Sakin'e. Sakin'in eli kalkar gibi olur, ama o herzamanki ağırlık birdenbire omuz başına çöker, çok istediği halde bir türlü elini kaldırıp Gülçiçek'i selamlayamazdı.

— E, dedi sen misin bakalım Gülçiçek?

— Benim nine, ne var?

— E benim oğlanı ayartmaya utanmadın mı kız, saf oğlanı?

Gülçiçek anladı gelenin Sakin'in annesi olduğunu, Düblör Kenan da anlamıştı, hemen altındaki sandalyeyi uzattı Habibe'ye:

— Buyur otur hele, dedi.

— Ben buraya kavga etmeğe geldim, diye Habibe diklendi.

— Otur, dinlen, sonra edersin, dedi Kenan.

Gülçiçek testiden bir bardak su doldurdu

— Buyur iç nine, dedi, çok yorulmuş terlemişsin.

Habibe, suyu başına dikti, ama gözleri fıldır fıldır, hep Gülçiçek'i izliyordu. Tası uzattı.

Gülçiçek'in,

«Afiyet olsun,» sözcüğüne başını salladı.

Hiç konuşmadı, bir süre Gülçiçek'e, babasına baktı. En çok Gülçiçek'e.

— Çok meyvanı yedik nine? dedi Gülçiçek.

— Helal olsun, dedi Habibe.

Yaşlı kadın şaştı, nasıl ağzından böyle bir sözcük çıktığına, oysa ki, «Zıkkım yiyin» diyecekti. Ama, «Helal olsun» deyivermişti.

Düblör Kenan, ona sigara sundu, «İçmem» yanıtını aldı. «Su vereyim?» dedi.

— Yok, içtim, dedi Habibe.

Gülçiçek,

— Öyleyse nineme çay demleyeyim, dedi.

Ocağa çay koydu.

Bir an daldı gitti Habibe, Gülçiçek gelini. Evde, bir akşam üzeri, yorulmuş, gelini çay demliyor, birlikte kaysı ağacının altında içiyorlar. Habibe ona darı çorbasının nasıl yapılacağını öğretiyor, çünkü Sakin darı çorbasını çok sever. Oğlunun sofrada mutluluğunu görüyor, karısına sevgiyle baktığını görüyor...

Dalıyor gidiyor Habibe,

«Ah olsa, diye düşünüyor.»

Ama oğlu saf.. Şöyle yukarıya bakıyor, yaradana kızıyor, «Niye saf ettin ki onu ha, ben de istemez miyim bir gelinim olsun, ha! Ahacık, hem de bunun gibi olsun, bu olsun, Gülçiçek olsun!»

— Kız sevdim ben seni.

Habibe mi söylüyor bunu, oysa kavga etmek için gelmişti buraya. Gülçiçek çayı uzatırken, Habibe onun gözlerini yakından görüyor. İçi akıp akıp gidiyor, «Ah Sakin'im ah, erimiştir bu gözlere bakarken, ah benim yavrum ah!»

— Kızım be, n'olur yüz verme, saf benim oğlan, yanar kavrulur sonra.

— Yok, dedi Gülçiçek, yok nine. Ama üzülüyorum.

— Ya ben kızım, ya ben... Hastanede aklım hep buradaydı, hep Sakin'deydi. Ne zor büyüttüm onu!

— Ben de zor büyümüşüm nine.

Habibe oracıkta Gülçiçek'in Sülün Melahat'in kızı olduğunu öğrendi, Melahat'in nasıl öldüğünü öğrendi. Bir ağladı ki yaşlı kadın, bir iyi geldi ki ona bu ağıt, öptü Gülçiçek'i, sarılıp öptü.

Bu sarılıp öpüşmeyi fıstıkçı Tillo gördü

— Abocov! diye bağırdı karşıdan, sonra fıstık tepsisini kolunun altına aldığı gibi koşmağa başladı.

Gördüğüne söyledi

— Haberiniz yok söz kesildi! diye.

— Ne sözü lan?

— Sakin'in sözü. Habibe ana Sakin'in sözünü kesti, Gülçiçek bu işe tamam dedi.

Bir anda kasabada yayılıverdi haber. Herkes biliyordu, dünyada bu iş olmaz, Gülçiçek Sakin'le evlenmez, ama Sakin'e takılmak için yeterdi de artardı bile haber. Çünkü hiç kimse inanmazdı, ama Sakin bu habere inanırdı.

Sakin'e müjde verildiğinde, Alim'in kahvesinde oturuyordu. Dondurma arabasını kahvenin gölgesine çekmiş, çayını yudumluyordu.

Sakin için müjdeyi kimin verdiği önemli mi ki, önemli olan müjdeydi. Hem bu öyle bir müjdeydi ki. Sakin sevincinden hopur hopur hopluyordu

— Anam anam, canım anam, iyi ki ölmedin anam, diyordu.

Fıstıkçı Tillo yemin yemin üstüne ediyor, Gülçiçek'le Habibe ananın böyle birbirlerine sarıldıklarını. Düblör Kenan'ın da «Verdim gitti» dediğini kulaklarıyla duyduğunu söylüyordu. Sakin, dört nala kalkmış atlar gibi kahve önünde, bir bu yana, bir o yana zıplıyor

— Anam da anam, canım anam, iyi ki ölmedin anam! diyordu.

«Müjdemizi isteriz!» diye bağıranlar, Sakin'in başına toplanmışlardı. Sakin dondurmaya yumulmuş, külah külah dağıtıyordu.

Alim ocaktan çıktı, bağırdı

— Bırakın lan şu çocuğu, bari dondurmasını beleş yemeyin.

Sakin,

— Yesinler, yesinler! diye bağırdı, söz kesilmiş abi, söz kesilmiş! Anam da anam, canım anam, iyi ki ölmedin anam...

Oysa ki Gülçiçek'le Habibe sarıldıktan sonra,

— Yavrum, demişti Sakin'in annesi, oğluma bir zarar gelmesin.

— Gelmez nine, demişti Gülçiçek. Biraz daha kalırız burada, ondan sonra gideriz. O zaman da Sakin unutur.

Habibe tozlu yolda yine gelinini düşündü. Bir başını kaldırdı, Sakin koşa koşa, tozu kaldıra kaldıra geliyordu. Gözü yaşardı Habibe'nin, toz çamur oldu gözünün pınarında. Kollarını açmış, ta karşıdan kucaklıyordu annesini.

Bağırıyordu

— Ana ana, can ana, iyi ki ölmedin ana!

Öyle bir atıldı ki annesinin üzerine, onu öyle bir sıktı, öyle bir bastırdı, öyle bir öptü ki...

— Anam anam, canım anam, iyi ki ölmedin anam!.. Demek sözü kestin ha, demek Gülçiçek hı dedi, babası da, verdim gitti, dedi ha...

— Kim söyledi oğlum?

— Kasaba ana, tüm kasaba.

— Ben bu kasabanın ağzına...

Sakin boyuna sıkıyordu annesini.

— Yalan değil değil mi ana, Gülçiçek, «tamam!» dedi değil mi ana, babası verdim gitti dedi değil mi ana?

Habibe, oğluna sarıldı, gözlerine baktı, çamurlu gözlerini kapadı, açtı

— Tamam oğlum, tamam, dedi. Gülçiçek evet

dedi, babası da verdim gitti dedi. Yalnız, bekleyeceğiz oğlum, kızın bir amcası varmış, ondan da izin alacaklarmış.

— Ana, ya amcası hayır, olmaz derse?

Sakin, yiyeceği elinden alınmış aç çocuk gibi bakıyordu annesine.

— Korkma, dedi Habibe, babası söz verdi, o hayır derse bile Gülçiçek'i sana verecek.

— Verecek değil mi ana?

Sakin'in gözlerini şimdiye dek hiç böyle parlak görmemişti anası. Yüzü bile bir başkaydı o anda... Uykudan uyanmış çocuk yüzü gibi, pırıl pırıl.

Ana oğul yanyana yürüyorlardı. Sakin,

— Helal süt emmiş değil mi ana, helal süt emmiş değil mi ana? diye soruyordu, durmadan.

Annesi de boyuna başını sallıyordu.

— Araban nerde oğlum?

— Kahvenin yanında.

— Haydi, başına oğlum, işinin başına, bundan sonra daha çok çalışmalısın.

Sakin, az önceki gibi, dörtnala giden bir at gibi, zıplaya zıplaya sokağın içinde yitti gitti.

ON ÜÇ

Servet hanım,

— Ay babagannüş çok güzel olmuş, deyince, Perinaz çok komik birşey duymuş gibi kahkahayla güldü, o denli çok güldü ki, yeşil gözleri süzüldü, yaşlandı.

— Ay Servet hanımcım, bir daha söyle hele, ne güzelmiş?

— Babagannüş...

Perinaz yine uzun bir kahkaha attı, dura güle

— Ay iyiliğini versin, o ne biçim ad öyle, bizde ona patlıcan salatası derler.

— Bizde de babagannüş derler, dedi Servet.

Perinaz, herşeyin doğrusunu kaymakamın hanımı bilirmiş gibi,

— Şükran hanımcım sizde ne derler buna? diye sordu.

— Salata, patlıcan salatası.

«Ya gördün mü cahil karı» der gibi Servet'ın yüzüne baktı Perinaz. Sonra kısırı haşlanmış asma yaprağıyla dürümledi, koca dürümü iki çiğneyişte yuttu.

— Ay, dedi, ben böyle kısır yemedim. Ay bunun ekşisi ne böyle?

— Ekşisi, nar ekşisiymiş, Nergis hanım söyledi.

Nergis hanımın konuk günüydü. Konuklarına, ortasına patlıcan salatası konmuş, yanlarında kısır, ayrı bir tabakta yeşillik ve asma yaprağı sunmuştu. Memur hanımı olmadığı, eşraf hanımı olduğu için, kış olsun, yaz olsun her zaman istediklerini buldurtur, konuklarına yeni yeni şeyler sunardı. Bir kezinde yeşil zeytin ezmesine bulanmış, üzerinde bıldırcın eti, fındık turpu, kızarmış ekmek, kaşar peyniri olan kanepelerden sunmuştu da, kaymakamın hanımı Şükran hanım,

— Ay böylesini Ankara'da bile yememiştim, demişti. Ne beceriklisin Nergis hanım.

Nergis hanım becerikliydi, ama tatlılar mezeler kitabı Nergis hanımdan da becerikliydi. Konuk gününe bir hafta kala, Nergis, konuklarına neler yapacağını, neler sunacağını bilir, ona göre hazırlığını yaptırtırdı. Kayınbabası Zahireci Rüstem olsun, kocası Mestan olsun, hangisi ile gitmişse, Nergis'in istediklerini alır gelirlerdi. Rüstem, ötedenberi önem verirdi, «Eşraf karısı memur hanımlarıyla çok iyi geçinmelidir, onları yedirmeli içirmeli, gerektiğinde hediyeler de sunmalıdır,» derdi. Örneğin, bir bluz, bir değerli kumaş,

«Ayyy Betül hanımcığım, görünce tam size göre dedim, ay tam Betül hanıma yakışır.» dedim.

«A-a-a, dünyada kabul edemem.»

«A-a-a, darılırım vallahi.»

«A-a-a, olmaz, dünyada olmaz!»

«Çok üzülürüm.»

«Eh madem öyle.»

Nergis, bunların tümünü uygular, kocasından değilse bile, kayınbabasından her zaman aferin alırdı.

Nergis, mal müdürünün karısı Perinaz'ın hoşuna gitti diye, hemen küçük bir şişeye nar ekşisinden doldurtmuş, unutmamak için de kapının yanındaki aynanın üzerine koymuştu.

Tüm kasaba memurlarının hanımları oradaydı. Birkaç da kasaba eşrafının hanımı vardı, Lüplüplerin gelini Cennet hanım, Malik beyin eşi Ayşe hanım. Cennet hanım, kaymakamın karısına birşeyler anlatıyor, kahkahalarla gülüyorlardı.

— Ay Şükran hanımcım, dedi Perinaz, söyleyin biz de gülelim. Ay yoksa öyle fıkralardan mı? Bayılırım.

— Yok, dedi Şükran, Cennet hanım bana ilk yaptığı tavuk dolmasını anlatıyor da ona gülüyorum.

— A siz gülmek istiyorsanız Servet hanımın yaptığı su böreğini dinleyin de kasıklarınız patlayıncaya dek gülün.

Servet hanım, Perinaz'ın olsun, başkalarının olsun bu takılmalarına hiç aldırmaz, «Anlat hadi» dendi miydi, hemen anlatmağa başlardı.

Servet hanım ilk yaptığı su böreğini anlatırken, Nergis'in hizmetçisi konuklara çayla börek sunuyordu. Bu kez de çok değişik bir börek yapmıştı Nergis, hemen ağızda dağılıyor, ağzına bir lokma atan kadın

— Umh umh! diye gözlerini kısarak bağırıyordu.

Börekler, umh umh'larla yendi.

Çaylar, «Ah of aman!»larla içildi.

Sıra, konuk gününün son sunusuna geldi. Her konuğa birer çukur tabakta kremalı kızılcık dağıtıldı.

Ah bu kızılcığın öyküsü. Kayınbabasına on beş

gün önceden haber vermişti istediğini. O da ilden Ankara'ya uçakla gidip dönecek bir dostuna iletmişti isteğini, öyle denk gelmişti ki, kızılcık hiç bozulmadan Nergis hanımın eline dek ulaşmıştı günü gününe, konuk gününden bir gün önce. Kremasını kitaptan okumuş, iri kızılcıkların üzerine kremayı gezdirince, çok güzel bir görünüm oluşmuştu. Kesme bardaklarla da vermut sunmuştu kremalı kızılcığın yanı sıra. Eh artık, Şükran hanım,

— Ah ayol ayol, bize Ankara'yı aratmıyorsunuz, demişti. Bunlar ne böyle.

Perinaz, sanki annesi, ablasıymış gibi, Servet hanıma,

— Böyle lıkır lıkır içme ha, yudum yudum iç, dedi.

O da başını salladı

— Olur, diye güldü.

İçlerinde bulunmayan sıtma eradikasyon memuru Şerif beyin hanımı Dürdane'nin öyle bildiğimiz bir hastalığı olmadığını, yine çocuk düşürdüğünü konuştular. Nuriye hanım

— Ay bu ne böyle? dedi, bu kadın her yıl çocuk atar

— Ne ne, ne yapar? diye sordu Perinaz.

— Çocuk atar.

— Ay, Allah iyiliğini versin, dedi Perinaz, yine kahkahalarla güldü.

Meteoroloji memurunun hanımı Fidan,

— Ay korunmuyorlar mı? diye sordu.

Korunmadan söz açıldı.

Sonunda,

— Durun, dedi Perinaz hanım, ben size bir fıkra anlatayım.

Fıkra fıkrayı izledi, isteyen yeni içki istedi, kahkahalar, halkacı kız ve sonra söz döndü dolaştı, Servet hanıma geldi. Daha doğrusu Zekeriya beye geldi. Perinaz sordu

— Eee Servet hanım, sizin Zekeriya bey, yine her akşam Hasıraltı'nda mı?

— Evet, Zekeriya her akşam gidiyor, diye yanıt verdi Servet.

— Yine şiirler mi yazıyor halkacı kıza?

— Bilmem ki, yazıyordur belki Zekeriya, dedi.

— Ay bu kadın, ay bu kadın öldürecek beni. Benim Osman bey öyle birşey yapsa, ben tutar da...

Nüfusçunun Nuriye,

— Seninkini de görmüşler, dedi, halka atmağa gitmiş.

— Yalan! diye bağırdı Perinaz.

— Ben görenin yalancısıyım, dedi Nuriye. Ühü, kimler gitmiyormuş ki, kimler.

Az daha, «Ferah Oteli bin maşallah çok iyi çalışıyormuş» diyecekti ki, otelin sahiplerinin vermutlarını içtiğini düşünüverdi.

— Nergis hanım, dedi, niye onları otelinizden atmıyorsunuz? Yatacak yer bulamayınca.

Nergis,

— Kimsenin ekmeğiyle oynanmaz diyor Mestan bey

— Ay, o ne biçim ekmekmiş?

«Fahişelik de ekmek miymiş?» diyecekti Nuriye hanım, kendini zor tuttu.

«Demek benimkini orada görmüşler, demek Osman'ı orada görmüşler.»

Perinaz inanmıyordu ama, içini bir kıskançlık kaplamıştı. Üstüste bu gece avları da n'oluyordu? On beş gün içinde, üç gün... «Yoksa av diye...»

İçlerinde tek aldırmayan Servet hanımdı, Şükran hanımdı.

Zekeriya bey açık açık söylüyor, Gülçiçek için yazdığı şiirleri evde bile okuyor, güzel olup olmadığını karısına soruyordu.

«Ey kara gözlerinin çiğle ıslandığı bahar sabahlarında...»

«Nasıl Servet? İyi mi?»

«İyi iyi...»

Nergis de son zamanlarda kocasından şüphelenmeğe başlamıştı. Gerçi o eski Mestan gitmiş, yerine yepyeni bir Mestan gelmişti ama, şu son zamanlarda değirmende gece çalışmaları da n'olu-

yordu? Sen koskoca Mestan beysin, buyurursun, yaparlar, başında beklemenin bir anlamı var mı?

«Kaç gün oldu bu halkacı kız geleli?»

Nergis,

«Tamam, diyordu, bizim Mestan beyin de gece çalışmaları bu kadının gelmesiyle başladı.»

Kocasını kıskanmış görünmemek için Perinaz bir süre konuşmadı. Hiç Gülçiçek sözü de etmedi. Ama az sonra dayanamadı, belediye başkanının karısına,

— Ayol Mihriban hanım, niye Tahir bey izin verdi, ona yer gösterdi? diye sordu.

— Tahir bey yokmuş, o günü ile gitmişti bizimkisi, Niyazi bey vermiş. O göstermiş orayı.

Nergis,

— Hiç iyi olmadı canım, dedi, gerçi beni hiç ilgilendirmez ama, kasabanın ahlakı...

— Ya ya, dedi Perinaz, bir çürük incir, bir çuval inciri berbat eder.

— Zavallı Tayyar beyin karısı... dedi Ulviye hanım, kaymakam bey huzuruna çağırıp birşey söylese ya ona, tüm maaşını şaraba yatırıyormuş.

Aslında Ulviye, Tayyar bey'i değil, Gülçiçek'i şikâyet ediyordu kaymakama. Yani kaymakamsa, buranın en büyük memuruysa, bir buyrukla halkacı kızı kasabanın dışına çıkarabilir.

Perinaz'ın dilinin ucuna geldi, ama söyleyemedi. Salt

— Eh, Servet hanım düşünsün, dedi, benim Osman dünyada gitmez, kim görmüşse yanlış görmüş. Servet hanım, Servet hanım!

Servet başını kaldırdı, gülümsedi:

— Ayol, dedi Perinaz, versene bir dilekçe kaymakam beye. Kocam eve uğramaz oldu, kocam şarapçı oldu, o halkacı kızın kasaba sınırları dışına çıkarılmasını dilerim, diye, ha yazsana. Haydi istersen bir kalem kâğıt getirsin Nergis hanımcım, burada yaz, ver Şükran hanımcımın eline, o da bir zahmet versin kaymakam beyin eline, böylece kocan kurtulsun halkacı kızın elinden.

«Osman ben sana gösteririm. Koskoca mal müdürü, gider de orada halka atarsın ha. Mal müdürlüğünden utanmadın, yaşından başından da mı utanmadın.»

— Ay, dedi yine, ne varmış ki bu kadında, ay bu erkekler.

— Öyle deme, dedi Fidan, öyle göğüsler varmış ki bu kadında, öyle kalça varmış ki, dar bir de pantolon giyiyormuş...

«Göğüsler ha, iri göğüsler ha... Tamam bu, Osman gitmiştir. Hiç dilinden düşürmez, kadın dedin miydi göğüs olacak, böyle yastık diye, oh aman üzerine. Namussuz herif, büyük göğüs de, dağın tepesine tırmanır, ne yüreğim, ne damarım der. Dur sen, dur hele!»

— Ay haberiniz yok, dedi, belediye başkanının karısı, o gün hamama girecekmiş bu karı.

— Ay hangi karı? diye öteki kadınlar gözlerini açtılar.

— Canım işte halkacı kız.

— Ay daha neler, diye bağırdı Perinaz.

— O hamama ben bir daha gitmezdim, girseydi, dedi Nuriye.

İçi titredi Nergis'in, Gülçiçek'i orada çıplak görecekti, kendi sarkık göğüsleri, bir çocuktan sonra buruşan karnı. Ya Gülçiçek'inki, ya onun karnı, ya onun göğüsleri?

«Daha neler» diye bağıran Perinaz, hemen kendi mor mor damarlı bacaklarını düşündü, kimi yeri düğüm düğüm, boğum boğum olmuştu. Bir de Gülçiçek'in bacaklarını düşündü.

«Ay, belki orada boğardım o karıyı!» dedi içinden.

Kadınlardan kimi Gülçiçek'in kalçasını düşündü, kendi kalçasıyla karşılaştırdı, kimi sırtını. Soydular koydular Gülçiçek'i Nergis'in o bol halıyla doldurulmuş, yaz günü yün yün kokan odasının ortasına. Evirdiler, çevirdiler, kıskandılar, terlediler. Neden sonra akıl edebildiler,

— Kim engel olmuş hamama girmesine Mihriban hanımcığım? dediler.

— Hamamcı Bedriye, ne bilsin kadının halkacı olduğunu. Tutmuş küçük bir çantayla kapıya gelmiş, akça pakça bir kadın.

— Ay şuna akça pakça deme n'olur, diye Perinaz hanım yüzünü buruşturdu.

— Ayol ben hamamcı Bedriye'nin anlattığı gibi anlatıyorum. «Kadınlar günüymüş galiba?» demiş. Bedriye, şöyle bir bakmış ki, hamamın dışında erkekler, gençler, bu kadının ardı sıra gelmişler.

— Aaa, dedi Perinaz, erkekler...

— Canım, dedi belediye başkanının karısı, bizi de izlemiyorlar mı, hamamın o köşesine, bu köşesine saklanıp.

— Ama bizi yıkandıktan sonra eve giderken izliyor erkekler, dedi Perinaz...

— İşte bu erkekleri görünce, tutmuş sormuş Bedriye, «Sen kimsin, kimin hanımısın?» demiş. O da, «Ben buraya çalışmaya geldim, halkacı çadırımız var» demiş. O zaman anlamış Bedriye, «Kusura bakma, bugün hamam tutuldu, giremezsin» demiş.

— Yooo, dedi Perinaz, bu kadını buradan attırmalı. Ay Şükran hanımcım, duyuyorsunuz kasabadaki rezaleti, söylesenize kaymakam beye, bakın neler anlatıyorlar. Burada otelin sahibi olacak, kasabanın belediye başkanının hanımı olacak...

«Kaymakam beyin hanımı olacak,» demedi.

— Şükran hanımcım bu işin çaresine bakar, dedi. Ay bilirim, ne Şükran hanım böyle şeye dayanabilirler, ne de kaymakam bey.

Nergis hanımın hizmetçisi,

— Efendim kahveler nasıl olsun? diyerek, elindeki tepsiyle kapı yanında bekliyordu.

ON DÖRT

O gece, daha geç geldi eve Mestan. Karısının günü olduğu günler hep böyle geç gelirdi eve. Nergis de bunu bildiği halde, gündüz kadınların an-

lattığı Gülçiçek'in kalçası, göğüsleri, bacakları, kocası gelinceye dek gözünün önünden gitmedi. Mestan'ı şu anda onunla sanıyor, yatağın içinde kıskançlıktan ve kocasına olan kızgınlığından kıvranıp duruyordu.

Mestan, yine Alyanaklı kadındaydı. İlden uzunca bir zincir almıştı, sarı renkte maden. Alyanak yine

«Bana neler getirdin?» dediğinde, ceplerinden avuç avuç çerezler çıkarmış, iç cebinden de, gerçekten altın zincirmiş gibi maden zincir kutusunu çıkarmış, kadının eline tutuşturmuştu. Kadın, ivedi ivedi kutuyu parçalamış, altın renkli zinciri görünce, kedi gibi vahşî bir çığlık atmıştı.

«Aman, demişti yine Mestan, sakın bunu konuya komşuya gösterme, sonra kocanın kulağına yetiştirirler, altın zinciri var, hem de bir buçuk metre, diye»

Alyanaklı kadın bir çığlık daha atmıştı

«Bir buçuk metre ha, bir buçuk metre ha!»

«Giderse kocanın kulağına, bak söylüyorum, olan sana olur, bana birşey olmaz. Bir şeyin içine sar, avluda taşların altına göm.»

«Cık, demişti kadın, hiç avluya gömer miyim, saf mıyım ben?»

Ayağının altını göstermişti, odanın tabanını, taban tahtasını.

«Aha, bu tahtayı kanırta kanırta söktüm, bileziği oraya gömdüm, şimdi de bunu, sonra yine tahtayı böyle.»

Nergis ilk kez o gece, yani Mestan uslandığından bu yana ilk kez o gece sormuştu kocasına

— Nerede kaldın böyle?

— Nerede mi, hiç değirmende.

— Sensiz un çıkarmıyor mu bu değirmen?

— Bir iki sözleşmem var, ay sonunda bitiyor, ondan sonra geceleri evdeyim.

Nergis, «Gülçiçek'in de halkacı çadırı birkaç güne dek sökülüyor, eh Gülçiçek olmayınca, akşamları erkenden eve... Ya şimdi kimin yanındaydı, el-

bette onun.» diye düşündü. Ama düşündüğünü, kıskandığını, kızdığını belli etmeden,

— Sen o pis meyhaneye gider misin hiç? diye sordu kocasına.

Mestan sordu

— Hangi pis meyhane?

— Ne bileyim canım, Hasıraltı mı ne diyorlar, işte oraya?

— E, n'olmuş?

— Oraya gitmişsin bir akşam, tüm oradakilere şarap ısmarlamışsın.

— Kim söyledi bunu?

— Bilmem, bugün, günde biri söyledi ya.

Oysa, söyleyeni biliyordu, komiser yardımcısının eşi söylemişti, fısıltıyla, «Aman sizin bey de gitmiş oraya, oradakilere şarap ısmarlamış.» Tam ayrılırken, kapıda Nergis'in kulağına fısıldayıvermişti.

— Yahu siz günlerde bunu mu konuşuyorsunuz? diye Mestan sordu.

— Yok canım, dedi, işte biri söyledi ya. Ben de hiç üzerinde durmadım. Şey, sen Rüstem beyin oğlusun, öyle ayaktakımının olduğu yerde.

— Haklısın, dedi karısına. Amma Rüstem beyin oğlu olduğumu gösterdim yine de, herkese şarap ısmarladım.

Bir süre sustular Mestan soyunmuştu, hava çok sıcaktı, pijama giymeden yatağa girdi. Yatağa girer girmez karısına sarıldı. Nergis tıslayarak

— Zaten kaymakam beyin hanımı o işi halledecek, dedi.

Birdenbire böyle söylediğine pişman oldu. Düzeltti

— Koskoca Osman bey halka atmağa gitmiş.

— Hangi Osman bey?

— Canım mal müdürü, çok kızdı Perinaz hanım, belli etmedi amma, karardı bozardı. Bir ara içeriye girdiğimde duydum, kaymakamın hanımından rica ediyordu, bu halkacıyı kasabadan attırın diyordu. Kasabanın ahlakını bozuyorlarmış.

«Yoksa geç mi kaldık?» diye düşündü Mestan.

Oysa ki, tam dört kez otele gitmiş, dört kez konuşmuştu. İki kez babasıyla, iki kez de Gülçiçek'le konuşmuştu. Babası da kız da «Hayır hayır» diyorlardı. Parayı demetle çıkarmış, göstermişti. Ama hayır, ne babasını razı edebilmişti, ne de Gülçiçek'i. Hatta son kez Gülçiçek kapıyı yüzüne çarpmıştı. Bunu uzaktan Artis Necati görmüş, Mestan öfkesini ondan alarak,

«Ne dikilip bakıyorsun öyle hayvanoğlu hayvan?» demişti.

Az sonra, bakkal dükkânında iyice uyarmıştı Necati'yi

«Ulan bak, Gülçiçek'in kapıyı yüzüme çarptığını bir duyarsam birinden, seni anandan doğduğuna pişman ederim!» demişti.

Dört kez, dört gelişte de, Gülçiçek'e olan isteği daha çok artmıştı.

«Nasıl olsa kız, nasıl olsa!» diye işi zamana bırakmıştı.

Ama şimdi karısı ne diyordu? Biliyordu, iki satırlık yazıya bakar bu iş, yazıya da değil, bir habere, bir telefona. Açar kaymakam telefonu karakola, «Böyle böyle, halkacı hemen kasabayı terkedecek!» der. Ya bir polis, ya da bekçi Hıdır gider otele, gider çadıra, «Tamam, der, toplayıp toparlayın gidiyorsunuz, kaymakam beyin buyruğu böyle.»

Yatağın içinde karısına sımsıkı sarılırken,

«Çok enayiyim ben, diye düşündü. Yoksa, Selam beyin askerden gelen oğlu doğruyu mu söylüyordu? Benden iş geçiyor mu? Mestan çaptan düşüyor mu?»

Karısına biraz daha sarıldı.

«Yoo, dedi, az önce neredeydim, Alyanak'a sarılmıyor muydum, niye iş geçsinmiş benden. Geçmedi de, bu Gülçiçek kahpesi çok naza çekti kendini. Buraya, bu kasabaya böyle bir halkacı kız gelecek de ben tadına bakmayacağım ha...»

Karısının saçlarını kokladı

— Bu ne güzel koku? dedi.

— Bekliyordum demindenberi, bakalım farkına varacak mı diye?

Kadın, yüzünü çevirdi kocasına.

— Kaymakamın hanımı hediye etti, dedi. Hani geçenlerde çimen yeşili bir ipekli kumaş alıp gelmişti ya baban, bizim Şükran hanıma hediye ettiğimiz...

— Hı?

— İşte ona karşılıktır sanıyorum, güzel kokuyor değil mi?

— Hı güzel...

Nergis'in saçlarını bir daha kokladı. Bir kez daha Gülçiçek'i düşündü, babasının kabarık ak saçları geldi gözünün önüne.

«Yani altı üstü bir fahişeye, değirmeni mi bağışlayacağız Dublör Kenan beyefendi?»

Öğleye dek değirmende oturdu Mestan. Değirmenden ayrılırken kimseye nereye gideceğini söylemedi. Babası değirmeni mazota çevirdikten sonra, suyun yönünü de bahçelere doğru çevirmişti. Mestan, su boyunca yürüdü. Öğlenin sıcağı o denli bastırmıştı ki, su kıyısındaki bitkilerin yapraklarının diri durmasına karşın, ötedekiler, boyunlarını bükmüşlerdi. Sıcak, bitkilerin üzerinde kımıl kımıl dalgalanıyordu, uzaktaki kayalıklar sanki suyun içindeymiş gibi oynuyorlardı. Sanki, bu akan suyun kıyısından başka, şu saatta kasabanın hiçbir yerinde yaşam yoktu. Yayılsın diye kayalıkların oraya bağlanan eşekler bile, sıcağın etkisiyle kıpırdamadan duruyorlardı, kaya gölgelerine oturmuş, yayılmak için havanın serinlemesini bekliyorlardı.

Mestan yürüyordu. İki kez bu ölü öğle üzerinde otele uğradığında Dublör Kenan'ı uyurken bulmuştu. Necati,

«Öğleleri gelip uyuyor, ikindi üzeri tekrar çadıra gidiyor,» demişti.

İşte, Gülçiçek olmadan, Gülçiçek için babasıyla olan pazarlığı böyle iki öğle üzeri yapmıştı, ikisinde de Dublör Kenan,

«Git başımdan arkadaş, git başımdan!» de-

mişti. «Elimden bir kaza çıkacak, lütfen git!»

Gidiyordu işte şimdi Mestan...

«Bakalım kancık neyi kanıtlayabileceksin, sana güzellikle söyledik, onca para önerdik, ama sen hayır dedin, boyuna fiyatı yükseltmek istedin. Birşeyi kanıtlayamazsın, hiçbir şeyi, sana inanmazlar, bana inanırlar, tanık mı yok bana değirmenden, hiçbir yere ayrılmadı Mestan bey, diyecek insan çok. Herşey benden yana Gülçiçek. Ben Mestan, bir kadını kafama koydum muydu... Hayır, inat için koymadım seni kafama, kasabaya ün olsun diye de koymadım, kendim için koydum.»

Suyun kıyısından ayrıldı. Ufacık bölünmüş toprak parçalarında sebze ekilmişti. Susuzluktan toprak çatlamış, bitkiler sararmıştı. Havada kargalar dolaşıyor, gürültülü sesler çıkarıyorlardı.

«Şikâyetçi olsa karakola bile gitmem.» diye mırıldandı. Güldü, «Şikâyetçi olacakmış, diye düşündü, avcuna sıkıştırdım mı parayı? Pezevenk babasına da üç beş kuruş... Ben bilmez miyim bunları? Ama niye para. O zaman suçu üzerime almış olurum. Bir kuruş bile yok.»

Çitli, daracık bahçe yolları bomboştu, yılanlar, bir bu yana, bir o yana hışırtılı seslerle ok gibi fırlıyorlardı.

Kimseye görünmeden kasabanın kuzeyinden, güneyine geldi. Hayıtlı yoldan karşıya geçti, çalılıklara ulaştı, çalıların ardını dolandı, çadır karşısındaydı. Kimse yoktu, ya Gülçiçek... Gülçiçek oradaydı. Halkacı çadırının arkasından dolandı, çadırın ucunu kaldırdı, içeriye girdi. Gülçiçek'le burun buruna geldi.

— Ne işin var burada? dedi Gülçiçek.

Hiç yanıt vermedi Mestan. Gülçiçek'i kollarından yakaladı. Bir eliyle de saçlarını tuttu.

— Dur! dedi Gülçiçek soluyarak.

— Bağırsan da kimse duymaz, dedi Mestan.

Bir daha hiç konuşmadı. Gülçiçek'i bezle bölünmüş yerdeki büyük sandığın üzerine sürüklüyordu.

Sakin, kiraz ağacının altındaydı, çadırdan yüz metre uzaklıkta. Söz kesmişti annesi, sözlüsünü uzaktan izliyordu hergün. Yine bir kez olsun çadırın yanına yaklaşmamış, dondurmayı, meyvayı çocuklarla göndermişti Gülçiçek'e. Hep bir arada olacakları zamanı düşünüyordu. Hep şarap mı içecekti Gülçiçek'in yanında? Kafası şaraplı olmadan Gülçiçek'in on metre yakınına bile gelemiyordu. Bacaklarının, ellerinin titreyeceğini, bayılacağını sanıyordu. Annesi izin vermişti geceleri Hasıraltı'na gitmesine. Oğlunun o bulanık kafasıyla anlattığı Gülçiçek mutluluğunu, Habibe içini çekerek dinliyor,

«Hım oğlum.»

«Heye oğlum» diye başını sallıyordu.

İlk kez Sakin, adımlarını attı çadıra doğru. Kimdi o adam? Niçin girmişti çadırın içine? Niçin çadırın dışından halkasını atıp gitmemişti?

Çadıra yaklaşıyordu, ama ya elleri. Biriyle titremesin diye ötekini tutuyordu, tuttuğu da titriyordu, tutan eli de titriyordu. Çadıra yaklaştıkça, bacakları da titremeğe başladı. Bir çığlık duyar gibi oldu, koşmak istedi, Gülçiçek'in çığlığıydı bu, ama ya bacakları, birbirine sürtüyor, keseklere çarpıyor, diz üstü düşüyor, tekrar kalkıyordu.

Yüreğinin sesi kulaklarındaydı, sanki yüreği kulağının dibindeydi, yerinden sökülmüş, kulağının yanında bir yerde çalışmağa başlamıştı. Alnından terler kaşına bulaşıyor, oradan gözünün içine akıyordu. Titreyen ellerini gözüne götürmek istiyor, elleri yukarı kalkmıyordu.

Çadırın dibine düştü, araladı, içeriye girdi. Çadırın yan direğine tutuna tutuna ayağa kalktı.

Bir gövde vardı Gülçiçek'in bacaklarının arasında, çırılçıplak. Bir kocaman kafa Gülçiçek'i boğmak ister gibi yumulmuş boynuna, kalın kıllı kollar, Gülçiçek'in belini koparmak için dolanmıştı karnına, kalçasına.

Sakin'in titremesi duruverdi bir anda, bacakları titremiyordu, elleri titremiyordu artık, çadırın bir direği gibi dikilmiş kalmıştı, ama yüreği, kulağının

dibinde hızlı hızlı atıyor, gümbür gümbür ötüyordu.

Elini uzattı,

— O Gülçiçek, dedi, benim sözlüm...

Ama hiç sesi çıkmadı, dili oynadı, dudakları oynadı... Ağzı kurudu, boğazı yandı, eli uzar gibi oldu...

Uzuyordu eli... Sağ eli uzuyordu... Orada bir bıçak vardı, ekmek bıçağı, eli o bıçağı almağa çalışıyordu. Yakaladı bıçağı, kavradı, sıktı, sıktı ve o kıllı gövdenin üzerine atladı, bıçak bilinçsiz, indi çıktı sırta boyna, kaç kez, kaç kez.

Mestan, kaydı Gülçiçek'in üzerinden, yere düştü. Gözü kapandı.

Sakin, bıçağı yere attı, bağırdı

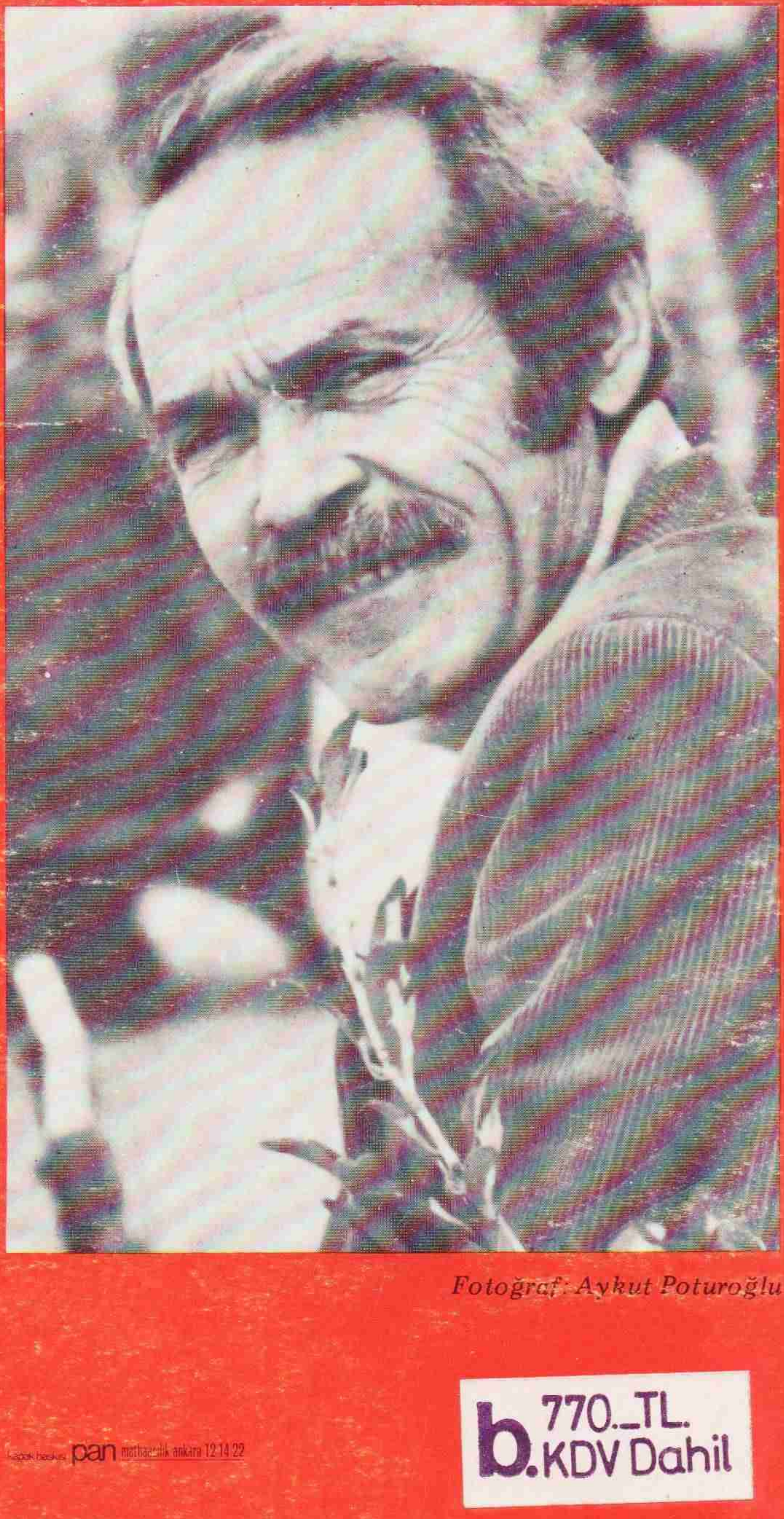
— Kurtardım, sözlümü kurtardım...

Koşmağa başladı

— Kurtardım, Gülçiçek'i kurtardım... diye bağırıyordu.

Koşuyordu Sakin, o güneşte, o sıcakta kasaba sokaklarında. Bu sokaktan çıkıyor, ötekine giriyor, alanı geçiyor, yokuşa vuruyor, bağırıyor, bağırıyordu :

— Kurtardım, Gülçiçek'i kurtardım!

Fotoğraf: Aykut Poturoğlu

kapak baskısı pan matbaacılık ankara 12 14 22

b. 770._TL. KDV Dahil